

**«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК
ҚОҒАМЫ**

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
бойынша шоғырландырылған қаржылық
есептілік

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда мен залал туралы шоғырландырылған есеп8-9

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп10

Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есеп11

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп12-14

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп15-16

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер17-110

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достық, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Банк ЦентрКредит» Акционерлік Қоғамының басшылығына

Пікір

Біз 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Банк ЦентрКредит» АҚ және оның еншілес кәсіпорындарының (әрі қарай - «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Топтың 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК -кодексі») және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Топқа қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитінің мәнмәтіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ККЗ)

Шоғырландырылған қаржылық есептіліндегі 3 (м), 5 және 18-ескертпелерін қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
Клиенттерге берілген қарыздар активтер шамасының 53.4%-ын құрайды, және тұрақты негізде бағаланатын және пайдаланылатын жорамалдарға сезімтал күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің (бұдан әрі - «ККЗ») шегерілуімен көрсетіледі. Топ басшылықтан кәсіби пайымдауды қолдануды және болжамдарды пайдалануды талап ететін күтілетін несиелік залалдарды бағалау моделін (ұжымдық және жекелеген бағалау) келесі негізгі аспектілерге қатысты қолданады: - ҚЕХС (IFRS) 9 сәйкес клиенттерге берілген қарыздарға қатысты кредиттік тәуекелдің және дефолт оқиғаларының елеулі өсуін уақтылы анықтау (1, 2 және 3-кезеңдерге жатқызу); - дефолт (PD) ықтималдығын және дефолт болған жағдайда шығын мөлшерін (LGD) бағалау; - кредиттік құнсыздануға ұшыраған қарыздар бойынша алынуға тиісті күтілетін ақша ағындарын бағалау. Клиенттерге берілген қарыздардың едәуір көлеміне және осыған байланысты ККЗ	Біз ҚЕХС (IFRS) 9 талаптарына сәйкестігі тұрғысынан, оның ішінде талдауға қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы біздің мамандарды тарту арқылы ККЗ-ны бағалауға қатысты Топтың әдіснамасы мен саясатының негізгі аспектілеріне талдау жүргіздік. Біз Топ қолданатын тиісті модельдердің жұмыс принциптерін тексердік. ККЗ резервін есептеу кезінде басшылық жасаған кәсіби пайымдаулар мен жорамалдарды талдау үшін біздің аудиторлық рәсімдеріміз мыналарды қамтыды: - Корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғаларға берілген қарыздарға қатысты біз қарыздарды тиісті Кезеңдерге уақтылы жатқызуға байланысты бақылау рәсімдерінің ұйымдастырылуын тексердік. - Шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін ККЗ бағасының әлеуетті өзгеруі бар корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша біз қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ жорамалдар мен Топ қолданған кәсіби пайымдауларды талдау арқылы Кезеңдерді анықтаудың дұрыстығын тексердік. - Олар бойынша ККЗ бойынша резервтері жеке негізде бағаланатын, корпоративтік клиенттерге берілген 3-Кезеңге жатқызылған кредиттер іріктемесін таңдау үшін біз тарихи тәжірибе мен қол жетімді нарықтық ақпаратты түсінігімізге сүйене отырып, болашақ ақша ағындарын есептеу кезінде Топ пайдаланатын жорамалдарды, соның ішінде өткізілетін кепілдердің құнын және оларды өткізу мерзімдерін бағалауды сыни тұрғыдан бағаладық. - Клиенттерге берілген және ККЗ бойынша резервтерді бағалау ұжымдық негізде жүзеге асырылатын 1 және 2 кезеңдерге жатқызылған кредиттерге қатысты біз тиісті EAD, PD және LGD модельдерінің жұмыс принципіне тестілеу жүргіздік, сондай-ақ модельдің бастапқы

«Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамы

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

3-бет

резервінің шамасын бағалаудың белгісіздігіне байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселесі болып табылады.	деректерін іріктелмелі негізде бастапқы құжаттармен салыстырдық және деректердің толықтығына қатысты негізгі рәсімдерді орындадық. - Біз 2024 жылдың 1 қаңтарында жасалған бағалауды 2024 жылдың нақты нәтижелерімен салыстыру арқылы ККЗ есептеу үшін Топ пайдаланатын модельдердің жалпы болжау қабілетін бағаладық. Біз сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі жария ету Топтың несиелік тәуекелге ұшырауын тиісті түрде көрсететінін бағалауды жүргіздік.
--	---

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат 2024 жылғы жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа шоғырландырылған қаржылық есептілік пен шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі еңбейді. 2024 жылғы жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның шоғырландырылған қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін Топ басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;
- топтың қаржылық есептілігі туралы пікір қалыптастыру негізі ретінде топ ішіндегі мекемелердің немесе бөлімшелердің қаржылық ақпаратына қатысты жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер алу үшін топ аудитін жоспарлаймыз және жүргіземіз. Біз топ аудитінің мақсаттары үшін жүргізілген аудиторлық жұмыстарды бағыттау, бақылау және тексеру үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

«Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамы

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

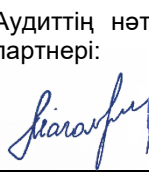
5-бет

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Магомедова М. М.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитори
2018 жылғы 24 мамырдағы
№ МФ-0000594 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №00000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2025 жылдың 28 ақпаны

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША

ПАЙДА ЖӘНЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП

(акцияға шаққандағы теңгемен көрсетілген пайданы есептемегенде, қазақстандық миллион теңгемен)

	Ескертпе	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кіріс		732,749	528,744
Басқа пайыздық кіріс		6,095	3,660
Пайыздық шығыс		(380,462)	(274,853)
Пайыздық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға резерв құрғанға дейінгі таза пайыздық кіріс	6	358,382	257,551
Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің күтілетін құнсыздануына бөлінген резервті құру	7	(56,592)	(43,075)
Таза пайыздық кіріс		301,790	214,476
Қызметтер бойынша кіріс және алынған комиссиялар	8	76,139	86,509
Қызметтер бойынша шығыс және төленген комиссиялар	8	(37,405)	(45,134)
Таза комиссиялық кіріс		38,734	41,375
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары бойынша таза пайда	9	7,938	9,270
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сатудан және өтеуден түсетін таза пайда		1,935	882
Шетел валютасымен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда	10	92,605	45,598
Өзге қаржылық активтер мен банктегі қаражат бойынша күтілетін кредиттік залалға резервтер құру		(16,157)	(2,359)
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтерді қалыптастыру	30	(1,725)	(27,534)
Өзге қаржылық емес активтер бойынша құнсызданудан болған залал	20	(9,132)	(756)
Қаржылық міндеттемелерді бастапқы мойындаудан түскен кіріс	23	27,886	-
Басқа (шығыс)/кіріс		(5,844)	2,396
Таза пайыздық емес кіріс		136,240	68,872

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША

ПАЙДА ЖӘНЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП

(акцияға шаққандағы теңгемен көрсетілген пайданы есептемегенде, қазақстандық миллион теңгемен)

	Ескертпе	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Операциялық кіріс		438,030	283,348
Операциялық шығыс	11	(183,230)	(123,091)
Салық салғанға дейінгі операциялық пайда		254,800	160,257
Табыс салығы бойынша шығыс	12	(52,381)	(25,011)
Бір жыл ішіндегі пайда		202,419	135,246
Пайда:			
Банк Акционерлеріне қатысты		202,026	135,061
Бақыламайтын қатысу үлестері		393	185
Бір акцияға шаққандағы кіріс			
Базалық (теңге)	13	1,085.13	730.46
Ажыратылған (теңге)	13	1,085.26	730.46

8-110-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2025 жылғы 28 ақпанда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимиров Р. В.
Президент

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

Овсянникова А. С.
Вице-президент, Басқарма мүшесі

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

Нұрғалиева А. Т.
Бас бухгалтер

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

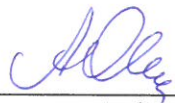
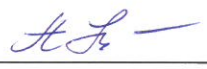
«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
БІР ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ПАЙДА	202,419	135,246
ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС		
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін баптар</i>		
Кезең ішінде инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен таза пайда (салықты алып тастағанда)	18,652	9,888
Кезең ішінде іске асырылған инвестициялық бағалы қағаздар бойынша қайта жіктеу (нөл теңге салықты алып тастағанда)	(1,935)	(882)
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар</i>	<i>16,717</i>	<i>9,006</i>
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>		
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдардың әділ құнының таза өзгеруі	(228)	-
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелмейтін басқа жиынтық кіріске қатысты баптар:</i>	<i>(228)</i>	<i>-</i>
ТАБЫС САЛЫҒЫН ШЕГЕРГЕНДЕ ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС	16,489	9,006
БІР ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ЖАЛПЫ ЖИЫНТЫҚ КІРІС	218,908	144,252
Барлық жалпы жиынтық кіріс:		
Банк Акционерлеріне қатысты	218,515	144,067
Бақыламайтын қатысу үлестері	393	185

8-110-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Баскармасы 2025 жылғы 28 ақпанда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

 Владимиров Р. В. Президент	 Овсянникова А. С. Вице-президент, Баскарма мүшесі	 Нұрғалиева А. Т. Бас бухгалтер
2025 жылғы 28 ақпан Қазақстан, Алматы қ.	2025 жылғы 28 ақпан Қазақстан, Алматы қ.	2025 жылғы 28 ақпан Қазақстан, Алматы қ.

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ БОЙЫНША ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	Ескертпе	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР:			
Ақша қаражаты және оның баламалары	14	1,663,625	1,353,334
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары			
Топтың меншігіндегі	15	79,501	44,988
«РЕПО» мәмілелері бойынша кепілмен жүктемеленген	15	18,525	10,426
Инвестициялық бағалы қағаздар			
Топтың меншігіндегі	16	1,015,813	615,833
Банктердің несиелері бойынша кепілмен ауыртпалық салынған	16	89,609	74,519
Банктердегі қаражат	17	103,397	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	18		
Корпоративтік клиенттерге берілген несие		1,162,687	951,687
Жеке клиенттерге берілген несие		2,697,851	1,977,162
Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер		7,005	15,607
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	19	81,083	69,341
Өзге активтер	20	148,793	138,659
Барлық активтер		7,067,889	5,291,039
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
МІНДЕТТЕМЕЛЕР:			
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	21	296,183	181,891
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы міндеттемелері		1,413	-
Клиенттердің қаражаты	22		
Корпоративтік клиенттердің қаражаты		2,552,185	1,787,543
Жеке клиенттердің қаражаты		2,838,383	2,234,525
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	23	161,264	70,532
Кейінге жылжытылған табыс салығы бойынша міндеттемелер	12	11,332	11,399
Реттелген облигациялар	24	43,046	58,587
Басқа міндеттемелер	25	526,196	527,196
Барлық міндеттеме		6,430,002	4,871,673
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ:			
Бас банктің акционерлеріне қатысты меншікті капитал:			
Жарғылық капитал	26	64,113	64,498
Бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеру резерві		2,165	(14,315)
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құрылған резерв		1,370	2,030
Бөлінбеген пайда		569,222	366,527
Банк акционерлеріне қатысты меншікті капиталдың жиыны		636,870	418,740
Бакыламайтын қатысу үлестері		1,017	626
Барлық меншікті капитал		637,887	419,366
Барлық міндеттеме мен меншікті капитал		7,067,889	5,291,039

Бір жай акцияның баланстық құны (теңге) 13 3,315 2,175
 Бір артықшылықты акцияның баланстық құны (теңге) 13 572 298
 8-110-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2025 жылғы 28 ақпанда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимиров Р. В.
Президент

Овсянникова А. С.
Вице-президент, Басқарма мүшесі

Нұрғалиева А. Т.
Бас бухгалтер

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал	Әділ құнының өзгерістеріне бөлінген резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құрылған резерв	Бөлінбеген пайда	Банк акционерлеріне қатысты барлық меншікті капитал	Бақыламайтын қатысу үлестері	Барлығы Меншікті капитал:
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	63,676	(23,321)	2,127	231,369	273,851	-	273,851
Барлық жиынтық кіріс							
Кезең ішіндегі пайда	-	-	-	135,061	135,061	185	135,246
Өзге жиынтық кіріс							
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін баптар</i>							
Әділ құнның таза өзгеруі	-	9,006	-	-	9,006	-	9,006
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар</i>	-	9,006	-	-	9,006	-	9,006
Барлық өзге жиынтық кіріс	-	9,006	-	-	9,006	-	9,006
Бір жыл ішіндегі жалпы жиынтық кіріс	-	9,006	-	135,061	144,067	185	144,252
Меншікті капиталдағы өзге өзгерістер							
Амортизация және меншіктен шығып қалу нәтижесінде қайта бағалаудан пайда болған соманы көшіру	-	-	(97)	97	-	-	-
Меншікті капиталдағы барлық өзге өзгерістер	-	-	(97)	97	-	-	-
Меншік иелерімен жүргізілген, тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілген операциялар							
<i>Ениілес компанияны сатып алу кезіндегі бақыламайтын қатысу үлесі (4-ескертпе)</i>	-	-	-	-	-	479	479
<i>Бақыламайтын қатысу үлесінің азаюы (1-ескертпе)</i>	-	-	-	-	-	(38)	(38)
<i>Акция шығару (26-ескертпе)</i>	822	-	-	-	822	-	822
Меншік иелерімен жүргізілген барлық операциялар	822	-	-	-	822	441	1,263
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	64,498	(14,315)	2,030	366,527	418,740	626	419,366

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал	Әділ құнының өзгерістеріне бөлінген резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құрылған резерв	Бөлінбеген пайда	Банк акционерлеріне қатысты барлық меншікті капитал	Бақыла-майтын қатысу үлестері	Барлығы Меншікті капитал:
2024 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	64,498	(14,315)	2,030	366,527	418,740	626	419,366
Барлық жиынтық кіріс							
Кезең ішіндегі пайда	-	-	-	202,026	202,026	393	202,419
Өзге жиынтық кіріс							
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін баптар</i>							
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының таза өзгеруі	-	16,717	-	-	16,717	-	16,717
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар</i>	-	16,717	-	-	16,717	-	16,717
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>							
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының таза өзгеруі (салықты шегере отырып)	-	(228)	-	-	(228)	-	(228)
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелмейтін баптар жиыны:</i>	-	(228)	-	-	(228)	-	(228)
Барлық өзге жиынтық кіріс	-	16,489	-	-	16,489	-	16,489
Бір жыл ішіндегі жалпы жиынтық кіріс	-	16,489	-	202,026	218,515	393	218,908

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал	Әділ құнының өзгерістеріне бөлінген резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құрылған резерв	Бөлінбеген пайда	Банк акционерлеріне қатысты барлық меншікті капитал	Бакыла-майтын қатысу үлестері	Барлығы Меншікті капитал:
Меншікті капиталдағы өзге өзгерістер							
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың құнын қайта бағалаудан соманы көшіру	-	(9)	-	9	-	-	-
Амортизация және меншіктен шығып қалу нәтижесінде қайта бағалаудан пайда болған соманы көшіру	-	-	(660)	660	-	-	-
Меншікті капиталдағы барлық өзге өзгерістер	-	(9)	(660)	669	-	-	-
Меншік иелерімен жүргізілген, тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілген операциялар							
Акция сатып алу (26-ескерте)	(385)	-	-	-	(385)	-	(385)
Бакылаусыз қатысу үлестеріне қатысты артықшылықты акциялар бойынша дивиденд	-	-	-	-	-	(2)	(2)
Меншік иелерімен жүргізілген барлық операциялар	(385)	-	-	-	(385)	(2)	(387)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	64,113	2,165	1,370	569,222	636,870	1,017	637,887

8-110-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2025 жылғы 28 ақпанда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимиров Р. В.
Президент
2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

Овсянникова А. С.
Вице-президент, Басқарма мүшесі
2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

Нұрғалиева А. Т.
Бас бухгалтер
2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ БАЙЛАНЫСТЫ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Алынған пайыздар	687,517	499,122
Төленген пайыздар	(357,213)	(265,243)
Қызметтер бойынша алынған кіріс және алынған комиссиялар	75,326	85,746
Қызметтер бойынша төленген шығыс және төленген комиссиялар	(36,949)	(44,181)
Туынды құралдармен жүргізілген операциялар бойынша таза түсімдер	3,727	10,238
Шетел валютасымен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда	86,443	39,905
Басқа (шығыс)/кіріс бойынша (төлемдер)/түсімдер	(2,125)	2,396
Төленген операциялық шығыс	(147,735)	(111,223)
Операциялық активтердегі және міндеттемелердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметке байланысты ақша қаражатының түсімі	308,991	216,760
Операциялық активтердің өзгеруі:		
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	(37,311)	(19,130)
Банктердегі қаражат	(54,146)	(8,471)
Клиенттерге және банктерге берілген несие	(929,826)	(915,585)
Басқа активтер	(6,552)	(8,866)
Операциялық міндеттемелердің өзгеруі:		
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	106,494	22,590
Клиенттердің қаражаты	1,224,278	768,065
Басқа міндеттемелер	(19,350)	20,529
Салық салғанға дейін операциялық қызметке байланысты ақша қаражатының келіп түсуі	592,578	75,892
Төленген табыс салығы	(43,255)	(40,226)
Операциялық қызметтен ақша қаражаты ағынының таза түсімі	549,323	35,666
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ БАЙЛАНЫСТЫ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Бизнестерді біріктіру салдарынан сатып алынған ақша қаражаты және олардың баламалары	-	1,758
Еншілес ұйымды сатып алу	-	(3,982)
Инвестициялық бағалы қағаздарды өтеуден және сатудан түскен түсім	657,504	3,985,421
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(969,700)	(3,740,266)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(35,930)	(17,193)
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсім	2,829	726
Инвестициялық қызметтен ақша қаражаты ағынының таза (пайдаланылуы)/түсуі	(345,297)	226,464

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ БАЙЛАНЫСТЫ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Меншікті акцияларды (сатып алу)/шығарудан түскен түсім, нетто	(385)	822
Артықшылықты акциялар бойынша дивиденд төлеу	(2)	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	119,027	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу және өтеу	(3,291)	(25,999)
Реттелген облигацияларды сатып алу және өтеу	(27,337)	(3,499)
Жалдау бойынша міндеттемелердің өтеу	(1,022)	(519)
Қаржы қызметіндегі ақша қаражаты ағынының таза түсімі/(пайдаланылуы)	86,990	(29,195)
Шетелдік валюта бағамы өзгерісінің ақша қаражатына және олардың баламасына ықпалы	27,030	(15,558)
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫНЫҢ ТАЗА АРТУЫ	318,046	217,377
Бағалау резерві өзгерісінің ақша қаражатына және олардың баламасы бойынша шығындарға ықпалы	(7,755)	-
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басында	1,353,334	1,135,957
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл соңында (14-ескертпе)	1,663,625	1,353,334

8-110-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2025 жылғы 28 ақпанда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимиров Р. В.
Президент

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

Овсянникова А. С.
Вице-президент, Басқарма мүшесі

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

Нұрғалиева А. Т.
Бас бухгалтер

2025 жылғы 28 ақпан
Қазақстан, Алматы қ.

17-110-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

1. КІРІСПЕ

(а) Негізгі қызмет

«Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамы (бұдан кейін – «Банк») Қазақстан Республикасында құрылған және өз қызметін 1988 жылдан бастап жүзеге асыратын акционерлік қоғам болып табылады. Банктің қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі. Банкке қатысты уәкілетті мемлекеттік орган Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан кейін – «ҚНРДА») болып табылады. Банк өз қызметін 2020 жылғы 3 ақпанда жаңартылып берілген №1.2.25/195/34 лицензияға сәйкес жүзеге асырады.

Банктің негізгі міндеті – коммерциялық банктік қызметті жүргізу, бағалы қағаздармен, шетел валютасымен және туынды құралдармен операциялар жүргізу, несие және кепілдіктер беру.

Банк Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады.

Банктің офисі Қазақстан Республикасы, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 38 мекенжайы бойынша тіркелген.

2023 жылғы 12 қазанда Банк «Банк ЦентрКредит» АҚ-тың «Астана» халықаралық қаржы орталығындағы (бұдан әрі «АХҚО») филиалы ретінде АХҚО аумағында реттеліп көрсетілетін қызметті жүзеге асыруға лицензия алды. Осы лицензияға сәйкес Банктің АХҚО филиалы депозиттерді қабылдауды, банк шоттарын ашуды және жүргізуді, кредит беруді, ақшалай қызмет көрсетуді, кастодиандық қызметті, дилерлік қызметті, брокерлік қызметті жүзеге асырады.

2024 жылғы 19 қаңтарда Банк Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан кейін – «ҚРҰБ») Басқармасының 2019 жылғы 23 желтоқсандағы № 240 қаулысымен бекітілген Қаржы ұйымдарын жүйелік маңызы бар ұйымдар қатарына жатқызу қағидаларына және ҚРҰБ Төрағасының 2024 жылғы 19 қаңтардағы № 17 бұйрығына сәйкес жүйелік маңызы бар банктер қатарына жатқызылды.

2024 жылғы 23 қаңтарда ҚНРДА Басқармасы «Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамына еншілес ұйым – «BCC-HUB» жауапкершілігі шектеулі серіктестігін құруға рұқсат беру туралы» қаулыны қабылдады. 2024 жылғы 9 ақпанда заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу жүргізілді.

2024 жылғы 23 шілдеде ҚНРДА Басқармасы «Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамына еншілес ұйым – «BCC Life» өмірді сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамын құруға рұқсат беру туралы» қаулыны қабылдады. 2024 жылғы 26 шілдеде заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу жүргізілді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы жай-күйі бойынша Банктің Қазақстан Республикасында орналасқан 21 филиалы болды.

Банк осы қаржылық есептіліктің мақсаты үшін шоғырландырылған және төменде көрсетілген еншілес компанияларды қамтитын Банк тобының (бұдан кейін – «Топ») бас компаниясы болып табылады:

Атауы	Қызметі жүргізілетін ел	Иеленетін үлесі		Қызметінің түрі
		2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан	
«BCC Project» ЖШС (бұрынғы «Center Project» ЖШС)	Қазақстан Республикасы	100.00%	100.00%	Стрестік активтерді басқару Брокерлік-дилерлік қызмет Қаржылық лизинг және өзге қызмет түрі
«BCC Invest» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00%	100.00%	
«BCC Leasing» ЖШС (бұрынғы «Center Leasing» ЖШС)	Қазақстан Республикасы	100.00%	100.00%	
«Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭнДар) сақтандыру компаниясы» АҚ	Қазақстан Республикасы	92.45%	92.45%	
«BCC HUB» ЖШС	Қазақстан Республикасы	100.00%	-	Сақтандыру қызметі АТ қызметтері
«BCC Life» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00%	-	Сақтандыру қызметі

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша жай акциялардың саны келесі үлгіде бөлінген:

	2024 жылғы 31 желтоқсан %	2023 жылғы 31 желтоқсан %
Байсеитов Б. Р.	49.41	49.04
Ли В. С.	11.38	11.29
Басқалар (акциялардың кемінде 5%-н жеке иеленетіндер)	39.21	39.67
	100.00	100.00

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті «Банк ЦентрКредит» АҚ-тың Басқармасы 2025 жылғы 28 ақпанда бекітті.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

1. КІРІСПЕ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары

Банктің қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Сәйкесінше, Топтың бизнесіне Қазақстан экономикасы мен дамып келе жатқан нарықтың ерекшеліктері тән қаржы нарықтары ықпал етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер даму үстінде, алайда жиі өзгеріп отыратын талаптарды бір мағынада түсіндірмеу тәуекеліне байланысты, ол Қазақстанда бизнесін жүргізетін кәсіпорындар үшін басқа заңды және фискалды кедергілермен қатар қосымша проблемалар тудырады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы, әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы және Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы жалғасып жатқан әскери қақтығыс та шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптарының белгісіздік деңгейін арттырады.

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік Қазақстанда бизнес жүргізу жағдайларының Топтың қызметі мен қаржылық жағдайына әсерінің қандай болатынына қатысты басшылықтың пікірін білдіреді. Шаруашылық жүргізудің болашақ жағдайларының нақты әсері оларды басшылықтың бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҚҰРУ ПРИНЦИПТЕРІ

(а) ХҚЕС-ке сәйкестігі туралы мәлімдеме

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (бұдан кейін – «ХҚЕС стандарттары») жөніндегі кеңес шығарған ХҚЕС сәйкес әзірленген.

(б) Құнды анықтауға арналған база

Шоғырландырылған қаржылық есептілік өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша және әділ құны бойынша көрсетілген, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын, сонымен қатар артуы негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған резерв құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын ғимараттар мен құрылыстарды қоспағанда, нақты шығын бойынша есепке алу принципіне сәйкес әзірленген.

(в) Функционалдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Банктің және оның еншілес ұйымдарының функционалдық валютасы қазақстандық теңге болып табылады. Теңге – Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы. Ол Топ жүргізетін операциялардың және оған байланысты, оның қызметіне әсер ететін жағдайлардың экономикалық мәнін ашып көрсетеді.

Сонымен қатар қазақстандық теңге осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін көрсету валютасы болып табылады. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін миллион теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенген.

(г) Кәсіби пайымдауды, есептік бағалаулар мен жорамалды пайдалану

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті әзірлеген кезде, басшылық Топтың есеп саясатын қолдануына және шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстың шамасына әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамалды және есептік бағалауды пайдаланды. Нақты нәтижелердің көрсетілген бағалаудан айырмашылығы болуы мүмкін.

Бағалаулар мен олардың негізін құрайтын жорамалдар тұрақты түрде қайта қаралады. Бағалаулардағы түзетулер тиісті бағалаулар қарастырылған есепті кезеңде және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдерде танылады.

Пайымдаулар

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылған, шамаларға айтарлықтай әсер еткен есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған пайымдаулар туралы ақпарат келесі ескертпелерде жария етілген:

- Қаржылық активтерді жіктеу: оның аясында қаржылық активтер ұсталатын бизнес-модельді бағалау және қаржылық активтің шартты талаптарының тек негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына есептелген пайызды төлеуді көздейтінін не көздемейтінін бағалау – 3-ескертпе (е) (i).
- Қаржылық актив бастапқы танылған сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын бағалау критерийлерін белгілеу, болжамды ақпаратты ККЗ бағалауына қосу бойынша әдістемені белгілеу, ККЗ бағалауы үшін қолданылатын модельдерді таңдау және бекіту – 5-ескертпе.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҚҰРУ ПРИНЦИПТЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кәсіби пайымдауды, есептік бағалаулар мен жорамалды пайдалану, жалғасы

Жорамалдар және бағалау бойынша тұрлаусыздық

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте деректердің елеулі түзетілуіне себепші болатын айтарлықтай тәуекел орын алуы мүмкін тұрлаусыздыққа қатысты жорамалдар мен бағалау туралы ақпарат келесі ескертпелерде көрсетілген:

- қаржы құралдарының құнсыздануы: ККЗ бағалауының модельдері үшін бастапқы деректерді айқындау, соның ішінде болжамды ақпаратты қосу – *5-ескертпе*;
- клиенттерге берілген несиелердің құнсыздануына қатысты бағалау – *18-ескертпе*;
- шығарылған қарыздық бағалы қағаздардың әділ құнын бастапқы танылған кезде бағалау – *23-ескертпе*;
- жария ету мақсатында қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын бағалау – *33-ескертпе*.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ

Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге есеп саясатының мынадай ережелерін жүйелі түрде қолданды.

(а) Шоғырландыру принциптері

(і) Бизнесі біріктіру

Бизнесі біріктіру сатып алатын күнгі, атап айтқанда бақылау Топқа өтетін күнгі жай-күйі бойынша сатып алу әдісін пайдалана отырып, ескеріледі.

Топ сатып алатын күні гудвилдің шамасын өтеуге берілген әділ құны (бизнес біртіндеп біріктірілген жағдайда, сатып алатын кәсіпорынның капиталындағы бұрын тиесілі үлесінің әділ құны) және сатып алынған сәйкестендірілген активтер мен қабылданған міндеттемелердің таза танылған құнын (әдетті әділ құнын) шегере отырып, сатып алатын кәсіпорындағы кез келген бақыланбайтын үлестің танылған сомасы ретінде есептейді. Егер көрсетілген айырма теріс шаманы білдіретін болса, «тиімді сатып алудан» алынатын пайда дерек пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Топ әр мәміле бойынша жеке-жеке сатып алатын күні бақыланбайтын қатысу үлесін әділ құны бойынша немесе сатып алатын күнгі жай-күйі бойынша сатып алатын кәсіпорынның сәйкестендірілген таза активтеріне пропорционалды қатысу үлестеріне байланысты бағалау тәсілін таңдайды.

Топ бизнесі біріктіру бойынша жүргізген операциялардың нәтижесінде борыштық және үлестік бағалы қағаздарды шығаруға байланысты шығыннан өзгеше мәмілелер бойынша көтерген шығын олардың туындауына байланысты шығысқа жатқызылады.

Жалпы бақылаудағы ұйымдарды немесе бизнестерді біріктіру

3-ХКЕС (IFRS) «Ұйымдарды немесе ортақ бақылаудағы бизнестерді біріктіру» талаптарын қолдану аясынан алып тастайды. Осы босату мақсаттары үшін жалпы бақылаудағы ұйымдардың немесе бизнестердің қатысуымен бизнестерді біріктіру болып «ол бойынша барлық біріктірілетін ұйымдарды немесе бизнестерді іс жүзінде бір тарап немесе бірлескенге дейінгі және одан кейінгі тараптар бақылайтын, және мұндай бақылау уақытша сипатта болмайтын бизнестердің бірлестігі» табылады. Осы санатқа бір топқа кіретін ұйымдар арасында жасалатын еншілес ұйымдарды немесе бизнестерді беру сияқты операциялар жатады.

Жалпы бақылаудағы ұйымдарды немесе бизнестерді біріктіру кезінде жалпы бақылаумен сатып алынатын ұйымның активтері мен міндеттемелері қабылдаушы тараптың (яғни Топтың) қаржылық есептілігінде олардың берілген күнгі баланстық құны бойынша ескеріледі. Қабылдаушы тарап (яғни Топ) сатып алынатын ұйымның қаржылық ақпараты шоғырландырылған неғұрлым жоғары деңгейде есеп беретін компания болып есептеледі.

Жалпы бақылаудағы компанияны бастапқы сатып алу кезінде таза активтердің баланстық құны мен төленген сыйақы сомасы арасындағы айырма Топтың қаржылық есептілігінде капитал құрамында көрсетіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(a) Шоғырландыру принциптері, жалғасы

(ii) Еншілес кәсіпорындар

Топтың бақылауындағы инвестиция объектілері еншілес кәсіпорындар болып табылады. Егер Топ инвестиция объектісіне қатысудан алынған туынды кіріспен байланысты тәуекелге ұшыраса немесе осындай кірісті алуға құқылы болса, сондай-ақ инвестиция объектілеріне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген кіріс мөлшеріне әсер етуге қабілетті болса, Топ инвестиция объектісін бақылайды. Атап айтқанда, Топ шын мәнінде бақылайтын инвестиция объектілерінің қаржылық есептілігін шоғырландырады. Еншілес кәсіпорындардың қаржылық есептілігі көрсетілген бақылау нақты белгіленген күннен бастап бақылау аяқталған күнге дейін шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізіледі.

(iii) Шоғырландыру барысында алынып тасталатын операциялар

Топтың қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялар бойынша берешектердің қалдықтары, сондай-ақ көрсетілген операцияларды жүргізу барысында туындаған іске асырылмаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау барысында алынып тасталады. Іске асырылмаған залал құнсыздану белгілерінің пайда болу жағдайларын қоспағанда, шоғырландырылған қаржылық есептіліктен пайда сияқты алынып тасталады.

(б) Пайыздық кірістер мен шығыстар

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» – қаржы құралы қолданылатын күтілетін мерзім ішінде:

- қаржылық активтің жалпы баланстық құнына немесе;
- қаржылық міндеттеменің амортизациялық құнына дейін есептік болашақ ақшалай төлемдерді немесе түсімдерді дәл дисконттайтын мөлшерлеме.

Сатып алынған немесе құнсызданған кредиттік активтермен құрылған болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеген кезде, Топ осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік залалды есепке алмай, ақша қаражаттарының болашақтағы ағынын бағалайды. Сатып алынған немесе құнсызданған кредиттік активтермен құрылған қаржылық активтер үшін кредиттік тәуекелдер есепке алынып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік тәуекелдерді қосқанда, ақша қаражаттарының болашақтағы ағынының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің есебіне мәміле бойынша шығындар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомалар қосылады. Мәміле бойынша шығындарға қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысы бар қосымша шығындар кіреді.

Амортизацияланған құны және жалпы баланстық құны

Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің «Амортизацияланған құны» – бұл бастапқы танылған кезде қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бағаланатын сома, минус негізгі борыш сомасы есебіне төленетін төлемдер, плюс немесе минус тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып есептелген, өтеу мерзімі басталған кезде көрсетілген бастапқы сома мен төленетін соманың арасындағы айырманың жиналған амортизациясының шамасы, сонымен қатар залалға бөлінген бағалау резерві есепке алынып түзетілген қаржылық активтерге қатысты қолданылады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Қаржылық активтің жалпы баланстық құны» – бұл залалға бөлінген бағалау резервінің шамасына қатысты түзетілгенге дейінгі қаржылық активтің амортизацияланған құны.

Пайыздық кірістер мен шығыстардың есебі

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кірістер мен шығыстарды есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив құнсызданған кредиттік болып табылмайтын кезде) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қатысты қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісін көрсету мақсатында пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы құралдар бойынша ақша қаражаттары ағынын жүйелі түрде қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме сонымен қатар тиісті түзетулерді амортизациялау басталатын күні әділ құнын хеджирлеуге байланысты түзетулерді көрсету үшін қайта қаралады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Пайыздық кірістер мен шығыстар, жалғасы

Пайыздық кірістер мен шығыстардың есебі, жалғасы

Алайда бастапқы танылғаннан кейін құнсызданған кредиттік болып танылған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнына қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржылық актив құнсызданған кредиттік болып табылмайтын болса, онда пайыздық кірістің есебі жалпы баланстық құнының негізінде қайта жүргізіледі.

Бастапқы танылғаннан кейін құнсызданған кредиттік болып танылған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекел есепке алынып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнының шамасына қатысты қолдану арқылы есептеледі. Егер олар бойынша кредиттік тәуекел нәтижесінде азаятын болса да, осындай активтер бойынша пайыздық кірістің есебі жалпы баланстық құнның негізінде жүзеге асырылмайды.

Қандай жағдайларда қаржылық активтер кредиттік-құнсызданған болып табылатыны туралы ақпарат (н) бөлімінде көрсетілген.

Дивиденд түріндегі кіріс дивиденд жарияланған күнгі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі.

Ақпаратты ұсыну

Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген, пайда және залал туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген пайыздық кірістерге төмендегілер қосылады:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістер;
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер.

Пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есептің «Өзге пайыздық кірістер» атты бабы пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес борыштық қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайда мен залал туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген пайыздық шығысқа амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс кіреді.

(в) Комиссиялық кірістер мен шығыстар

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеменің есебіне қосылады (3(б)-ескертпені қараңыз).

Өзге комиссиялық кірістер, оған қоса шоттарға қызмет көрсету бойынша комиссия, инвестицияларды басқару қызметі үшін алынатын сыйақы, сатылымдардан түсетін комиссиялық сыйақылар, синдикатталған кредитті орналастыру және ұйымдастыру үшін алынатын комиссия тиісті қызметті ұсыну шамасына қарай танылады. Егер қарыз беру бойынша міндеттемелер аясында қарыз алушыға кредит берудің жоғары ықтималдығы болмаса, онда қарыз беру үшін алынатын комиссиялық төлемдер қарыз беру бойынша міндеттеменің қолданыс мерзімі ішінде біркелкі танылады.

Нәтижесі болып Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде танылған қаржы құралы танылатын, сатып алушымен жасалған шарт ішінара 9-ХКЕС-ті (IFRS) қолдану саласына және ішінара 15-ХКЕС-ті (IFRS) қолдану саласына қатысты қолданылуы мүмкін. Бұл жағдайда Топ алдымен шарттың 9-ХКЕС-ті (IFRS) қолдану саласына қатысты бөлігін бөліп, бағалау үшін 9-ХКЕС-ті (IFRS) қолданады, кейін шарттың қалған бөлігіне қатысты 15-ХКЕС-ті (IFRS) қолданады.

Өзге комиссиялық шығыстар басты негізде тиісті қызметті алу шамасы бойынша шығыстарға жататын, мәмілені сүйемелдеу және оған қызмет көрсету шығындарын қамтиды.

(г) Шетел валютасы

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар операция жүргізілетін күні қолданыста болатын валюта бағамдары бойынша Топтың құрамына кіретін кәсіпорындардың сәйкес функционалдық валюталарына аударылады.

Есепті күнгі жай-күйі бойынша шетел валютасымен көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Шетел валютасы, жалғасы

Шетел валютасымен көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен жүргізілген операциялардан түскен пайда немесе болған залал кезең басындағы жай-күйі бойынша функционалдық валютамен, тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздардың шамасына түзетілген амортизациялық құн және кезең ішіндегі төлемдер мен есепті кезеңнің соңындағы жай-күйі бойынша валюта бағамымен функционалдық валютаға аударылған шетел валютасымен көрсетілген амортизациялық құн арасындағы айырманы білдіреді.

Шетел валютасымен көрсетілген, әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнын айқындайтын күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасымен көрсетілген және нақты шығын бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жүргізетін күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындаған бағамдық айырмалар басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілген бағамдық айырма пайда немесе залал құрамына қайта жіктелетін, айырма құнсыздану салдарынан пайда болған жағдайларды қоспағанда, қолдағы сатуға арналған үлестік қаржы құралдарын аударған кезде туындайтын айырмашылықтарды қоспағанда, шетел валютасына аудару нәтижесінде пайда болатын бағамдық айырма пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Төменде Топ шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасаған кезде пайдаланған жыл соңындағы айырбастау бағамдары берілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
теңге/еуро	546.74	502.24
теңге/АҚШ доллары	525.11	454.56

(д) Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражатына және олардың баламаларына ҚРҰБ-ғы, бас банктердегі және қаржы ұйымдарындағы қолма-қол банкноттар мен монеталар, бос қалдықтар («Ностро» түріндегі шоттар), сондай-ақ әділ құнының өзгеруінің айтарлықтай тәуекеліне ұшырамайтын және Топ қысқамерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 (үш) айдан кем өтімділігі жоғары қаржылық активтер кіреді. Ашық мәмілелер бойынша шектеулерден тыс Қазақстан және Мәскеу қор биржаларындағы қалдықтар сомасы ақша қаражаты құрамында жіктелген, себебі осы қалдықтарға физикалық шектеулер жоқ. Ақша қаражаты және олардың баламалары қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

(е) Қаржы құралдары

(і) Қаржы құралдарын жіктеу

Бастапқы таныған кезде қаржылық актив не амортизацияланған құны бойынша, не өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша, не пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын құрал ретінде жіктеледі.

Қаржылық актив төменде көрсетілген екі талапқа жауап берген және Топтың шешімі бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана амортизацияланған құны бойынша бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша ағындарын алу арқылы мақсатқа қол жеткізуге болатын бизнес-модель аясында ұсталады; және
- қаржылық активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайызды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттары ағындарының белгіленген мерзімдерде туындауын көздейді.

Борыштық құрал төменде көрсетілген екі талапқа жауап берген және Топтың шешімі бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын құрал ретінде жіктелмеген жағдайда ғана өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу арқылы, сол сияқты қаржылық активтерді сату арқылы да мақсатқа қол жеткізуге болатын бизнес-модель аясында ұсталады;
- қаржылық активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайызды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттары ағындарының белгіленген мерзімдерде туындауын көздейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(і) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша да, сондай-ақ пайда немесе залал құрамында танылатын келесі баптарды қоспағанда, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтер бойынша пайда мен залал өзге жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кірістер;
- құнсызданудан болған күтілетін кредиттік залалдар мен қалпына келтірілген залалдар сомасы; және
- валюта бағамдарының өзгерісінен болған пайда немесе залал.

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активті тану тоқтатылған кезде, бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жиналған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Сауда-саттыққа арналмаған инвестициялар борыштық құралдар құрамында бастапқы танылған кезде, Топ өз қалауы бойынша кейін оның күшін жою құқығынсыз өзге жиынтық кіріс құрамында инвестициялардың әділ құнының кейінгі өзгерістерін ұсыну туралы шешім қабылдауы мүмкін. Осы таңдау әр инвестиция үшін жеке жүргізіледі.

Осындай борыштық құралдар бойынша пайда мен залал ешқашан пайда мен залал құрамына қайта жіктелмейді және пайда немесе залал құрамында құнсыздану танылмайды. Инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін қайтаруды білдіретіні анық көрінетін жағдайларды қоспағанда, дивиденд пайда немесе залал құрамында танылады және бұл жағдайда дивиденд өзге жиынтық кіріс құрамында танылады. Инвестициялар шығарылған кезде өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жиналған пайда мен залал бөлінбеген пайда құрамына ауыстырылады.

Барлық өзге қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын құралдар ретінде жіктеледі.

Сонымен қатар егер ол нәтижесінде туындауы мүмкін есептік сәйкессіздікті жоюға немесе айтарлықтай дәрежеде азайтуға мүмкіндік беретін болса, бастапқы тану кезінде Топ өз қалауы бойынша кейін қайта жіктеу құқығынсыз амортизацияланған құны немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау критерийлеріне жауап беретін қаржылық активті пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Топ бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді. Осы бағалаудың аясында қаржы құралдары портфельінің деңгейінде актив ұсталады. Бұл жағдай бизнесті басқарудың және басшылыққа ақпарат берудің тәсілдерін ең жақсы түрде көрсетеді. Топ келесі ақпаратқа талдау жасайды:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар көрсетілген саясаттардың іс жүзіндегі әрекеті. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімінің осы активтердің қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын іске асыруға бағытталғандығы қарастырылады.
- Портфельдің нәтижелілігі қандай тәсілмен бағаланады және осы ақпарат Топтың басшылығына қалай хабарланады.
- Бизнес-модельдің (және осы бизнес-модельдің аясында ұсталатын қаржылық активтердің) нәтижелілігіне әсерін тигізетін тәуекелдер және осы тәуекелдерді басқару қандай тәсілдермен жүзеге асырылады.
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы беру қалай жүзеге асырылады (мысалы, осы сыйақы аталған активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша ақша қаражаттары ағынына байланысты бола ма).
- Өткен кезеңдердегі сатылымдардың туындау жиілігі, көлемі және мерзімдері, осындай сатылымдардың себептері, сонымен қатар болашақтағы сатылымдар деңгейіне қатысты күтілімдер. Алайда, сатылымдар деңгейі туралы ақпарат оқшау түрде емес, Топ мәлімдеген қаржылық активтерін басқару мақсатына қандай тәсілмен қол жеткізілетіні және ақша ағындарының қандай тәсілмен іске асырылатынына тұтастай бірыңғай талдау жасау аясында қарастырылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(і) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Бизнес-модельді бағалау, жалғасы

Сауда үшін ұсталып қалатын немесе оларды басқару және олардың нәтижелілігін бағалау әділ құнның негізінде жүзеге асырылатын қаржылық активтері пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын болады. Себебі олар шартта көзделген ақша қаражаттары ағындарын алу мақсатында да, қаржылық активтерін сату мақсатында да ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша ағындарының тек негізгі соманы және пайыздарды төлеу ғана болып табылатындығын бағалау.

Осы бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» қаржылық активінің бастапқы танылуындағы қаржылық активінің әділ құны ретінде белгіленеді. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі бойы өтелмей қалған негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және кредиттеуге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығыс (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығыс) үшін, сонымен қатар пайда маржасы үшін өтемақы ретінде белгіленеді.

Шартта көзделген ақша ағындарының тек негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздың («SPPI критерийлері») төлемі болып табылатынын бағалаған кезде, Топ қаржы құралының шарттық талаптарына талдау жасайды. Талдауға қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражаттары ағындарының мерзімдерін немесе сомасын қаржылық актив талданып жатқан талапты қанағаттандырмайтындай етіп өзгертетін қандай да бір шарттық талаптың болуын бағалау кіреді. Бағалауды жүргізген кезде, Топ төмендегілерді назарға алады:

- ақша қаражаттары ағындарының мерзімдерін немесе сомасын өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- тұтқалық (левередж) әсері бар талаптар;
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданыс мерзімін ұзарту туралы талаптар;
- келісілген активтерден Топтың талаптарын ақша ағындарымен шектейтін талаптар (мысалы, «регресс құқығынсыз» активтер);
- ақшаның уақытша құнының орнын толтыруға өзгерістер тудыратын талаптар – мысалы, пайыздардың мөлшерлемелерін жүйелі түрде қайта қарау.

Мерзімінен бұрын өтеу туралы талап мерзімінен бұрын өтеген кезде төленген сома мәні бойынша негізгі соманың өтелмеген бөлігін және өтелмеген бөлікке есептелген пайызды білдірген және шарттың қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатқаны үшін ақылға қонымды қосымша өтемақыны қамтыған жағдайда SPPI критерийіне сәйкес келеді.

Сонымен қатар мерзімінен бұрын өтеу туралы талап келесі жағдайда осы критерийге сәйкес талап ретінде қарастырылады: егер қаржылық активі сыйлықақымен немесе шартта көрсетілген атаулы сомаға қатысты дисконтпен сатып алынса немесе құрылса, онда мерзімінен бұрын өтеген кезде төленуі тиіс сома мәні бойынша шартта көрсетілген атаулы соманы плюс шартта көзделген есептелген (бірақ төленбеген) пайызды білдіреді (сонымен қатар шарттың қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатқаны үшін ақылға қонымды қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін); және қаржылық активін бастапқы таныған кезде оның мерзімінен бұрын өтеу туралы талабының әділ құны болмашы болып табылады.

Қайта жіктеу

Топ қаржылық активтерді басқару бойынша өзінің бизнес-моделін өзгерткеннен кейінгі кезеңді қоспағанда, қаржылық активтерді жіктеу бастапқы танылғаннан кейін өзгертілмейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(і) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Қаржылық активтер – кейінгі бағалау, пайда және залал

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер нәтижесінде әділ құны бойынша бағаланады. Таза пайда және залал, оған қоса пайыздардан немесе дивиденттерден түсетін кіріс пайда немесе залал құрамында танылады.
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Амортизацияланған құн құнсызданудан болатын залал сомасына азаяды. Пайыздық кірістер, бағам айырмасы бойынша пайда немесе залал және құнсыздану пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Тануды тоқтатудан болатын өзге пайда немесе залал пайда немесе залал құрамында танылады.
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялар	Бұл активтер нәтижесінде әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кірістер, бағам айырмасы бойынша пайда немесе залал және құнсыздану пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Өзге таза пайда және залал өзге жиынтық кірісте танылды. Тануды тоқтату кезінде өзге жиынтық кірісте жиналған пайда мен залал пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық кепілдіктер мен қарыз беру бойынша қаржылық міндеттемелерден басқа қаржылық міндеттемелерді Топ амортизацияланған құны бойынша немесе пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын міндеттемелер ретінде жіктейді.

Қайта жіктеу

Қаржылық міндеттемелерді жіктеу оларды бастапқы мойындағаннан кейін өзгертілмейді.

(ii) Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің талаптарын модификациялау

Қаржылық активтер

Егер қаржылық активтердің талаптары өзгеретін болса, Топ осындай модификацияланған актив бойынша ақша қаражаттары ағынының ерекшеленетінін не ерекшеленбейтінін бағалайды. Егер ақша қаражаттары ағыны айтарлықтай ерекшеленетін болса («талаптарды айтарлықтай модификациялау»), онда бастапқы қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражаттарының ағынына қатысты құқықтардың күші жойылған деп танылады. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа актив әділ құны плюс мәміле бойынша сәйкес шығындар бойынша есепте танылады.

Модификациялау нәтижесінде туындаған комиссиялық сыйақының алынған сомалары келесідей есепте танылады:

- Жаңа активтің әділ құнын анықтау кезінде есепке алынған комиссиялық сыйақы сомасы, сондай-ақ мәміле бойынша тиісті шығындардың өтемі болып танылатын комиссиялық сыйақы сомалары осы активтің бастапқы бағалауына қосылады; және
- Комиссиялық сыйақының өзге сомалары тануды тоқтатудан болған пайданы немесе залалдың бір бөлігі ретінде пайда немесе залал құрамында танылады.

Егер олар шарттың ағымдағы талаптарының салдары болатын болса, мысалы егер тиісті кредит беру шарты Топтың пайыздық міндеттемені өзгертуін көздесе, ҚРҰБ-ның негізгі мөлшерлемені өзгертуі салдарынан Топ пайыздық мөлшерлемені өзгертетін болса, қолда бар қаржылық активтер немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаттары ағынының шамасын өзгерту талаптарды модификациялау болып табылмайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(ii) *Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің талаптарын модификациялау, жалғасы*

Қаржылық активтер, жалғасы

Топ талаптарды модификациялаудың маңыздылығына, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражаттарының ағыны мен модификацияланған немесе оны алмастырған қаржылық актив бойынша ақша қаражаттары ағынының айтарлықтай ерекшеленетінін не ерекшеленбейтінін сандық және сапалық тұрғыда бағалайды. Топ сапалы факторларға, сандық факторларға және сандық әрі сапалық факторлардың жиынтық әсеріне талдау жасай отырып, талаптарды модификациялаудың маңыздылығына қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Егер ақша қаражаттарының ағыны айтарлықтай ерекшеленетін болса, онда бастапқы қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражаттарының ағынына қатысты құқықтар аяқталған болып есептеледі. Осы бағалауды жүргізген кезде Топ ұқсастығы бойынша қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Топ келесі сапалы факторлардың негізінде талаптарды модификациялауды маңызды деп тұжырымдайды:

- қаржылық активтің валютасын өзгерту;
- құнсыздану түрін немесе активтің сапасын арттыратын басқа да құралдарды өзгерту;
- ақша айырбастау талаптарын қосу.

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына негізделген болса, онда мұндай модификациялаудың мақсаты ереже бойынша бастапқы талаптардан ерекшеленетін жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес актив құнының барынша мүмкін болатын сомасын өтеу болып табылады. Егер Топ қолданыстағы шартта көзделген ақша қаражаттары ағынының бір бөлігі кешірілетіндей әдіспен қаржылық активті модификациялауды жоспарласа, онда ол модификациялауды жүргізгенге дейін осы активтің бір бөлігін есеп шығару қажет болатынына не болмайтынына талдау жасауы қажет (есептен шығаруға қатысты төмендегі саясатты қараңыз). Бұл тәсіл сандық бағалаудың нәтижесіне әсер етеді және мұндай жағдайда сәйкес қаржылық активті тануды тоқтату критерийлерінің әдетте сақталмайтынына әкеп соғады. Топ сонымен қатар талаптарды модификациялаудың маңызды болатынын не болмайтынын сапалы бағалайды. Егер амортизацияланған құны немесе өзге жиынтық кірісі арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтің талаптарын модификациялау осы қаржылық активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда Топ аталған актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта санайды және туындаған айырманы пайда немесе залал құрамында модификациялаудан болған пайда немесе залал ретінде таниды. Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы қаржылық активтерге қатысты қолданылатын модификациялаудан болатын пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізу сәтінде ағымдағы нарықтық талаптарды көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификациялау аясында туындаған шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық шығындар модификацияланған қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржылық активтің қалған қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

Топ келесі сапалы факторлардың негізінде талаптарды модификациялауды маңызды деп тұжырымдайды:

- қаржылық активтің валютасын өзгерту;
- құнсыздану түрін немесе активтің сапасын арттыратын басқа да құралдарды өзгерту;
- ақша айырбастау талаптарын қосу.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(ii) Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің талаптарын модификациялау, жалғасы

Қаржылық активтер, жалғасы

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына негізделген болса, онда мұндай модификациялаудың мақсаты ереже бойынша бастапқы талаптардан ерекшеленетін жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес актив құнының барынша мүмкін болатын сомасын өтеу болып табылады. Егер Топ қолданыстағы шартта көзделген ақша қаражаттары ағынының бір бөлігі кешірілетіндей әдіспен қаржылық активті модификациялауды жоспарласа, онда ол модификациялауды жүргізгенге дейін осы активтің бір бөлігін есеп шығару қажет болатынына не болмайтынына талдау жасауы қажет (есептен шығаруға қатысты төмендегі саясатты қараңыз). Бұл тәсіл сандық бағалаудың нәтижесіне әсер етеді және мұндай жағдайда сәйкес қаржылық активті тануды тоқтату критерийлерінің әдетте сақталмайтынына әкеп соғады. Топ сонымен қатар талаптарды модификациялаудың маңызды болатынын не болмайтынын сапалы бағалайды. Егер амортизацияланған құны немесе өзге жиынтық кірісі арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтің талаптарын модификациялау осы қаржылық активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда Топ аталған актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта санайды және туындаған айырманы пайда немесе залал құрамында модификациялаудан болған пайда немесе залал ретінде таниды. Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы қаржылық активтерге қатысты қолданылатын модификациялаудан болатын пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізу сәтінде ағымдағы нарықтық талаптары көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификациялау аясында туындаған шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық шығындар модификацияланған қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржылық активтің қалған қолданым мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер мұндай модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына негізделген болса (*3(м)-ескертпелі* қараңыз), онда сәйкес пайда немесе залал құнсызданудан болған залал құрамында көрсетіледі. Қалған жағдайларда сәйкес пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі (*3(б)-ескертпелі* қараңыз) пайдаланылып есептелген пайыздық кірістер құрамында көрсетіледі.

Қаржылық міндеттемелер

Модификацияланған міндеттемелері бойынша ақша қаражаттары ағынының шамасы айтарлықтай өзгертіндей талаптары өзгертін болса, Топ қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Бұл жағдайда модификацияланған талаптарымен жаңа қаржылық міндеттеме әділ құны бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен модификацияланған талаптарымен жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырма пайда немесе залал құрамында танылады. Төленген өтем, егер болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа модификацияланған қаржылық міндеттемені қосқанда өзіне қабылданған міндеттемені қамтиды.

Топ сапалы факторларға, сандық факторларға және сандық әрі сапалық факторлардың жиынтық әсеріне талдау жасай отырып, талаптарды модификациялаудың маңыздылығына қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Топ келесі сапалы факторлардың негізінде талаптарды модификациялауды маңызды деп тұжырымдайды:

- қаржылық міндеттеменің валютасын өзгерту;
- құнсыздану түрін немесе міндеттеменің сапасын арттыратын басқа да құралдарды өзгерту;
- ақша айырбастау талаптарын қосу;
- қаржылық міндеттеменің субординациясын өзгерту.

Сандық бағалау жүргізу мақсатында егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақыны шегергенде комиссиялық сыйақы төлемдерін қосқанда, жаңа талаптарға сәйкес ақша қаражаттары ағынының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаттары ағынының дисконтталған келтірілген құнынан ең аз дегенде 10%-ға ерекшеленетін болса, талаптар айтарлықтай ерекшеленетін болып саналады.

Егер қаржылық міндеттеменің талаптарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқпаса онда міндеттеменің амортизацияланған құны бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша модификацияланған ақша қаражаттары ағынын дисконттау арқылы қайта саналады және нәтижесінде туындаған айырма пайданың немесе залалдың құрамында модификациялаудан болған пайда немесе залал ретінде танылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(ii) *Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің талаптарын модификациялау, жалғасы*

Қаржылық міндеттемелер, жалғасы

Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы қаржылық міндеттемелерге қатысты қолданылатын модификациялаудан болатын пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізу сәтінде ағымдағы нарықтық талаптары көрсету үшін түзетіледі. Модификациялау аясында туындаған шығындар немесе төленген комиссиялар міндеттеменің баланстық құнын түзету ретінде танылады және құрал-жабдық бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта санау арқылы модификацияланған қаржылық міндеттеменің қалған қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

(iii) *Тануды тоқтату*

Қаржылық активтер

Топ осы қаржылық активі бойынша ақша қаражаты ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде немесе қаржылық активін осы қаржылық активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайда іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Топ осы қаржылық активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданың айтарлықтай бөлігін өткізбеген, сақтамаған, бірақ қаржылық активіне бақылау жасауды сақтамаған кезде қаржылық активін тануды тоқтатады.

Қаржылық активті тануды тоқтату кезінде активтің баланстық құны (немесе танылуы тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем сомасы (i) (оған қоса өзіне қабылдаған жаңа міндеттеменің шамасын шегергенде алынған жаңа активтің шамасы) мен өзге жиынтық кіріс құрамында танылған кез келген жиналған пайда немесе залал (ii) арасында айырма пайда немесе залал құрамында танылады.

Топ мәмілелер жасайды, оның талаптары бойынша қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылған активтерді береді, бірақ бұл кезде берілген активтердің меншік құқығынан туындайтын тәуекелдердің және пайданың барлығы немесе бір бөлігі өзінде қалады. Мұндай жағдайда берілген активтер есебінде тану тоқтатылмайды. Осындай мәмілелер болып бағалы қағаздарды қарызға беру және «РЕПО» мәмілелері танылады.

Топ қаржылық активке меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы сақтамайтын, бермейтін және берілген активке қатысты бақылауды сақтайтын мәмілелерде Топтың берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне ұшырау дәрежесі ретінде анықталатын активке қатысуды жалғастыруды сақтаған дәрежеде активті тануды жалғастырады. Осындай мәмілелердің мысалы болып «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ-пен жасалған қарыздар бойынша талап ету құқығын табыстау туралы шарттар танылады (18-ескерпне).

Егер Топ өзінің қатысуын жалғастыру көлемінде активті тануды жалғастыратын болса, Топ сондай-ақ соған байланысты міндеттемені таниды. Берілген актив және соған байланысты міндеттеме Топ сақтаған құқықтар мен міндеттемелер негізінде бағаланады. Активке байланысты міндеттеме берілген актив мен оған байланысты міндеттеменің таза баланстық құны Топ сақтаған құқықтар мен міндеттемелердің амортизацияланған құнын білдіретіндей бағаланады.

Топ өзінің қатысуын жалғастыру көлемінде және оған байланысты міндеттемеге қатысты туындайтын шығыстар көлемінде берілген активтерге қатысты туындайтын кірісті тануды жалғастырады.

Егер берілген актив амортизацияланған құны бойынша бағаланатын болса, онда оған байланысты міндеттеме пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын міндеттеме болып жіктелмейді.

Қаржылық міндеттемелер

Топ ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, жойылған немесе тоқтатылған қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатады.

(iv) *Әділ құны бойынша бағалау принципі*

Әділ құн дегеніміз активті сатқан кезде алынған немесе бағалау күні нарықтың қатысушыларының арасында жасалатын әдеттегі мәміле талаптарымен міндеттемелерді негізгі нарықта немесе, ол болмаған жағдайда, көрсетілген күні Топқа қолжетімді болатын неғұрлым тиімді нарықта берген кезде төленген бағаны білдіреді. Міндеттемелердің әділ құны оның орындалмау тәуекелін көрсетеді.

Топ мүмкіндігінше осы құралға белсенді нарықта белгіленген бағаны пайдалана отырып, құралдың әділ құнын бағалайды. Егер актив немесе міндеттеме бойынша операциялар жеткілікті түрде жиі және баға белгілеулерді жүйелі негізде айқындау үшін жеткілікті көлемде жүргізілген болса, нарық белсенді болып танылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(iv) Әділ құны бойынша бағалау принципі, жалғасы

Белсенді нарықта ағымдағы баға белгілеулер болмаған кезде, Топ бақыланатын бастапқы деректер барынша көп пайдаланылатын және бақыланбайтын бастапқы деректер барынша аз пайдаланылатын бағалау әдісін пайдаланады. Таңдалған бағалау әдістеріне нарықтың қатысушылары осы жағдайларда назарға алуы мүмкін барлық факторлар кіреді.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралының әділ құнының үздік дәлелі әдетте мәміленің бағасы, яғни төленген немесе алынған өтемақының әділ құны болып табылады. Егер Топ бастапқы тану кезінде әділ құнның мәміле бағасынан өзгеше екенін және әділ құнның осындай актив немесе міндеттеме үшін белсенді нарықтағы ағымдағы баға белгілеулер арқылы расталмайтынын және бақыланатын бастапқы деректер ғана пайдаланылатын бағалау әдісіне негізделмейтін анықтаса, қаржы құралы бастапқыда бастапқы тану кезіндегі әділ құнның және мәміле бағасының арасындағы айырманы кейінге қалдыру үшін түзетілген әділ құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін айырма құрал қолданылатын барлық мерзім ішінде, бірақ бағалау бақыланатын бастапқы деректермен толық расталған кезден немесе операция аяқталған кезден кешіктірілмей тиісті түрде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Егер әділ құны бойынша бағаланатын активтің немесе міндеттеменің сұраныс бағасы және ұсыныс бағасы болса, активтер және ұзақ позициялар сұраныс бағасының негізінде бағаланады, міндеттемелер және қысқа позициялар ұсыныс бағасының негізінде бағаланады.

(v) «РЕПО» және «кері РЕПО» мәмілелері

Кері сату міндеттемесімен сату туралы келісімдер аясында сатылған бағалы қағаздар (бұдан кейін – «РЕПО» мәмілелері) бағалы қағаздар кепілімен қамтамасыз етілген қаржыландыруды тарту бойынша жүргізілген операция ретінде көрсетіледі, бұл кезде бағалы қағаздардың қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілуі жалғастырылады, ал контрагенттер алдындағы, «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешектің құрамына қосылған міндеттемелер жағдайға байланысты банктің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиесі құрамында көрсетіледі. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, «РЕПО» мәмілесін қолданған кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер (бұдан кейін – «кері РЕПО» мәмілелері) аясында сатып алынған, «кері РЕПО» мәмілелері бойынша дебиторлық берешектің құрамына қосылған бағалы қағаздар жағдайға байланысты клиенттерге және банктерге берілген несиелердің құрамында көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, «кері РЕПО» мәмілесін қолданған кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Егер кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер аясында сатып алынған активтер үшінші тұлғаларға сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(ж) Банктердегі қаражат, клиенттер мен банктерге берілген несиелер

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің «Банктердегі қаражат», «Клиенттер мен банктерге берілген несиелер» баптары төмендегілерді қамтиды:

- банктердегі қаражат, клиенттерге және банктерге берілген амортизацияланған құны бойынша бағаланатын несиелер (3-ескертіпені (ж)(i) қараңыз); олар бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, оған қоса мәміле бойынша қосымша тікелей шығындар қосылады және нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы олардың амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

(з) Инвестициялық бағалы қағаздар

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің «Инвестициялық бағалы қағаздар» атты бабы төмендегілерді қамтиды:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар, олар бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады оған қоса мәміле бойынша қосымша тікелей шығындар қосылады және нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы олардың амортизацияланған құны бойынша бағаланады;

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(з) Инвестициялық бағалы қағаздар, жалғасы

- пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын немесе Топтың қалауы бойынша осы топқа жіктелетін борыштық және үлестік инвестициялық бағалы қағаздар, олар әділ құны бойынша бағаланады, олардың өзгерістері пайда немесе залал құрамында дереу;
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар; және
- топтың қалауы бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жіктелетін борыштық инвестициялық бағалы қағаздар.

(и) Негізгі құралдар және материалдық емес активтер

(i) Меншікті активтер

Негізгі құралдардың объектілері, бұдан әрі сипатталғандай, қайта бағалау құны бойынша көрсетілетін ғимараттар мен құрылыстарды қоспағанда, жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған залалды шегере отырып, нақты шығын бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Негізгі құралдар объектісі әртүрлі тиімді пайдалану мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұрған жағдайда, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

Ғимараттар мен құрылыстар тұрақты түрде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау кезеңділігі қайта бағалануға тиісті ғимараттардың әділ құнының өзгеруіне байланысты болады. Пайда немесе залал құрамында көрсетілген, қайта бағалау нәтижесінде аталған объектілердің алдыңғы төмендетілген құнын өтеген жағдайларды қоспағанда, қайта бағалау нәтижесінде «Ғимараттар мен құрылыстар» санатына жататын ғимараттардың құнының артуы өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Мұндай жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілген, қайта бағалау нәтижесінде аталған объектілердің алдыңғы көбейтілген құнын есептен шығарған жағдайларды қоспағанда, қайта бағалау нәтижесінде «Ғимараттар мен құрылыстар» санатына жататын ғимараттардың құнының төмендеуі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Мұндай жағдайда қайта бағалау нәтижесі өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі құралдар және материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды тиімді пайдалану болжанған мерзім ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық жүргізу тәсілімен тұрғызылған негізгі құралдар үшін объекті салуды аяқтаған және ол пайдалануға дайын болған кезден бастап есептеледі. Жер телімдері бойынша амортизация есептелмейді.

Амортизацияны есептеу жыл сайын белгіленетін келесі нормаларды пайдалана отырып есептеледі:

Ғимараттар және басқа құрылыстар	2.00-2.50%
Жиһаз және компьютерлік жабдық	5.60-20.00%
Материалдық емес активтер	6.67-100.00%

(к) Инвестициялық меншік

Инвестициялық меншікке жалға беруден түскен кірісті алуға және/немесе әдеттегі шаруашылық қызмет барысында сатуға емес, оның нарықтық құнын арттыруға, тауарды өндірген және жеткізген, қызмет көрсеткен кезде пайдалануға немесе әкімшілік қызметке арналған меншік жатқызылады. Инвестициялық меншік объектілері сатып алуға жұмсалған шығынды қосқанда, бастапқыда сатып алу құны бойынша есепке алынады. Кейін инвестициялық меншік объектілері жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған залал шегеріліп, бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Амортизация 10 жылдан 40 жылға дейін құбылып тұратын, объектілерді пайдалы қолдану мерзіміне байланысты тікелей әдістің негізінде есептеледі.

Инвестициялық меншік объектісін пайдалану сипаты өзгертілген және ол негізгі құралдар санатына қайта жіктелген жағдайда, оны кейін шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаты үшін қайта жіктелген күні осы объектінің әділ құны осы объект бойынша нақты шығын болып табылады.

(л) Алынған мүлік

Алынған активтер келесі ең аз екі шама бойынша есепке алынады: бастапқы құны немесе ықтимал сатудың таза құны бойынша. Ықтимал сатудың таза құны – бұл жұмыстарды аяқтауға және сатуға арналған есептік шығындарды шегергендегі қарапайым іскерлік айналым жағдайында сатудың болжамды бағасы.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(м) Активтердің құнсыздануы

5-ескертпені қараңыз.

Топ пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын келесі қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген бағалау резервін таниды:

- борыштық құрал болып табылатын қаржылық активтер;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары;
- қарыз беру бойынша шығарылған міндеттемелер.

Борыштық құралдарға бөлінген инвестициялар бойынша құнсызданудан болатын залал танылмайды.

Топ күтілетін кредиттік залалға құрылған бағалау резервтерін бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға тең сомда танитын болады. Бұған танылатын резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең болатын келесі қаржы құралдары кірмейді:

- есепті күнгі жай-күйі бойынша кредиттік тәуекелі төмен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелі елеулі түрде көтерілмеген өзге қаржылық құралдар (жалға беру бойынша дебиторлық берешектен басқасы) (5-ескертпені қараңыз).

Топ егер оның кредиттік рейтингі бүкіл әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, онда борыштық бағалы қағаздың кредиттік тәуекелі төмен болады деп есептейді.

12 айлық күтілетін кредиттік залал – бұл есепті күннен кейінгі 12 ай бойы болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолт оқиғаларының салдарынан туындайтын күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. Олар бойынша 12 айлық ККЗ танылатын қаржы құралдары «1-сатыдағы» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал («Барлық мерзім ішіндегі ККЗ») барлық күтілетін қолданыс мерзімі ішінде қаржы құралы бойынша барлық мүмкін болатын дефолт нәтижесінде ККЗ ретінде белгіленеді. Олар бойынша барлық мерзім ішінде ККЗ танылатын, сатып алынбаған немесе құнсызданған кредиттік актив ретінде құрылмаған қаржы құралдары «2-сатыдағы» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен айтарлықтай артса, бірақ қаржы құралы құнсызданған кредиттік болып табылмаса) және «3-сатыдағы» (егер қаржы құралы құнсызданған кредиттік болып табылса) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік залал дефолттың орын алуы дәрежесі бойынша өлшенген кредиттік залалдың есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жай-күйі бойынша құнсызданған кредиттік болып табылмайтын қаржылық активтерге қатысты:* барлық күтілетін толықтай алынбаған ақша қаражаттарының келтірілген құны ретінде (яғни шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша қаражаттарының ағыны мен Топ алуды күтетін ақша қаражаттарының ағыны арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жай-күйі бойынша құнсызданған кредиттік болып табылатын қаржылық активтерге қатысты:* күтілетін кредиттік залалды есептеу кредиттеудің қалған барлық мерзімінде кредиттік залал туындауының ықтималдығын салмақтау арқылы жүргізілетін болады;
- *қарыз беру бойынша міндеттемелердің пайдаланылмаған бөлігіне қатысты:* егер қарыз алушы кредит алуға және осы кредит берілетін болса, Топ алуды көздейтін ақша қаражаттарының ағынын алуға қатысты құқықтарын пайдаланатын болса, шарт бойынша Топқа тиесілі ақша қаражаттарының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде; және
- *қаржылық кепілдіктер шарттарына қатысты:* Топ өтейтін соманы шегергенде шарт ұстаушы көтерген кредиттік залалдың орнын толтыру үшін шарт ұстаушыға жасалатын күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер

Тараптардың келісім бойынша қаржылық актив қайта қарастырылған немесе қаржылық активтің талаптары модификацияланған немесе қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қолда бар қаржылық актив жаңасына ауыстырылған жағдайда осы қаржылық активті тануды тоқтату қажеттілігіне қатысты бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік тәуекелдер келесідей бағаланады:

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер, жалғасы

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолда бар активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда модификацияланған қаржылық актив бойынша ақша қаражаттарының күтілетін ағыны қолда бар актив бойынша толық алынбаған ақша қаражаттарының есебіне қосылады.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолда бар активті тануды тоқтатуға әкеп соғатын болса, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны тану тоқтатылған сәтте қолда бар актив бойынша түпкілікті ақша қаражаттарының ағыны ретінде қарастырылады. Бұл сома қолда бар қаржылық актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланумен тануды тоқтату күтілетін кезеңнен бастап есепті күнге дейін дисконтталатын қолда бар қаржылық актив бойынша толық алынбаған сомалардың есебіне қосылады.

Құнсызданған кредиттік қаржылық активтер

Әрбір есепті күнге Топ амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтерге және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржылық активтерге олардың кредиттік құнсыздануына қатысты бағалау жүргізеді. Осындай қаржылық актив бойынша есептелген болашақтағы ақша қаражаттарының ағынына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға орын алған кезде қаржылық актив «құнсызданған кредиттік» болып табылады.

Қаржылық активтің кредиттік құнсыздануының куәсі болып, негізінен келесі бақыланатын деректер танылады:

- Қарыз алушының немесе эмитенттің айтарлықтай қаржылық қиындықтары;
- Дефолт немесе төлемді мерзімінен кешіктіру сияқты шарттың талаптарын бұзу;
- Топтың өзге жағдайларда ол қарастырмайтын талаптармен қарызды немесе аванс төлемін қайта құрылымдауы;
- Банкрот болу ықтималдығы немесе қарыз алушының өзге қаржылық қайта ұйымдасуы; немесе
- Қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаздар бойынша белсенді нарықтың жоғалуы.

Егер шартта көзделген ақша қаражаттарының ағынын алмау тәуекелінің айтарлықтай төмендегенін және құнсызданудың басқа белгілерінің болмауын дәлелдейтін мән-жайлар болмаса ғана, Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауының салдарынан талаптары қайта қаралған кредит ереже бойынша құнсызданған кредиттік болып есептеледі. Сонымен қатар 90 және одан көп мерзімге мерзімінен кешіктірілген кредиттер құнсызданған кредиттік болып есептеледі

Мемлекет ол бойынша борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға бөлінетін инвестицияларды (өзге қаржылық активтер) кредиттік құнсыздануға қатысты бағалау кезінде Топ келесі факторларды қарастырады:

- Облигацияның кірістілігінде көрсетілген кредитті өтеу қабілеттілігін нарықтық бағалау.
- Рейтинг агенттіктері орындаған кредитті өтеу қабілеттілігін бағалау.
- Жаңа борышты шығару үшін елдің капитал нарығына қол жеткізу қабілеті.
- Ұстаушыларға борышты ерікті немесе мәжбүрлі кешіру нәтижесінде залал келтірілуі мүмкін борышты қайта құрылымдау.
- «Соңғы инстанциядағы кредитор» ретінде осындай елге қажетті қолдау көрсетуді қамтамасыз етуге, мүмкіндік беретін халықаралық қолдау механизмдерінің болуы, сондай-ақ мемлекеттік органдар мен ведомстволардың осы механизмдерді пайдалану жөнінде көпшілік алдында ниет білдіруі. Бұған көрсетілген механизмдердің іс-әрекетінің тиімділігін және саяси ниетке қарамастан талап етілген критерийлерді сақтау қабілетінің болуын бағалау қосылады.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте күтілетін кредиттік залалға бөлінген бағалау резервін көрсету

Күтілетін кредиттік залалға бөлінген бағалау резервінің сомалары Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте келесідей көрсетілген:

- *Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер:* осы активтердің жалпы баланстық құнын азайту ретінде.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте күтілетін кредиттік залалға бөлінген бағалау резервін көрсету, жалғасы

- Қарыз беру бойынша міндеттемелер және қаржылық кепілдік шарттары: жалпы жағдайда резерв ретінде.
- Егер қаржы құралы талап етілетін, сондай-ақ талап етілмейтін компонентті қамтитын болса және Топ талап етілген бөлігі (берілген кредит) бойынша күтілетін кредиттік залалдан бөлек қарыз беру бойынша қабылданған міндеттемеге қатысты күтілетін кредиттік залалды анықтай алмаса: Топ екі компонент бойынша залалға бөлінген жиынтық бағалау резервін ұсынады. Жиынтық сома талап етілген бөлігінің (берілген кредит) жалпы баланстық құнын азайту ретінде көрсетіледі. Берілген кредиттің жалпы баланстық құны бойынша залалға бөлінген бағалау резервінің шамасын кез келген ұлғайту резерв ретінде көрсетіледі.
- Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар: залалға бөлінген бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, өйткені осы активтердің құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда залалға бөлінген бағалау резервінің шамасы әділ құнын өзгерту резерві құрамында көрсетіледі және танылады.

Есептен шығару

Қаржылық активтің толық сомасын немесе оның бір бөлігін өтеу бойынша негізді күтулер болмаған кезде, кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар (ішінара немесе толық сомада) есептен шығарылады. Ережеге сәйкес бұл Топтың қарыз алушының есептен шығарылатын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражаттары ағынын генерациялайтын активтерінің немесе кіріс көзінің жоқ екенін айқындайтын жағдайы. Бұл бағалау әр актив үшін жеке орындалады.

Бұрын есептен шығарылған соманы өтеу пайда немесе залал туралы және өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «борыштық активтердің құнсыздануынан болған залал» бабында көрсетіледі.

Есептен шығарылған қаржылық активтерге қатысты Топ тиесілі сомаларды өтеу бойынша саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу бойынша қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салық активтерінен басқа өзге қаржылық емес активтер құнсыздану белгісінің болуына қатысты әрбір есепті күнгі жай-күйі бойынша бағаланып отырады. Гудвилдің өтеу құны әрбір есепті күнгі жай-күйі бойынша бағаланып отырады. Қаржылық емес активтердің өтеу құны дегеніміз – сату бойынша шығындарды және пайдаланудан түскен құндылықтарды шегергендегі әділ құннан алынған ең үлкен шама. Пайдалану құндылықтарын белгілеген кезде болашақтағы болжалды ақша қаражаты ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және осы активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың ағымдағы сәтке келтірілген құнына дисконтталады.

Ақша қаражаты ағынын түрлендірмейтін, өзге активтермен түрленетін ақша қаражаты ағындарынан айтарлықтай дәрежеде тәуелсіз болып келетін актив үшін өтеу құны актив тиесілі болып табылатын ақша қаражатын түрлендіретін активтер тобы бойынша анықталады. Құнсызданудан болған залал активтің немесе ақша қаражатын түрлендіретін активтер тобының баланстық құны оның өтеу құнынан асып кеткен кезде танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық залал пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі және өтелетін құнды белгілеген кезде пайдаланылатын бағаларда өзгерістер болған жағдайда ғана қайта қалпына келтіріледі. Активтің құнсыздануынан болған кез келген залал осындай активтің баланстық құны оның құнсызданудан болған залал шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмейтін жағдайда болатын баланстық құнынан аспайтын (амортизация шегерілген) көлемде қайта қалпына келтіріледі. Гудвилдің құнсыздануынан залалға есептен шығарылған сомалар қалпына келтірілмейді.

Бірлескен ынтымақтастық шарты бойынша дебиторлық берешек жасалған күні әділ құны бойынша бағаланды (20-ескертпе).

(н) Резервтер

Топтың болған оқиғаның нәтижесінде заңдық немесе негізделген міндеттемесі туындаған және осы міндеттемені орындау үшін қаражат аудару қажеттілігі туындауының ықтималдығы болған жағдайда, резерв қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Егер осындай міндеттеменің сомасы едәуір болса, онда резервтер ақшаның уақытша құнына жүргізілген ағымдағы нарықтық бағалауды және оның қай жерде қолданылатынын, осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, болашақтағы болжалды ақша қаражаты ағындарын дисконттау арқылы белгіленеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(o) Қаржылық кепілдік беру шарттары және қарыз беру бойынша міндеттемелер

Ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында Топ пайдаланылмаған кредиттік желіні, аккредитивтерді және кепілдіктерді қамтитын кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелерді өзіне қабылдайды және кредиттік сақтандырудың өзге нысандарын ұсынады.

Қаржылық кепілдік беру шарты – бұл шартта көрсетілген борышкердің шартты құралдың талаптарында белгіленген мерзімде төлемді жүргізбегені нәтижесінде кепілдік ұстаушыға келтірілген залалды өтеу үшін Топты кепілдік ұстаушыға нақты төлемдерді жүргізуге міндеттейтін шарт. Қарыз беру бойынша міндеттемелер – бұл алдын ала келісімге алынған талаптармен және белгіленген мерзімде қарыз беруге қатысты нақты міндеттеме.

Шығарылған қаржылық кепілдік беру шарттары немесе нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша қарыз беруге қатысты міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады. Нәтижесінде олар екі шаманың: 9-ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған залалға бөлінген бағалау резерві сомасының және 15-ХҚЕС-тің (IFRS) принциптеріне сәйкес танылған, сәйкес жағдайларда жиналған кіріс сомасын шегергенде бастапқыда танылған соманың ең жоғарғысы бойынша бағаланады.

Топтың пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыз беру бойынша шығарылған міндеттемелері жоқ. Қарыз беруге қатысты өзге міндеттемелер бойынша, Топ залалға бөлінген бағалау резервін растайды.

(п) Акционерлік капитал

(i) Жай акцияла

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Жай акцияларды және акцияларға белгіленген опциондарды шығаруға тікелей байланысты шығыс кез келген салық нәтижелерін шегергендегі капиталдың азаюы ретінде танылады.

(ii) Артықшылықты акциялар

Сатып алуға болмайтын және олар бойынша дивиденд төлеу міндетті болып табылмайтын артықшылықты акциялар капиталдың құрамында көрсетіледі.

(iii) Меншікті акцияларды сатып алу

Топ меншікті акцияларды сатып алған жағдайда, осы сатып алуға тікелей байланысты шығысты қосқанда, төленген сома шоғырландырылған қаржылық есептілікте меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

(iv) Дивидендтер

Топтың дивиденд төлейтінін жариялау және оны төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының реттеуінде болады. Жай акциялар бойынша дивиденд шоғырландырылған қаржылық есептілікте жариялануы бойынша бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(р) Салық салу

Табыс салығы сомасы ағымдағы салық сомасы мен кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілетін операцияларға жататын немесе сәйкесінше өзге жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілетін тікелей капиталдың шоттарында көрсетілетін меншік иелерімен жасалған операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күнгі жай-күйі бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сонымен қатар алдыңғы есепті жылдар ішіндегі табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, бір жыл ішіндегі салық салынатын пайданың болжалды мөлшерінің негізінде есептеледі. Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелердің есебіне дивидендке байланысты туындаған салық міндеттемесінің мөлшері де кіреді.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің оларды шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаты үшін айқындалатын баланстық құны және олардың салық базасы арасында туындайтын мерзімдік айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық мынадай мерзімдік айырмаларға қатысты танылмайды:

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(р) Салық салу, жалғасы

Кейінге қалдырылған салық, жалғасы

- бастапқы тану кезінде гудвилді көрсетуге байланысты және салық салынатын базаны азайтпайтын айырмалар;
- бизнесті біріктіру бойынша мәміле болып табылмайтын және бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға да немесе салықтық залалға да әсерін тигізбейтін мәмілелерді жүзеге асыру нәтижесінде активтер мен міндеттемелерді бастапқы таныған кезде туындайтын айырмалар; және
- еншілес, қауымдасқан кәсіпорындарға және біріккен қызметке Топтың көрсетілген айырмаларды іске асыру уақытын бақылау мүмкіндігі және олардың таяудағы болашақта іске асырылатынына сенімділік болады деген шамада инвестиция салуға байланысты мерзімдік айырмалар.

Кейінге қалдырылған салық активтері пайдаланылмаған салық залалына, пайдаланылмаған салық кредитіне және шегерілетін мерзімдік айырмаларға қатысты кейінге қалдырылған салық активтерін болашақтағы салық салынатын пайданы алу есебінен іске асыратындай шамада танылады. Болашақтағы салық салынатын пайданың көлемі сәйкес қайта қалпына келтірілуі тиіс салық салынатын мерзімдік айырмалардың негізінде белгіленеді. Кейінге қалдырылған салық активін толық көлемде мойындау үшін сәйкес салық салынатын уақытша айырмалардың жеткілікті шамадағы сомасы болмаған кезде, Топтың әрбір еншілес кәсіпорны үшін оның бизнес-жоспарына сәйкес бөлек айқындалатын болашақтағы салық салынатын пайдасы қосымша назарға алынады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің көлемі әрбір есептік күнгі жай-күйі бойынша талданады және сәйкес салықтық пайданы іске асыру ықтималдығы төмендеген шамада азаяды. Мұндай есептен шығарулар болашақта салық салынатын пайданың болу ықтималдығы артқан жағдайда қайта қалпына келтіріледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған активтер әрбір есептік күнге екінші рет бағаланып отырады және болашақтағы салық салынатын пайда осы кейінге қалдырылған салық активінің орнын толтыруға мүмкіндік беретіндей шамада танылады.

Кейінге қалдырылған салықтың мөлшері болашақта, яғни есептік күнгі жай-күйі бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңнаманы негізге ала отырып, мерзімдік айырмаларды қайта қалпына келтіру сәтінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелерді негізге ала отырып белгіленеді. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Топ есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнының орын толтыруды немесе оны өтеуді жоспарлап отырған тәсілге байланысты салықтық салдарды көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен салықтық міндеттемелер ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есептеу бойынша заңда бекітілген құқық болған және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы бір салық салынатын кәсіпорыннан не әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан алатын пайдаға салынған салықтарға жатқан, бірақ осы кәсіпорындар ағымдағы салықтық міндеттемелер мен салық активтерін таза негізде реттеуді көздесе немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін іске асыру олардың салықтық міндеттемелерін өтеумен бір уақытта жүзеге асырылған жағдайларда есептеледі.

Қазақстан Республикасының салық заңнамасының талаптарына сәйкес Топ өзінің салық бойынша залалын және ағымдағы табыс салығы бойынша активтерін Топтың басқа компанияларының салық бойынша кірісі мен ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелеріне қарсы есепке ала алмайды. Сонымен қатар салық базасы Топтың жеке алғандағы қызметінің әрбір негізгі түрі бойынша айқындалады. Сондықтан салық бойынша залал мен қызметтің әр түрі бойынша салық салынатын пайда өзара есепке алынбайды.

(с) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент коммерциялық қызметке тартылған Топ қызметінің компонентін білдіреді, осы қызметтен Топ пайда алады немесе зиян шегеді (Топ қызметінің басқа да компоненттерімен жүргізілетін операцияларға қатысты кіріс пен шығысты қоса алғанда), оның қызметінің нәтижесін операциялық шешімдерді қабылдау үшін жауапты тұлға сегменттер арасындағы ресурстарды бөлу кезінде және олардың қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалау кезінде тұрақты талдайды және оған қатысты қаржылық ақпарат қолжетімді болады.

(т) Әлі қолданысқа енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен, 2025 жылғы 1 қаңтардан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда Топ аталған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаған кезде, жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмаған.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Әлі қолданысқа енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер, жалғасы

Стандарттарға енгізілген келесі түзетулер мен түсіндірмелер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай ықпал етпейді деп күтілуде:

- «Бір валютаны басқасына айырбастау мүмкін болмауы» (21-ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер).
- Қаржы құралдарын жіктеу және бағалау талаптарына түзетулер – «Қаржы құралдары» атты 9-ХҚЕС-ке (IFRS) және «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» атты 7-ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер.
- 18-ХҚЕС (IFRS) «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу». 18-IFRS «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1-IAСты алмастырады және 2027 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді.

Стандарттарға енгізілген, 2024 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген жаңа түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ықпалын тигізген жоқ.

4. БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ

«Sinoasia B&R (Синоазия БиЭнДар)» сақтандыру компаниясы» АҚ сатып алу

2023 жылғы 20 ақпанда Қазақстан Республикасының Қаржы нарықтарын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі – «ҚНРДА») «Банк ЦентрКредит» АҚ-қа «Sinoasia B&R» сақтандыру компаниясы» АҚ сақтандыру холдингі мәртебесін алуға келісімін берді.

ҚНРДА Басқармасы «Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамына еншілес ұйымды - «Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭнДар) сақтандыру компаниясы» АҚ-ты (бұдан әрі – «Sinoasia B&R») сатып алуға рұқсат беру туралы» 2023 жылғы 20 ақпандағы № 6 Қаулыны қабылдады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте «Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар» құрамында ескерілген «Sinoasia B&R» акцияларының 9.5%-ын иеленді. 2023 жылғы мамырда Топ «Sinoasia B&R» жай дауыс беретін акцияларының қосымша пакетін сатып алды, осылайша сатып алу күні Топтың сақтандыру компаниясының капиталындағы үлесін 90.1%-ға дейін ұлғайтты. 2023 жылғы тамызда Банк Банкке тиесілі 55,000 дана мөлшеріндегі артықшылықты акцияны «Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭнДар) сақтандыру компаниясы» АҚ-тың жай акцияларына айырбастады. Айырбастау нәтижесінде Банктің еншілес компанияның жарғылық капиталындағы қатысу үлесі 92.45%-ға дейін өсті.

«Sinoasia B&R (Синоазия БиЭнДар)» сақтандыру компаниясы» АҚ сақтандырудың барлық сыныптарының қызметтерін ұсынады.

Сақтандыру компаниясының қарапайым дауыс беретін акцияларын сатып алу банк және сақтандыру бизнесінің синергиясын күшейтуге, мүліктік және медициналық сақтандыру саласындағы өнімдер желісін кеңейтуге, сондай-ақ құрамдастырылған өнімдерді ұсыну есебінен Банктің, сондай-ақ «Sinoasia B&R» бизнесінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Сәйкестендірілетін сатып алынған активтер және қабылданған міндеттемелер

Сатып алынған сәйкестендірілетін активтер мен міндеттемелердің әділ құны, сондай-ақ 2023 жылғы 1 мамырда «Sinoasia B&R» сатып алу кезінде пайда болған тиімді сатып алудан түскен табыс мыналарды құрады:

	2023 жылғы 1 мамырдағы жай-күйі
Сатып алу күніндегі «Sinoasia B&R» әділ құны	
Активтер	
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,758
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	6,052
«Кері РЕПО» операциялары	6,626
Ағымдағы табыс салық бойынша талаптар	88
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	71
Басқа активтер	2,606
Барлық актив	17,201
Міндеттемелер	
Басқа міндеттемелер	12,364
Барлық міндеттеме	12,364
Таза сәйкестендірілетін активтер	4,837

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

4. БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ, ЖАЛҒАСЫ

«Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭнДар) сақтандыру компаниясы» АҚ сатып алу, жалғасы

Гудвил

«Sinoasia B&R» акцияларының бақылау пакетін сатып алу нәтижесінде танылған гудвил келесідей есептелді:

Еншілес компания акцияларының 80.6%-ын сатып алуға арналған инвестициялардың әділ құны	3,982
Еншілес компания капиталына бұрын тиесілі болған үлестің әділ құн (9.5%)	1,324
Бақыланбайтын қатысу үлесінің әділ құн (9.9%)	479
	5,785
Сәйкестендірілетін таза активтердің әділ құны	4,837
Гудвил	948

Сатып алынған елеулі активтердің әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалау әдістері төменде көрсетілген.

Сатып алынған активтер	Бағалау әдісі
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	Ұқсас қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген), тікелей не жанама нарықтық деректерге негізделген әдістер мен бағалар.
«Кері РЕПО» операциялары	Ұқсас қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген), тікелей не жанама нарықтық деректерге негізделген әдістер мен бағалар.

Сатып алу күніне Топтың қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған әдістер мен жорамалдар негізінен 33-ескертпеде сипатталған әділ құнды бағалау әдістеріне сәйкес келеді.

Сатып алынған күннен бастап 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде «Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭнДар) сақтандыру компаниясы» АҚ есебінен басқа да кірістердің өсімі мен пайданың ұлғаюы 1,856 млн теңгені және тиісінше 2,031 млн теңгені құрады.

Егер бизнесті сатып алу бойынша мәміле 2023 жылғы 1 қаңтарда жүзеге асырылса, онда басшылықтың бағалауы бойынша 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі шоғырландырылған өзге де кіріс 3,053 млн теңгені, ал 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі шоғырландырылған кіріс 135,650 млн теңгені құрайтын еді. Осы көрсеткіштерді айқындау кезінде басшылық сатып алу күні жүзеге асырылған әділ құнға дейінгі түзетулер, егер сатып алу 2023 жылғы 1 қаңтарда орын алған болса, сондай болар еді деген жорамалға сүйенді.

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ

Осы ескертпеде Топтың қаржылық тәуекелдерге ұшырағыштығы туралы ақпарат ұсынылған. Топ қолданатын қаржылық тәуекелдерді басқару саясаты туралы ақпарат Топтың 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілігінің 28-ескертмесінде көрсетілген.

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар сомасы

Есеп саясатының сипаттамасы 3(н)-ескертпеде ұсынылған.

Кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуі

Қаржы құралы бастапқы танылған сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын бағалаған кезде, Топ дәлелді және расталатын, шамадан тыс шығынданусыз және күш салусыз қол жеткізуге болатын ақпаратты қарастырады. Бағалау сандық және сапалық ақпаратты, сонымен қатар Топтың тарихи тәжірибесіне, кредиттің сапасына және болжамды ақпаратқа жасалған сараптамалық бағалауға негізделген талдауды қамтиды.

Бағалаудың мақсаты:

- есепті күнгі жай-күйі бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуының ықтималдығын; және
- кредиттік тәуекелге ұшырағыш позицияны бастапқы таныған кезде белгіленген уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуының ықтималдығын (егер орынды болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтуді өзгерту есебімен түзетілген) салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшырағыш позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын анықтау болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуі, жалғасы

Топ кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын анықтау үшін үш критерийді қолданады:

- дефолт болу ықтималдығының өзгеруіне негізделген сандық критерий (қаржы құралының әрбір тәуекел-тобы үшін дефолт ықтималдығының 100%-дан 200%-ға дейін салыстырмалы ұлғаюының жол берілетін шектері белгіленеді);
- сапалы белгілер; және
- мерзімінен кешіктіруді 30 күнге шектеу.

Кредиттік тәуекелдің градация (рейтинг) деңгейі

Топ кредиттік тәуекелге ұшырайтын әр позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын әртүрлі деректердің негізінде, сонымен қатар кредиттің сапасына қатысты сараптамалық жорамалды қолдану арқылы кредиттік тәуекелдің тиісті рейтингін белгілейді. Кредиттік тәуекелдің рейтингі дефолттың орын алу тәуекелінің индикаторы болып табылатын сапалық және сандық факторларды пайдалану арқылы анықталады. Бұл факторлар кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияның және қарыз алушының түрінің сипаттамасына байланысты өзгереді.

Кредиттік тәуекелдің рейтингі кредиттік рейтингтің нашарлау шамасы бойынша дефолттың орын алу тәуекелі экспонент бойынша өсетіндей етіп айқындалады және калибрлік тексеруден өтеді – мысалы, кредиттік рейтингтің 1-ші және 2-ші рейтингтерінің арасындағы айырма кредиттік рейтингтің 2-ші және 3-ші рейтингтерінің арасындағы айырмадан азырақ.

Кредиттік тәуекелге ұшырайтын әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпараттың негізінде бастапқы тану күніндегі кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингіне жатқызылатын болады. Кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларға тұрақты түрде мониторинг жүргізілетін болады. Бұл жағдай бастапқы тану кезінде позицияны кредиттік тәуекелдің басқа деңгейіне ауыстыруға әкеп соқтыруы мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректерге талдау жасауды көздейді.

Кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар (корпоративтік клиенттер)	Кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар (корпоративтік және бөлшекті клиенттер)
• Тұрақты түрде талдау жасау нәтижесінде алынған ақпарат, қарыз алушылар туралы ақпарат – мысалы, аудит жүргізілмеген қаржылық есептілік, басқарушылық есептілік, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар. Ерекше назар аударылатын көрсеткіштер: жалпы пайда, қаржылық тетік көрсеткіштері, борышқа қызмет көрсету коэффициенті, шектеулі талаптарды («ковенанттар») сақтау, басқару сапасы, негізгі басқарушылық қызметкерлердің құрамындағы өзгерістер. • Кредиттік рейтинг агенттіктерінің деректері, баспасөзге жарияланған ақпарат, сыртқы кредиттік рейтингтердің өзгерісі туралы ақпарат. • Егер бұл ақпарат қолжетімді болса, эмитенттердің кредиттік дефолты бойынша облигациялар мен своптардың котировкасы. • Қарыз алушының қызметін жүзеге асыруының саяси, нормативтік және технологиялық саладағы немесе оның шаруашылық қызметіндегі нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.	• Мерзімінен кешіктірілген берешектің мәртебесі туралы ақпаратты қосқанда, төлемдер туралы ақпарат. • Ұсынылған лимитті пайдалану. • Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыру туралы өтінімдер және өтінімдерді қанағаттандыру. • Қаржылық, экономикалық талаптардың және қызметті жүзеге асыру талаптарының ағымдағы және болжанған өзгерістері.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Дефолт ықтималдығының уақыттық құрылымын құру

Кредиттік тәуекелдің рейтингілері кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақыттық құрылымын құрған кезде негізгі бастапқы деректер болып табылады. Топ юрисдикцияға немесе өңірге, өнім мен қарыз алушының түріне, сондай-ақ кредиттік тәуекелдің рейтингіне байланысты талданатын берешекке қызмет көрсету сапасы және кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларға қатысты дефолттың деңгейі туралы мәліметтер жинайды.

Топ жиналған деректерді талдау және кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін қалған кезең ішіндегі дефолт ықтималдығының және уақыттың өтуімен олардың өзгеруіндегі күтулердің бағасын алу үшін статистикалық модельді пайдаланады.

Осы талдау дефолттың деңгейіндегі өзгерістер мен негізгі макроэкономикалық факторлардағы өзгерістер арасындағы өзара байланысты анықтауды және сұрыптауды, сонымен қатар кейбір басқа факторлардың (мысалы, кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау тәжірибесінің) дефолт тәуекеліне әсерінің жан-жақты талдамасын қамтиды. Кредиттік тәуекелге ұшырайтын көптеген позициялар үшін негізгі макроэкономикалық көрсеткіш болып ЖІӨ өсуі болуы мүмкін.

Топ болжамды ақпаратты бағалаған кезде сараптамалық жорамалды пайдаланады. Бұл бағалау сыртқы деректер көздерінен алынған ақпаратқа негізделген (болжамды ақпаратты қосу туралы төменде көрсетілген ақпаратты қараңыз). Топ бұл болжамдарды дефолт ықтималдығының бағалауын түзету үшін пайдаланады.

Кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілуін анықтау

Кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілуін анықтау критерийлері кредиттеудің сан алуан түрлеріне байланысты, оның ішінде корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғаларға қатысты, сонымен қатар портфельге байланысты әртүрлі болады және дефолт ықтималдығының көрсеткіші белгілерінің сандық өзгерістерін, соның ішінде мерзімінен кешіктірілген мерзім бойынша «шектегіш» белгісін, сондай-ақ қатар сапалық факторларды қамтиды. Егер Топ қолданатын модельдей әдістерінің негізінде контрагенттің қаржылық-экономикалық жағдайының нашарлауына әкеп соғатын объективті факторлардың байқалатынын белгіленсе, Топ кредиттік тәуекелге ұшырайтын нақты позиция бойынша кредиттік тәуекелдің оны бастапқы тану сәтінен бастап елеулі түрде артты деп есептейді. Кредиттік тәуекелдің елеулі артуына қатысты бағалау жүргізу кезінде қалған барлық мерзім бойынша күтілетін кредиттік залалдар өтеу мерзімін өзгерту есебімен түзетіледі.

Егер оған сандық талдау аясында әсері толық мөлшерде уақытылы анықталмайтын, Топтың кредиттік тәуекелін басқару процесіне байланысты сапалы белгілер көрсететін болса, кредиттік тәуекелдің артуы маңызды болып қарастырылуы мүмкін. Бұл ерекше қадағалау тізімінде болу, 3-сатыға өткізбейтін қайта құрылымдау белгісінің болуы сияқты тәуекелі жоғары нақты критерийлерге сәйкес келетін, кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларға қатысты. Аталған сапалы факторларды бағалау кәсіби жорамалдың негізінде және тиісті өткен тәжірибе есепке алынып жүргізіледі.

Бастапқы тану сәтінен бастап қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілуін куәландыратын «Шектегіш» белгісі ретінде Топ ол бойынша осы белгі бойынша мерзімінен кешіктірілген берешек күндерінің саны 7 күнді құрайтын банкаралық берешек пен бағалы қағаздарды қоспағанда, осы актив бойынша мерзімінен кешіктірілген берешек күндерінің саны 30 күннен асқан деген болжам жасайды. Мерзімінен кешіктірілген берешек күндерінің саны төлемнің толық сомасы алынбаған күнгі жай-күйі бойынша ерте басталған күннен бастап күндер санын есептеу арқылы анықталады. Төлем жүргізілетін күн қарыз алушыға ұсынылуы мүмкін жеңілдік кезеңі есепке алынбай айқындалады.

Егер бастапқы тану сәтіне қатысты кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы болмағанын куәландыратын белгілер болса, онда тиісті құрал бойынша залалға бөлінген бағалау резерві қайтадан 12 айлық ККЗ мөлшерінде бағаланатын болады. Кредиттік келісімнің қаралған талаптарын бұзу сияқты кредиттік тәуекелдің артуының кейбір сапалы белгілері белгінің өзі жойылғаннан кейін орын алуын жалғастыратын дефолттың туындау тәуекелінің артуын куәландырады. Мұндай жағдайларда Топ «сынақ мерзімін» белгілейді, оның ішінде қаржылық актив бойынша төлемдер осы актив бойынша кредиттік тәуекелдің жеткілікті мөлшерде төмендегенін дәлелдеу үшін белгіленген мерзімде және сомаларға сәйкес орындалуы қажет. Шартта көзделген кредит талаптары өзгерген кезде барлық мерзім ішінде ККЗ тану үшін критерийлердің қанағаттандырылмайтынын куәландыру белгісі шарттың модификацияланған талаптарына сәйкес уақытылы төлемдер статистикасын қамтиды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуының орын алғанын анықтау, жалғасы

Топ төмендегілерге көз жеткізу үшін жүйелі түрде тексерулер жүргізу арқылы кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуін анықтау мүмкіндігіне қатысты критерийлерді тексереді:

- критерийлер кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияға қатысты дефолт жағдайы орын алғанға дейін кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуін анықтауға мүмкіндік береді;
- критерийлер актив бойынша берешек 30 күннен астам мерзімінен кешіктірілген кездегі уақытпен сәйкес келмейді;
- кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуінің анықталуы мен дефолт оқиғасының орын алуы арасындағы орташа уақыт кезеңі саналы болып табылады;
- кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар ол бойынша бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залал сомасында танылатын портфель құрамынан (1-саты) құнсызданған кредиттік активтер портфелі құрамына (3-саты) тікелей ауыстырылмайды;
- кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларды ол бойынша бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залал сомасында танылатын портфель құрамынан (1-саты) ол бойынша бағалау резерві барлық мерзім ішінде күтілетін кредит залал сомасында танылатын портфель құрамына (2-саты) ауыстырған кезде күтілетін кредиттік залалдарға бөлінген бағалау резерві шамасының негізсіз құбылмалылығы жоқ.

Модификацияланған қаржылық активтер

Кредит бойынша шартта көзделген талаптар бірқатар себептерге, оған қоса нарықтағы жағдайдың өзгеруіне, клиенттерді ұстап қалуға және қарыз алушының кредитті өтеуге қабілеттілігінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына қатысты болмайтын басқа да факторларға байланысты модификациялануы мүмкін. Талаптары модификацияланған қолда бар кредитті есепте тану тоқтатылуы мүмкін және *3(e)(ii)-ескертпеде* сипатталған есеп саясатына сәйкес әділ құны бойынша модификацияланған талаптармен жаңа кредит есебінде танылуы көрсетілген.

Егер қаржылық активтің талаптары өзгертілетін болса және талаптарды модификациялау қаржылық активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуының орын алғанын анықтау төмендегілерді салыстыру арқылы жүргізіледі:

- шарттың модификацияланған талаптарының негізінде есепті күнгі жай-күйі бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуының ықтималдығы; және
- шарттың бастапқы талаптарының негізінде қаржылық активті бастапқы таныған кезде белгіленген уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігінде дефолт болуының ықтималдығы.

Кредит талаптарын модификациялау оның танылуын тоқтатын болса, қайта танылған кредит 1-сатыға қатысты болады (танылған күні құнсызданған кредиттік болып табылмайды деген талаппен).

Топ қайтарылатын берешек сомасын ұлғайту және дефолт тәуекелін азайту үшін қаржылық қиындықтарға ұшыраған клиенттердің кредиттері бойынша талаптарды қайта қарайды («кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау тәжірибесі»). Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау бойынша Топтың саясатына сәйкес егер дефолт оқиғасы орын алса немесе дефолттың орын алу қаупі жоғары болса, сондай-ақ борышкер шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлем жасау үшін барлық күшін жұмсағаны белгілі болса, өзінің Топ алдындағы міндеттемелерін қайта қаралған талаптармен орындай алатыны болжанған жағдайда, борышкер қазіргі кезде өзінің борышы бойынша дефолтқа жол берген немесе дефолттың орын алу тәуекелі жоғары болған және борышкердің қайта қаралған талаптарды орындай алатыны болжанған жағдайда, талаптар әрбір жеке клиентке қатысты қайта қаралады.

Қайта қаралған талаптар әдетте өтеу мерзімін ұзартуды, пайызды төлеу мерзімін өзгертуді және шарттың шектеу қоятын талаптарын (ковенанттар) өзгертуді қамтиды. Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау саясаты жеке тұлғаларға берілген кредиттерге, сондай-ақ заңды тұлғаларға берілген кредиттерге қатысты қолданылады.

Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыру аясында модификацияланған қаржылық активтер бойынша дефолт ықтималдығын бағалау талаптарды модификациялаудың пайызды және негізгі соманы алу бойынша Топтың мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге әкеп соққанын не соқпағанын, сондай-ақ Топтың осындай кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыруға қатысты алдыңғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процестің аясында Топ шарттың модификацияланған талаптарына қатысты қарыз алушының борыш бойынша қызмет көрсету сапасын бағалайды және әртүрлі жүріс-тұрыс факторларын қарастырады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Модификацияланған құрылымдалған қаржылық активтер, жалғасы

Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуының сапалы индикаторын білдіреді, сонымен қатар кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыру ниеті кредиттік тәуекелге ұшырайтын позиция құнсызданған кредиттік болып табылуы мүмкін екенін куәландырады (3(и)-ескертпелі қараңыз). Клиент кредиттік тәуекелге ұшырайтын позиция құнсызданған кредиттік болып есептелгенге/ол бойынша дефолт оқиғасы орын алған немесе оның дефолт ықтималдығы залалға бөлінген бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең сомада бағаланатындай төмендеген болып есептелгенге дейін белгіленген уақыт кезеңі ішінде төлемді уақытылы, тұрақты түрде жүргізуі қажет.

«Дефолт» ұғымының анықтамасы

Топ қаржылық активтерді келесі жағдайларда дефолт оқиғасы орын алған қаржылық активтерге жатқызады:

- қарыз алушының Топ алдындағы кредиттік міндеттемелерінің Топтың кепілдік қамсыздандыруды (болған кезде) іске асыру сияқты іс-әрекеттерді қолдануынсыз толық көлемде өтелетіні екіталай;
- қарыз алушының кез келген елеулі кредиттік міндеттемелер бойынша Топ алдындағы берешегі мерзімінен 90 күннен аса уақытқа кешіктірілген;
- кредит бойынша өзінің міндеттемелеріне қатысты төлем жасауға қабілетсіз болуына байланысты қарыз алушының банкрот болуы нәтижесінде активті қайта құрылымдау ықтималдығы туындайды.

Қарыз алушының міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының орын алуын бағалаған кезде, Топ келесі факторларды ескеретін болады:

- сапалық: мысалы, шарттың шектеу қоятын талаптарын (ковенанттарды) бұзу;
- сандық: мысалы, мерзімінен кешіктірілген берешектің мәртебесі және бір эмитенттің Топтың алдында өзге міндеттемелері бойынша төлем жасамауы; сонымен қатар;
- өзінің және сыртқы дереккөздерден алынған өзге ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының туындауын бағалаған кездегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы жағдаяттардағы өзгерістерді көрсету үшін уақыт өткен сайын өзгеріп отыруы мүмкін.

Болжамды ақпаратты қосу

Топ болжамды ақпаратты қаржы құралын бастапқы тану сәтінен кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуына қатысты бағалауға, сондай-ақ күтілетін кредиттік залалдар бағалауына қосады. Топ болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық жорамалды пайдаланады. Осы бағалау сыртқы дереккөзден алынған ақпаратқа негізделген.

Топ қаржы құралдарының әрбір портфелі бойынша кредиттік тәуекел мен кредиттік залалға әсер ететін негізгі факторлардың тізбесін айқындап, құжат жүзінде ресімдеді және тарихи деректер талдамасын қолдана отырып, макроэкономикалық айнымалылар, кредиттік тәуекелдер және кредиттік залал арасындағы өзара байланысты бағалады. Негізгі фактор болып ЖІӨ болжамы танылады.

Қаржылық активтердің әртүрлі портфельдері бойынша негізгі көрсеткіш пен дефолт оқиғасының және залал деңгейінің арасындағы болжанатын қатынастар соңғы 5 жылдағы тарихи деректерге талдау жасау негізінде әзірленді.

Күтілетін кредиттік залалды бағалау

Күтілетін кредиттік залалды бағалау кезінде негізгі бастапқы деректер болып келесі айнымалылардың уақытша құрылымы танылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайдағы залалдың шамасы (LGD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда, тәуекелге ұшырайтын сома (EAD көрсеткіші).

1-сатыға қатысты кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін ККЗ 12 айлық PD көрсеткішін LGD көрсеткішіне және EAD шамасына көбейту арқылы есептеледі.

Аталған көрсеткіштер Топ пайдаланатын статистикалық модельдердің және басқа да тарихи деректердің негізінде алынады. Оларды жоғарыда көрсетілген болжамды ақпаратты есепке ала отырып түзету қажет.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау, жалғасы

PD көрсеткіштерін бағалау кредиттік тәуекелінің сипаттамалары ұқсас қарыздар тобына өту коэффициенті әдісін (Марков шынжыры) қолдану арқылы әрбір қарыздар тобы үшін жеке есептелетін, белгіленген мерзімде жүргізілген көрсеткіштерді бағалауды білдіреді. Тарихи деректерге негізделген көшу матрицасының көмегімен кредиттік портфель сегментінің мерзімінен кешіктірілген мерзімнің бір сегментінен 3-сатыға (дефолт) өту ықтималдығы айқындалады. Тарихи деректердің тереңдігі кемінде 60 кезеңді қамтуы тиіс. Макроэкономикалық факторларды есепке ала отырып, орташа алынған өту матрицасын түзету әр сегменттің орташа алынған матрицасын стандартты қалыпты бөлу мен макроэкономикалық фактордың z-критерийін қосу әдісімен жүзеге асырылады. Макроэкономикалық фактор болып ЖІӨ өсуі танылады. Макроэкономикалық факторларды есепке ала отырып, есеп айырысуды құру көзі болып ресми статистикалық деректер (Қазақстан Республикасының реттеуші органдарының, статистикалық органдарының ресми сайттары) танылады. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшырағыш позицияларды өтеудің шартты мерзімдері және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулер есепке алынып бағаланады.

Топ LGD көрсеткішін өз міндеттемелері бойынша дефолтқа жол берген контрагенттерге қатысты ақша қаражаттарын қайтару коэффициенттері туралы ақпараттың негізінде бағалайды. LGD бағалау модельдерінде қамсыздандырудың құрылымы, түрі, талаптың үлкендік дәрежесі, контрагенттің қызметін жүзеге асыру саласы және қаржылық активтің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамсыздандыруды өтеуге жұмсалатын шығындар есепке алынған. LGD көрсеткіштері әртүрлі экономикалық сценарийлер есепке алынып түзетіледі және жылжымайтын мүлікпен қамсыздандырылған кредиттерге қатысты қолданылады - жылжымайтын мүлік бағасының өзгеру мүмкіндігі есепке алынған. Олар дисконттау факторы ретінде пайыздың тиімді мөлшерлемесі қолданылып, дисконтталған ақша қаражаттары ағынының негізінде есептеледі.

Дефолт болған жағдайда, тәуекелге ұшырайтын сома дефолт орын алған күні кредиттік тәуекелге ұшырағыш шаманың есептік бағасын білдіреді. Аталған көрсеткішті Топ шарттың талаптарына, оған қоса дисконт және сыйлықақы амортизациясына сәйкес осы шаманың күтілетін өзгерістерін есепке ала отырып, есепті күнгі ағымдағы шамаға байланысты есептейді. Қаржылық активі үшін EAD шамасы болып дефолт орын алған сәттегі жалпы баланстық құн танылады. Қарыз беру бойынша міндеттемелер үшін EAD шамасы талап етілген соманы, сондай-ақ тарихы зерттеулер мен болжамдар негізінде бағаланатын шарттар бойынша талап етілуі мүмкін күтілетін сомаларды қамтиды. Қаржылық кепілдік шарттары үшін EAD шамасы қаржылық кепілдікті орындау сәтінде төленуі тиіс соманы білдіреді.

Жоғарыда көрсетілгендей, 1-сатыға жатқызылған қаржылық активтер үшін PD ең көп 12 айлық көрсеткішін пайдалану талабымен Топ шарт бойынша тәуекелдерді басқару мақсатында ұзақ мерзімде қарастыратын болса да, оның ішінде кредиттік тәуекелге ұшырайтын ең көп кезең ішінде (оған қоса мерзімін ұзартуға қатысты кез келген опциондар) дефолт тәуекелін есепке ала отырып, күтілетін кредиттік залалды бағалайды.

Егер параметрді модельдеу топтық негізде жүзеге асырылатын болса, онда қаржы құралдары тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде топтастырылады, олар төмендегілерді қамтиды:

- құралдың түрі;
- кредиттік активтердің сегментациясы;
- қайта құрылымдау белгілері.

Топқа біріктірілген қаржы құралдарының кредиттік тәуекелдерінің сипаттамалары айтарлықтай ерекшеленетініне қатысты тұрақты түрде бағалау жүргізу қажет.

Топтың ол бойынша өткен кезеңдердегі ақпараты жеткілікті деңгейде болмаған портфельдерге қатысты қосымша ақпарат ретінде сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат пайдаланылады. Оған қатысты сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік залалды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылған портфельдердің үлгілері төменде көрсетілген.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау, жалғасы

Топтың ол бойынша өткен кезеңдердегі ақпараты жеткілікті деңгейде болмаған портфельдерге қатысты қосымша ақпарат ретінде сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат пайдаланылады. Оған қатысты сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік залалды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылған портфельдердің үлгілері төменде көрсетілген.

	2024 жылғы 31 желтоқсан- дағы жай-күйі бойынша баланстық құны	2023 жылғы 31 желтоқсан- дағы жай-күйі бойынша баланстық құны	Сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
			PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,663,625	1,353,334	Moody's дефолттар статистикасы	70%;
Банктердегі қаражат	103,397	39,483		0% – егер контрагент болып Қазақстан Республикасының үкіметі танылса Эмитенттері қаржы институттары болып табылатын инвестициялық бағалы қағаздар үшін LGD 70%-ға тең, өзге компаниялар үшін рейтингке байланысты кері қайтару деңгейі бойынша деректерге негізделген
Инвестициялық бағалы қағаздар	1,103,062	689,182	Moody's дефолттар статистикасы	0% – егер контрагент болып Қазақстан Республикасының үкіметі танылса

Келесі кестеде 2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтердің, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың кредиттік сапасы туралы ақпарат көрсетілген. Егер қаржылық актив бойынша өзгеше белгіленбесе, кестедегі сомалар жалпы баланстық құнның шамасын көрсетеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау

«1-сатыға қатысты активтер», «2-сатыға қатысты активтер», «3-сатыға қатысты активтер» және «POCI-активтер» терминдерінің анықтамалары 3-ескертілмеде (н) көрсетілген.

	2024 жылғы 31 желтоқсан			Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	
Ақша қаражаты және оның баламалары				
- «AAA» кредиттік рейтингі бар	12,047	-	-	12,047
- «AA-» бастап «AA+» дейін кредиттік рейтингі бар	212,745	-	-	212,745
- «A-» бастап «A+» дейін кредиттік рейтингі бар	149,344	-	-	149,344
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін кредиттік рейтингі бар	1,081,371	-	-	1,081,371
- «BB-» бастап «BB+» дейін кредиттік рейтингі бар	2,028	-	-	2,028
- «B-» бастап «B+» дейін кредиттік рейтингі бар	10	-	-	10
- кредиттік рейтинг берілмеген	16,105	35,575	-	51,680
	1,473,650	35,575	-	1,509,225
Залалға бөлінген бағалау резерві	(95)	(7,729)	-	(7,824)
Барлық ақша қаражаттары мен оның баламалары (кассадағы ақша қаражаттарын қоспағанда)	1,473,555	27,846	-	1,501,401
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- «AA-» бастап «AA+» дейін кредиттік рейтингі бар	35,454	-	-	35,454
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін кредиттік рейтингі бар	158,517	-	-	158,517
- «BB-» бастап «BB+» дейін кредиттік рейтингі бар	6,697	-	-	6,697
- «B-» бастап «B+» дейін кредиттік рейтингі бар	7,884	-	-	7,884
- кредиттік рейтинг берілмеген	8,660	-	-	8,660
	217,212	-	-	217,212
Залалға бөлінген бағалау резерві	(243)	-	-	(243)
Барлық амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	216,969	-	-	216,969
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық				
- «AAA» кредиттік рейтингі бар	2,002	-	-	2,002
- «AA-» бастап «AA+» дейін кредиттік рейтингі бар	60,418	-	-	60,418
- «A-» бастап «A+» дейін кредиттік рейтингі бар	2,062	-	-	2,062
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін кредиттік рейтингі бар	741,895	-	-	741,895
- «BB-» бастап «BB+» дейін кредиттік рейтингі бар	54,636	-	-	54,636
- «B-» бастап «B+» дейін кредиттік рейтингі бар	8,836	-	-	8,836
- кредиттік рейтинг берілмеген	-	16,244	-	16,244
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық	869,849	16,244	-	886,093
Залалға бөлінген бағалау резерві	220	22	-	242
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы баланстық құны – борыштық	869,849	16,244	-	886,335
Банктердегі қаражат				
- «AAA» кредиттік рейтингі бар	667	-	-	667
- «AA-» бастап «AA+» дейін кредиттік рейтингі бар	27,602	-	-	27,602
- «A-» бастап «A+» дейін кредиттік рейтингі бар	3,525	-	-	3,525
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін кредиттік рейтингі бар	54,282	-	-	54,282
- кредиттік рейтинг берілмеген	17,324	-	-	17,324
	103,400	-	-	103,400
Залалға бөлінген бағалау резерві	(3)	-	-	(3)
Банктердегі барлық қаражат	103,397	-	-	103,397

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2024 жылғы 31 желтоқсан				
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	Құрылған құнсызданған кредиттік қаржылық активтер (РОСІ - активтер)	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген несиелер					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	985,015	86,301	65,394	957	1,137,667
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	4,502	4,220	147	281	9,150
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	3,125	535	3	3,663
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	1,762	45	-	1,807
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	3,742	-	3,742
- 180 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген	-	-	13,360	110	13,470
	989,517	95,408	83,223	1,351	1,169,499
Залалға бөлінген бағалау резерві	(12,753)	(12,598)	(67,388)	-	(92,739)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, корпоративтік клиенттерге берілген барлық несие	976,764	82,810	15,835	1,351	1,076,760
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын жеке клиенттерге берілген несие					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	2,643,901	6,124	6,293	346	2,656,664
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	33,952	1,350	1,227	31	36,560
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	10,060	1,001	2	11,063
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	7,173	1,256	7	8,436
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	19,006	15	19,021
- 180 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген	-	-	30,812	13	30,825
	2,677,853	24,707	59,595	414	2,762,569
Залалға бөлінген бағалау резерві	(31,070)	(6,425)	(27,223)	-	(64,718)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, жеке тұлғаларға берілген барлық несие	2,646,783	18,282	32,372	414	2,697,851
Банктерге берілген несие					
Банктерге берілген несие	29,268	-	-	-	29,268
Залалға бөлінген бағалау резерві	(785)	-	-	-	(785)
Банктерге берілген барлық несие	28,483	-	-	-	28,483
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несие					
Кері РЕПО, мерзімінен кешіктірілмеген	57,444	-	-	-	57,444
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген барлық несие	57,444	-	-	-	57,444

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2023 жылғы 31 желтоқсан			
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	Барлығы
Ақша қаражаты және оның баламалары				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	73,453	-	-	73,453
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	67,952	-	-	67,952
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	932,950	-	-	932,950
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	5,157	-	-	5,157
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	23	-	-	23
- кредиттік рейтинг берілмеген	62,706	-	-	62,706
	1,142,241	-	-	1,142,241
Залалға бөлінген бағалау резерві	(69)	-	-	(69)
Барлық ақша қаражаттары мен оның баламалары (кассадағы ақша қаражаттарын қоспағанда)	1,142,172	-	-	1,142,172
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	56,066	-	-	56,066
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	39,784	-	-	39,784
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	5,735	-	-	5,735
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	5,094	-	-	5,094
	106,679	-	-	106,679
Залалға бөлінген бағалау резерві	(20)	-	-	(20)
Барлық амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	106,659	-	-	106,659
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	54,798	-	-	54,798
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	2,348	-	-	2,348
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	480,332	-	-	480,332
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	35,716	-	-	35,716
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	3,176	-	-	3,176
- кредиттік рейтинг берілмеген	-	6,273	-	6,273
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық	576,370	6,273	-	582,643
Залалға бөлінген бағалау резерві	(102)	(18)	-	(120)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы баланстық құны – борыштық	576,268	6,255	-	582,523
Банктердегі қаражат				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	23,938	-	-	23,938
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	886	-	-	886
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	10,042	-	-	10,042
- кредиттік рейтинг берілмеген	4,662	-	-	4,662
	39,528	-	-	39,528
Залалға бөлінген бағалау резерві	(45)	-	-	(45)
Банктердегі барлық қаражат	39,483	-	-	39,483

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2023 жылғы 31 желтоқсан				
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	Құрылған құнсызданған кредиттік қаржылық активтер (РОСІ - активтер)	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген несиелер					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	704,603	81,407	50,081	1,607	837,698
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	4,187	44	2,612	78	6,921
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	852	144	40	1,036
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	904	1,298	-	2,202
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	2,706	-	2,706
- 180 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген	-	-	21,701	150	21,851
	708,790	83,207	78,542	1,875	872,414
Залалға бөлінген бағалау резерві	(8,273)	(14,132)	(49,546)	-	(71,951)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, корпоративтік клиенттерге берілген барлық несие	700,517	69,075	28,996	1,875	800,463
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын жеке клиенттерге берілген несие					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	1,940,997	3,457	3,000	564	1,948,018
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	20,502	625	619	30	21,776
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	6,252	468	12	6,732
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	4,238	718	6	4,962
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	10,220	28	10,248
- 180 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген	-	-	29,780	116	29,896
	1,961,499	14,572	44,805	756	2,021,632
Залалға бөлінген бағалау резерві	(17,333)	(3,262)	(23,745)	(130)	(44,470)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, жеке тұлғаларға берілген барлық несие	1,944,166	11,310	21,060	626	1,977,162
Банктерге берілген несие					
Банктерге берілген несие	23,068	-	-	-	23,068
Залалға бөлінген бағалау резерві	(648)	-	-	-	(648)
Банктерге берілген барлық несие	22,420	-	-	-	22,420
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несие					
Кері РЕПО, мерзімінен кешіктірілмеген	128,804	-	-	-	128,804
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген барлық несие	128,804	-	-	-	128,804

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

6. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық кіріс:		
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс:		
- құнсыздану белгісі жоқ кредиттік қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс	655,366	451,888
- құнсызданған кредиттік қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс	7,126	6,971
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс	70,257	69,885
Барлық пайыздық кіріс	732,749	528,744
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістер төмендегілерді қамтиды:		
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша пайыздар	578,146	389,734
Банктегі қаражат бойынша пайыздар	7,570	42,765
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	76,776	26,360
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржылық активтер бойынша барлық пайыздық кіріс	662,492	458,859
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс және таза қаржылық жалдауға жасалған инвестициялар	6,095	3,660
Барлық пайыздық кіріс	738,844	532,404
Пайыздық шығыс:		
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық шығыс	(380,462)	(274,853)
Барлық пайыздық шығыс	(380,462)	(274,853)
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс		
Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздар	(313,714)	(232,427)
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері бойынша пайыздар	(23,685)	(12,542)
Реттелген облигациялар бойынша пайыздар (24-ескертілме)	(17,214)	(7,522)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(13,372)	(9,383)
Ипотекалық ұйымның төлемдері бойынша пайыздық шығыс	(12,102)	(12,566)
Жалдау бойынша міндеттемелер	(375)	(413)
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржылық міндеттемелер бойынша барлық пайыздық шығыс	(380,462)	(274,853)
Қаржылық активтердің құнсыздануына резерв құрғанға дейінгі таза пайыздық кіріс	358,382	257,551

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

7. КЛИЕНТТЕРГЕ ЖӘНЕ БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР БОЙЫНША КҮТІЛЕТІН КРЕДИТТІК ШЫҒЫНДАРҒА РЕЗЕРВТЕР ҚҰРУ

2024 жылғы және 2023 жылғы	Клиенттер мен банктерге берілген барлық несие							
31 желтоқсанда аяқталған жылдар	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес	Ипотекалық кредит беру	Тұтыну кредиттері	Бизнесті дамыту	Автокредит беру	Банктерге берілген несие	Клиенттер мен банктерге берілген барлық несие
2023 жылғы 1 қаңтар	65,470	7,415	6,769	25,375	6,707	245	104	112,085
Резерв құру/(резервті қайта қалпына келтіру)*	10,242	4,146	2,697	5,727	1,288	3,139	(48)	27,191
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер*	3,533	4,814	934	3,819	1,339	856	589	15,884
Босату әсері**	3,233	592	96	2,143	395	37	-	6,496
Активтерді есептен шығару	(27,671)	(1,471)	(1,092)	(16,543)	(2,238)	(255)	-	(49,270)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	1	1,303	465	2,075	228	65	-	4,137
Бағам айырмасы	266	78	46	97	37	19	3	546
2023 жылғы 31 желтоқсан	55,074	16,877	9,915	22,693	7,756	4,106	648	117,069
2024 жылғы 1 қаңтар	55,074	16,877	9,915	22,693	7,756	4,106	648	117,069
Резерв құру/(резервті қайта қалпына келтіру)*	7,731	5,824	4,136	10,556	2,720	6,652	(653)	36,966
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер*	2,118	1,951	1,640	6,715	3,963	2,464	775	19,626
Босату әсері**	1,491	1,395	247	1,945	986	485	-	6,549
Активтерді есептен шығару	-	(4,886)	(1,661)	(17,423)	(5,582)	(2,802)	-	(32,354)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	200	914	558	2,538	506	404	-	5,120
Бағам айырмасы	3,383	667	278	519	193	211	15	5,266
2024 жылғы 31 желтоқсан	69,997	22,742	15,113	27,543	10,542	11,520	785	158,242

*2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде танылған резервті қалыптастыру пайда және залал туралы шоғырландырылған есептің «Клиенттерге және банктерге берілген несиелер бойынша кредиттік залалға бөлінген резервті қалыптастыру» бабының құрамында көрсетілген.

Күтілетін кредиттік залалдың келтірілген құнына қатысты дисконтты амортизациялау (босату).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

8. ҚЫЗМЕТТЕР БОЙЫНША АЛЫНҒАН КІРІС (ШЫҒЫС) ЖӘНЕ КОМИССИЯЛАР

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Қызмет көрсетуден алынған кіріс және алынған комиссия:		
Төлем карталары	36,821	41,723
Есеп айырысу операциялары	21,270	16,879
Кепілдік беру	7,168	5,290
Кассалық операциялар	3,887	4,740
Бағалы қағаздарды сатып алу-сату	3,046	1,996
Сақтандыру полистерін іске асыру	2,052	14,135
Құжаттамалық операциялар жүргізу	447	419
Кастодиандық қызмет	249	355
Валюта айырбастау	56	61
Сенімгерлік операцияларын жүргізу	38	50
Басқа	1,105	861
Қызметтер бойынша алынған барлық кіріс және комиссиялар	76,139	86,509
Қызметтер бойынша алынған барлық кіріс және комиссиялар		
Төлем карталары	(31,762)	(33,287)
Есеп айырысу операциялары	(3,373)	(3,092)
Кастодиандық қызмет	(512)	(425)
Құжаттамалық операциялар жүргізу	(234)	(209)
Бағалы қағаздарды сатып алу-сату	(126)	(132)
Валюта айырбастау	(44)	(101)
Агенттік қызметтер	-	(6,943)
Басқа	(1,354)	(945)
Қызметтер және комиссиялар бойынша барлық шығыс	(37,405)	(45,134)
	38,734	41,375

Қаржылық актив немесе міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылмайтын комиссиялық кірістер қызмет түріне байланысты немесе Топтың шарт аясында өз міндеттемелерін орындау шамасына қарай танылады:

- есеп айырысу операциялары, кассалық операциялар, төлем карточкаларымен жүргізілетін операциялар бойынша алынатын комиссия, шетел валютасымен операция жүргізу үшін алынатын комиссия операцияның түріне байланысты тарифтерге сәйкес клиенттердің төлем тапсырмаларын орындау үшін алынады және операцияны орындау сәтінде кіріс түрінде танылады;
- берілген кепілдіктер және аккредитивтер бойынша алынатын комиссияны клиент алдын ала төлеммен жүргізеді және сәйкес кепілдіктің немесе аккредитивтің қолданыс мерзімі ішінде кірістерге жатқызылады.

Шарттар бойынша қалдықтар

Келесі кестеде дебиторлық берешек және клиенттермен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер туралы ақпарат көрсетілген.

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Басқа активтер» құрамына қосылған дебиторлық берешек (20-ескертілме)	6,291	5,478

9. ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Әділ құнының өзгеруінен болған іске асырылмаған пайда/(залал)	5,747	(1,034)
Туынды қаржы құралдарымен жүргізілген операциялар бойынша іске асырылмаған (залал)/пайда	(1,536)	66
Туынды қаржы құралдарымен жүргізілген операциялар бойынша іске асырылған пайда	2,709	7,826
Сауда операциялары бойынша іске асырылған пайда	1,018	2,412
	7,938	9,270

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

10. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫМЕН ЖҮРГІЗІЛГЕН ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Дилинг операциялары, нетто	86,443	39,905
Бағамдық айырмалар, нетто	6,162	5,693
	92,605	45,598

11. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫС

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Жалақы	98,817	67,370
Пайдаға салынған салықтан басқа салықтар	19,961	11,748
Әкімшілік шығыс	16,568	7,018
Тозу және амортизация	11,887	9,900
Депозиттерге кепілдік беру қорына салынған жарналар	6,542	3,707
Қысқа мерзімге жалға алуға жұмсалатын шығыстар	5,844	5,831
Жабдықты жөндеу және оған қызмет көрсету	3,820	2,559
Телекоммуникациялар	3,786	2,746
Жарнамаға байланысты шығыс	2,796	2,651
Кәсіби қызметтерге жұмсалған шығыстар	2,432	1,593
Күзет және дабыл қызметіне байланысты шығыс	2,229	1,887
Инкассацияға байланысты шығыс	1,536	1,152
Иссапар шығыстары	801	778
Өкілдік шығыс	215	156
Өзге шығыс	5,996	3,995
	183,230	123,091

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жыл ішінде кәсіби қызметтерге жұмсалатын шығыстар 314 млн теңге және тиісінше 47 млн теңге мөлшеріндегі аудиторлық қызмет көрсетуге арналған шығыстарды және бір компания ұсынған өзге кеңес беру қызметтеріне жұмсалатын шығыстарды қамтиды (сәйкесінше 2023 жылда: 212 млн теңге және 22 млн теңге).

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	48,634	18,814
Өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды қосымша есептеу	4,239	-
Салықтық тексеру нәтижелері бойынша өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету*	-	6,835
Мерзімдік айырмалардың туындауының және қайта қалпына келтірілуінің және бағалау резервінде болған өзгерістердің салдарынан кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	(492)	(638)
Табыс салығы бойынша барлық шығыс	52,381	25,011

*2022 жылғы қаңтар мен 2023 жылғы қыркүйек аралығында Банкте 2017-2020 ж.ж. салық кезеңі үшін салықтық тексеру жүргізілді. Осы тексерудің нәтижелері бойынша «Қаржы құралдары» 9-ХҚЕС сәйкес клиенттерге жеке және ұжымдық негізде ұсынылған несиелер бойынша резерв құруға қатысты шығыстарды бағалауды, құнсыздануға қатысты резервті есептеу мақсаттары үшін кепілдік қамсыздандыруды бағалауды, қаржылық активтердің жіктелуін бағалауды қоса алғанда, тексерілетін кезең үшін салықтық мақсатта шегерілетін шығыстардың кейбір баптарын бағалауда айырмашылықтардың болуына байланысты жалпы сомасы 6,835 млн теңге мөлшерінде айыппұл мен өсімпұлды қоса алғанда, табыс салығы бойынша қосымша қаражат енгізілді. Топ басшысы 2023 жылғы салықтық тексеру нәтижелері бойынша қосымша есептелген сома бағалау пайымдауларында өзгеріс болып табылады деп есептейді, себебі ҚР Салық кодексінің қағидаларының түсіндірмесі тиісті органдардың тәжірибесінде өзгеше болды. 32(в) ескертпені қараңыз.

2024 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрайды (2023 жылы: 20%).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС, ЖАЛҒАСЫ

31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішіндегі табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені есептеу

	2024 жыл	%	2023 жыл	%
	254,800	100	160,257	100
Салық салғанға дейінгі пайда				
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	50,960	20.00	32,051	20.00
Өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды қосымша есептеу	4,239	1.66	-	-
Салықтық тексеру нәтижелері бойынша өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	-	-	6,835	4.27
Мемлекеттік және басқа да квалификацияланатын бағалы қағаздармен жүргізілетін операциялардан алынатын салық салынбайтын пайыздық және басқа кіріс	(15,538)	(6.10)	(18,805)	(11.73)
Есептен шығарылмайтын операциялық және басқа шығыс	12,720	4.99	4,930	3.08
	52,381	20.55	25,011	15.62

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсатында қолданылатын сомалар арасында туындайтын уақыт айырмасы 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеп соғады.

2024 жыл және 2023 жыл ішіндегі уақыт айырмасы шамасының өзгеруі төмендегіше берілуі мүмкін:

	2024 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	Пайда немесе залал құрамында көрсетілген	Меншікті капитал құрамында көрсетілген	2024 жылғы 31 желтоқсан- дағы жай-күйі бойынша қалдық
Төленетін есептелген сыйақы	289	(27)	-	262
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	826	-	(425)	401
Басқа	523	1,752	-	2,275
Қаржылық активтердің талаптарын модификациялау нәтижесі	11	(92)	-	(81)
Клиенттерге берілген несиелер бойынша дисконт	(181)	766	-	585
Клиенттер мен банктерден тартылған пайызы төмен қаражаттар бойынша дисконт	(2,921)	(50)	-	(2,971)
Борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт		(5,543)		(5,543)
Реттелген облигациялар бойынша дисконт	(6,287)	2,350	-	(3,937)
Еңбекақы төлеу қоры	922	1,558	-	2,480
Тұтыну құқығы нысанындағы актив	537	(1,013)	-	(476)
Тұтыну құқығы нысанындағы міндеттеме	(578)	1,125	-	547
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(4,540)	(334)	-	(4,874)
	(11,399)	492	(425)	(11,332)

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС, ЖАЛҒАСЫ

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, жалғасы

	2023 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	Пайда немесе залал құрамында көрсетілген	Меншікті капитал құрамында көрсетілген	2023 жылғы 31 желтоқсан- дағы жай-күйі бойынша қалдық
Төленетін есептелген сыйақы	35	254	-	289
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	1,263	-	(437)	826
Басқа	294	229	-	523
Қаржылық активтердің талаптарын модификациялау нәтижесі	71	(60)	-	11
Клиенттерге берілген несиелер бойынша дисконт	(28)	(153)	-	(181)
Клиенттер мен банктерден тартылған пайызы төмен қаражаттар бойынша дисконт	(2,737)	(184)	-	(2,921)
Реттелген облигациялар бойынша дисконт	(6,618)	331	-	(6,287)
Еңбекақы төлеу қоры	763	159	-	922
Тұтыну құқығы нысанындағы актив	82	455	-	537
Тұтыну құқығы нысанындағы міндеттеме	(10)	(568)	-	(578)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(4,735)	175	20	(4,540)
	(11,620)	638	(417)	(11,399)

13. БІР АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА

Бас Банктің акционерлеріне қатысты кезеңдегі таза пайданың кезеңдегі жай акциялардың орташа санына қатысы ретінде есептелген бір акцияға шаққандағы базалық және ажыратылған пайда.

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Бір акцияға шаққандағы базалық пайда		
Банк акционерлеріне қатысты таза пайда	202,026	135,061
Артықшылықты акцияларды ұстаушылар арасында пайданы толық бөлген кезде төленетін қосымша дивидендтерді шегергенде	(246)	(120)
Жай акцияларды ұстаушыларға қатысты таза пайда	201,780	134,941
Бір акцияға шаққандағы базалық пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа саны	185,950,421	184,733,608
Бір акцияға шаққандағы базалық пайда (теңге)	1,085.13	730.46
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайда		
Жай акцияларды ұстаушыларға қатысты таза пайда	201,780	134,941
Плюс: артықшылықты акцияларды ұстаушылар арасында пайданы толық бөлген кезде төленетін қосымша дивидендтерді шегергенде	246	120
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайданы есептеу үшін пайдаланылатын пайда	202,026	135,061
Жай акциялардың орташа саны	185,950,421	184,733,608
Шығарылған деп есептелетін акциялар:		
Артықшылықты акцияларды конвертациялаған кезде шығарылатын жай акциялардың орташа саны	204,320	164,799
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа саны	186,154,741	184,898,407
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайда (теңге)	1,085.26	730.46

Топ ҚҚБ ұсынған бір акцияның баланстық құнын есептеу әдістемесіне сәйкес акциялардың әр түрі бойынша бір акцияның баланстық құнын есептеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

13. БІР АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА, ЖАЛҒАСЫ

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша акциялардың әр түрі бойынша бір акцияның баланстық құны төменде көрсетілген:

Акцияның түрі	2024 жылғы 31 желтоқсан			2023 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар (акциялардың саны)	Баланстық құнды есептеу үшін алынған сомa млн теңге	Бір акцияның баланстық құны теңге	Айналымдағы акциялар (акциялардың саны)	Баланстық құнды есептеу үшін алынған сомa млн теңге	Бір акцияның баланстық құны теңге
Жай акциялар	186,313,105	617,720	3,315	185,377,060	403,115	2,175
Артықшылықты акциялар	227,319	130	572	164,239	49	298
		617,850			403,164	

Артықшылықты бір акцияның баланстық құны артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасының есепті күнгі артықшылықты акциялардың жалпы санына қатынасы ретінде есептеледі. Жай бір акцияның баланстық құны Топтың жай акциялар үшін таза активтерінің сомасының есепті күнгі жай акциялардың жалпы санына қатынасы ретінде есептеледі. Топтың жай акциялар үшін таза активтері материалдық емес активтер мен есепті күнгі артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасын шегергендегі жалпы капитал сомасы ретінде есептеледі. Жай акциялар мен артықшылықты акциялардың жалпы саны есепті күні Топ сатып алған акцияларды шегергенде, шығарылған және айналымдағы акциялардың жалпы саны ретінде есептеледі.

Топтың басшылығы Топ есепті күнгі жай-күйі бойынша ҚҚБ талаптарын толық орындайды деп есептейді.

14. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Кассадағы ақша қаражаты	162,224	211,162
ҚРҰБ «ностро» түріндегі шоттар	301,601	248,784
Басқа банктердегі «ностро» түріндегі шоттар		
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	212,745	73,453
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	99,559	52,156
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін кредиттік рейтингі бар	18,287	4,075
- «BB-» бастап «BB+» дейін кредиттік рейтингі бар	2,028	5,157
- «B-» бастап «B+» дейін кредиттік рейтингі бар	10	23
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	32,256	16,181
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін басқа банктердегі «ностро» түріндегі барлық шот	364,885	151,045
Залалға бөлінген бағалау резерві	(5,923)	(58)
Басқа банктердегі «ностро» түріндегі барлық шот	358,962	150,987
ҚРҰБ-тағы мерзімді депозиттер	761,483	680,091
Басқа банктерде 90 күнге дейінгі мерзімге ашылған мерзімді депозиттер		
- «AAA» кредиттік рейтингі бар	12,047	-
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	49,785	15,796
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	10,432	-
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін басқа банктерде 90 күнге дейінгі мерзімге ашылған барлық мерзімді депозиттер	72,264	15,796
Залалға бөлінген бағалау резерві	(1,901)	(11)
Басқа банктерде 90 күнге дейінгі мерзімге ашылған барлық мерзімді депозиттер	70,363	15,785
Қазақстан және Мәскеу қор биржаларындағы маржалық қамтамасыз ету	8,992	46,525
Барлық ақша қаражаты және оның баламалары	1,663,625	1,353,334

«Standard & Poor's» рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа да халықаралық рейтинг агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған кредиттік рейтингтер.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 1,473,650 млн теңге мөлшеріндегі ақша қаражаты мен оның баламасы кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған; 35,575 млн теңге мөлшеріндегі ақша қаражаты мен оның баламасы кредиттік тәуекел деңгейінің 2-сатысына жатқызылған (2023 жылғы 31 желтоқсан: барлық ақша қаражаты мен оның баламасы кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

14. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік рейтинг берілмеген басқа банктердегі ағымдағы шоттардағы және кредиттік рейтинг берілмеген басқа банктердегі мерзімді депозиттердегі қаражат негізінен санкциялық параққа енгізілмеген ресейлік банктер тарапынан жалпы сомасы 27,846 млн теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 28,274 млн теңге) мөлшерінде ұсынылған. Осы банктердің рейтингтерін тиісті агенттіктер кері қайтарып алды, берілген кредиттік рейтингтер қайтарып алынғанға дейін халықаралық рейтинг агенттіктерінің шкаласы бойынша «BB+» деңгейінен «BBB» деңгейіне дейін сәйкес келді. Банктің бағалауы бойынша, осы шоттардан қаражат алу мүмкіндігіне ешқандай шектеу жоқ.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ екі банкте (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 1 банк) ақша қаражатын орналастырды, олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтар капиталдың 10%-нан асады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша осы контрагенттердің қалдықтарының жиынтық мөлшері 1,261,715 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 928,875 млн теңге) құрайды.

Ең төмен резервтерге қойылатын талаптар

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ең төмен резервтік талаптар ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес есептеледі. Ең төмен резервтік талаптарды, сондай-ақ Банктің өзге міндеттемелерін орындау үшін Банк Қазақстан Республикасының резиденті және бейрезиденті болып табылатын клиенттердің депозиттері мен ағымдағы шоттарындағы қалдықтары бойынша белгіленген ең төмен деңгей ретінде есептелетін, 4 апта ішінде кассадағы ұлттық валютадағы ақша қаражаты сомасының және ҚРҰБ-да ұлттық валютамен ашылған ағымдағы шоттағы қалдық сомасының кемінде орташа мәні деңгейінде сақталатын ақша қаражатын резервтік активтерге орналастырады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ең төмен резервтік талаптар сомасы 94,613 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 65,225 млн теңгені), ал резервтік активтердің сомасы 74,702 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 90,253 млн теңге) құрайды.

15. ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН, ӨЗГЕРІСТЕРІ КЕЗЕҢ ІШІНДЕГІ ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ҚҰРАМЫНДА КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша өзгеруі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері 98,026 млн теңге сомасындағы саудалық бағалы қағаздарды, сондай-ақ 62 млн теңге сомасындағы валюталық своптарды (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 55,352 млн теңге сомасындағы саудалық бағалы қағаздар, сондай-ақ 62 млн теңге сомасына валюталық своптар) қамтиды.

	Номиналды мөлшерлеме, %	2024 жылғы 31 желтоқсан	Номиналды мөлшерлеме, %	2023 жылғы 31 желтоқсан
Саудалық бағалы қағаздар				
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Корпоративтік облигациялар	0.0-24.5	62,540	2.0-22.0	29,848
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	4.7-12.0	1,965	5.0-9.0	528
ҚРҰБ-ның дисконтталған ноталары		1,274		4,015
АҚШ қазынашылық облигациялары	5.4	1,236	3.0-5.4	1,803
<i>Борыштық бағалы қағаздар*</i>				
Қазақстандық компаниялардың акциялары		5,591		4,064
Пайлар		5,207		3,911
Халықаралық компаниялардың акциялары		1,688		757
		79,501		44,926
«РЕПО» мәмілелері бойынша кепілмен жүктемеленген				
Корпоративтік облигациялар	4.8-14.3	7,629	8.5-19.9	9,580
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	4.7-12.0	10,896	7.7-8.1	846
		18,525		10,426
		98,026		55,352

*Меншік үлесі 1%-дан кем.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

15. ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН, ӨЗГЕРІСТЕРІ КЕЗЕҢ ІШІНДЕГІ ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ҚҰРАМЫНДА КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Standard and Poor's рейтингі немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің рейтингілері негізінде өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың кредит сапасы бойынша талдауы көрсетілген:

	Қазақстан Республикасы- ның	АҚШ	
	Корпоративтік облигациялар	Мемлекеттік облигациялары	қазынашылық облигациялары
			Барлығы
- «АА-» бастап «АА+» дейін рейтингі бар	1,106	-	1,236
- «А-» бастап «А+» дейін рейтингі бар	422	-	-
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін рейтингі бар	29,384	14,135	-
- «BB-» бастап «BB+» дейін рейтингі бар	19,829	-	-
- «B-» бастап «B+» дейін рейтингі бар	7,247	-	-
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	12,181	-	-
	70,169	14,135	1,236
			85,540

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Standard and Poor's рейтингі немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің рейтингілері негізінде өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың кредит сапасы бойынша талдауы көрсетілген:

	Қазақстан Республикасы- ның	АҚШ	
	Корпоративтік облигациялар	Мемлекеттік облигациялары	қазынашылық облигациялары
			Барлығы
- «АА-» бастап «АА+» дейін рейтингі бар	-	-	1,803
- «А-» бастап «А+» дейін рейтингі бар	569	-	-
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін рейтингі бар	17,635	5,389	-
- «BB-» бастап «BB+» дейін рейтингі бар	12,959	-	-
- «B-» бастап «B+» дейін рейтингі бар	6,430	-	-
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	1,835	-	-
	39,428	5,389	1,803
			46,620

Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржылық активтер мерзімінен кешіктірілген болып табымайды.

16. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	888,453	583,693
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	216,969	106,659
Барлық инвестициялық бағалы қағаздар	1,105,422	690,352

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

16. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР, ЖАЛҒАСЫ

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

	Номиналды мөлшерлеме, %	2024 жылғы 31 желтоқсан	Номиналды мөлшерлеме, %	2023 жылғы 31 желтоқсан
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	0.0-16.7	673,798	0-18.7	406,383
Корпоративтік облигациялар	0.7-22.0	134,823	0.7-22.0	103,440
АҚШ қазынашылық облигациялары	1.1-2.9	12,820	0.1-2.9	29,834
<i>Үлестік бағалы қағаздар</i>				
Қазақстандық компаниялардың акциялары		2,360		1,170
		823,801		540,827
Банктердің несиелері бойынша кепілмен ауыртпалық салынған				
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	7.2-10.6	18,997	7.1-10.5	19,396
АҚШ қазынашылық облигациялары	1.3-2.9	45,655	1.3-2.2	23,590
		64,652		42,986
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв		242		(120)
		888,453		583,693

Ресей эмитенттерінің инвестициялық бағалы қағаздары кредиттік тәуекел деңгейінің 2-сатысына жатқызылған.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

	Номиналды мөлшерлеме, %	2024 жылғы 31 желтоқсан	Номиналды мөлшерлеме, %	2023 жылғы 31 желтоқсан
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	0.60-16.70	150,199	0.60-8.45	36,025
Корпоративтік облигациялар	2.00-14.05	30,441	2.00-20.00	13,484
АҚШ қазынашылық облигациялары	1.25-2.25	11,615	0.12-2.23	25,637
		192,255		75,146
Банктердің несиелері бойынша кепілмен ауыртпалық салынған				
АҚШ қазынашылық облигациялары	1.25-2.25	23,839	1.25-2.23	30,429
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	8.44-8.45	1,118	8.44-8.45	1,104
		24,957		31,533
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв		(243)		(20)
		216,969		106,659

17. БАНКТЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі қаражат:		
- ҚРҰБ депозиті 1 жылға дейін	39,963	-
ҚРҰБ-ғы шартты депозит	10,615	5,344
- «AAA» кредиттік рейтингі бар	667	-
- «AA-» бастап «AA+» дейін кредиттік рейтингі бар	27,602	23,938
- «A-» бастап «A+» дейін кредиттік рейтингі бар	3,525	886
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін кредиттік рейтингі бар	3,704	4,698
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	17,324	4,662
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейінгі банктердегі қаражат	103,400	39,528
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(3)	(45)
Банктердегі барлық қаражат	103,397	39,483

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. БАНКТЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ, ЖАЛҒАСЫ

«Standard & Poor's» рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа да халықаралық рейтинг агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған кредиттік рейтингтер. 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша банктердегі барлық ақша қаражаты кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ҚРҰБ-дағы шартты депозит «ҚДБ» АҚ-пен және «ДАМУ ҚДҚ» АҚ арасында жасалған кредиттік келісімдердің талаптарына сәйкес «Қазақстан Даму Банкі» АҚ-тан («ҚДБ» АҚ) алынған 6,252 млн теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 144 млн теңге) және «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан («ДАМУ» ҚДҚ» АҚ) алынған 4,363 млн теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 5,200 млн теңге) мөлшеріндегі

Кредиттік рейтинг берілмеген, банктердегі және басқа қаржы институттарындағы қаражат

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік рейтинг берілмеген басқа банктердегі депозит сомалары жалпы сомасы 17,322 млн теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 4,604 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Банктердегі шоттар мен депозиттерді шоғырландыру

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топтың үлесіне капиталдың 10%-нан астамы тиесілі банкте қаражаты жоқ.

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Клиенттерге берілген несие	3,871,317	2,847,566
Есептелген сыйақы	60,751	46,480
	3,932,068	2,894,046
Залалға бөлінген бағамдық резервті шегергенде	(157,457)	(116,421)
Клиенттерге берілген барлық несие	3,774,611	2,777,625
Банктерге берілген несие	28,852	22,972
Есептелген сыйақы	416	96
Залалға бөлінген бағамдық резервті шегергенде	(785)	(648)
Банктерге берілген барлық несие	28,483	22,420
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несие	57,444	128,804
Клиенттер мен банктерге берілген барлық несие	3,860,538	2,928,849

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша кредиттік залалға бөлінген резервтердің қозғалысы туралы ақпарат *7-ескерту*де көрсетілген.

Келесі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат көрсетілген:

	Залалға бөлінген резервті шегергенге дейінгі шама	Залалға бөлінген резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер			
Корпоративтік қарыздар	700,052	(67,809)	632,243
Шағын және орта бизнес	469,447	(24,930)	444,517
Жеке тұлғаларға берілген несиелер			
Ипотекалық кредит беру (оның ішінде «7-20- 25» және «Баспана Хит» бағдарламалары бойынша ипотекалық кредит беру)	1,186,196	(15,113)	1,171,083
Тұтынушылық кредиттер	610,890	(27,543)	583,347
Автокредит беру	555,050	(11,520)	543,530
Бизнесті дамыту	410,433	(10,542)	399,891
	3,932,068	(157,457)	3,774,611

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

Кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат көрсетілген:

	Залалға бөлінген резервті шегергенге дейінгі шама	Залалға бөлінген резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер			
Корпоративтік қарыздар	531,362	(55,074)	476,288
Шағын және орта бизнес	341,052	(16,877)	324,175
Жеке тұлғаларға берілген несиелер			
Ипотекалық кредит беру (оның ішінде «7-20- 25» және «Баспана Хит» бағдарламалары бойынша ипотекалық кредит беру)	917,983	(9,915)	908,068
Тұтынушылық кредиттер	456,162	(22,693)	433,469
Бизнесті дамыту	252,445	(7,756)	244,689
Автокредит беру	395,042	(4,106)	390,936
	2,894,046	(116,421)	2,777,625

(а) Шағын және орта бизнеске берілген корпоративтік қарыздардың, несиелердің және жеке тұлғаларға берілген несиелердің сапасы

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша клиенттерге берілген несиелердің кредиттік сапасының талдауы төмендегіше көрсетілген:

	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес	Ипотекалық кредит беру	Тұтыну кредиттері	Автокредит беру	Бизнесті дамыту	Барлығы
Клиенттерге берілген несие							
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	696,828	440,839	1,165,964	574,189	532,250	384,261	3,794,331
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:							
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	2,308	6,842	8,885	12,432	8,152	7,091	45,710
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	777	2,886	2,177	3,972	2,393	2,521	14,726
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	1,807	1,537	3,006	1,748	2,145	10,243
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	40	3,702	2,673	6,939	4,162	5,247	22,763
- мерзімінен 180 күннен астам уақытқа кешіктірілген	99	13,371	4,960	10,352	6,345	9,168	44,295
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті бөлгенге дейін	700,052	469,447	1,186,196	610,890	555,050	410,433	3,932,068
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(67,809)	(24,930)	(15,113)	(27,543)	(11,520)	(10,542)	(157,457)
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенде	632,243	444,517	1,171,083	583,347	543,530	399,891	3,774,611

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Шағын және орта бизнеске берілген корпоративтік қарыздардың, несиелердің және жеке тұлғаларға берілген несиелердің сапасы, жалғасы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша клиенттерге берілген несиелердің кредиттік сапасының талдауы төмендегіше көрсетілген:

	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес	Ипотекалық кредит беру	Тұтыну кредиттері	Бизнесі дамыту	Автокредиттеу	Барлығы
Клиенттерге берілген несие							
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	521,971	315,727	904,258	421,664	234,349	387,747	2,785,716
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:							
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	2,494	4,427	5,767	7,854	4,274	3,881	28,697
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	31	1,005	1,393	2,292	2,226	821	7,768
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	2,202	949	1,956	1,493	564	7,164
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	768	1,938	1,503	5,421	2,314	1,010	12,954
- мерзімінен 180 күннен астам уақытқа кешіктірілген	6,098	15,753	4,113	16,975	7,789	1,019	51,747
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті бөлгенге дейін	531,362	341,052	917,983	456,162	252,445	395,042	2,894,046
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(55,074)	(16,877)	(9,915)	(22,693)	(7,756)	(4,106)	(116,421)
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенде	476,288	324,175	908,068	433,469	244,689	390,936	2,777,625

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв өзгерістерінің талдауы

Күтілетін кредиттік залалға құрылған резервті бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жіктеліп, корпоративтік клиенттерге берілген несиелердің құнсыздануына бөлінген резервтің көлемін белгілеген кезде басшылық пайдаланатын елеулі пайымдамаларға төмендегілер кіреді:

- басшылықтың операциялық қызметі тоқтатылмаған қарыз алушылардың қатары бойынша операциялық қызметтен күтілетін ақша ағымын бағалауы;
- басшылықтың іске асырған күні және төлемдер түсетін кезеңде кепілдік құнын бағалауы: қамсыздандыруды іске асырудан түскен түсімдерді алған кездегі кешіктіру орташа алғанда 36 айдан бастап 60 айға дейінгі мерзімді құрайды;
- кейбір қарыз алушылар бойынша 3-сатыда Топ алдындағы берешекті өтеу үшін жеткілікті болып табылатын операциялық ақша ағымдарын ұлғайту мақсатында ықтимал инвесторларды тарту күтіледі.

3-сатыға кіргізілген несиелер қарыз алушыларды оңалтуды, кепілдік қамсыздандыруды іске асыру есебінен өтеуге, соттың шешімі бойынша өндіріп алуға бағытталған шараларды қамтитын АСБ жүргізген тексерудің нәтижелері бойынша іс-шаралар жоспарына кірді. Жоспарға сәйкес Топ қарыз алушылардың келісілген тізбесі бойынша бес жыл бойы берешекті қайтаруды күтеді. Осы жоспар бойынша Топ реттеушіге тоқсан сайынғы негізде жоспардың орындалу мәртебесі туралы есеп береді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв өзгерістерінің талдауы, жалғасы

Күтілетін кредиттік залалға құрылған резервті бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар, жалғасы

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл				
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	СҚКҚА	Барлығы
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер					
Жылдың басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	8,273	14,132	49,546	-	71,951
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	64	(59)	(5)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(636)	(3,468)	4,104	-	-
Резерв құру	540	1,905	11,110	-	13,555
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	4,069	-	-	-	4,069
Босату әсері	-	-	2,886	-	2,886
Активтерді есептен шығару	-	-	(4,886)	-	(4,886)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	1,114	-	1,114
Бағам айырмасы	443	88	3,519	-	4,050
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	12,753	12,598	67,388	-	92,739
Жеке тұлғаларға берілген несиелер					
Жылдың басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	17,333	3,262	23,745	130	44,470
12 айлық күтілетін кредиттік залалға өту	248	(167)	(81)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	(1,910)	2,314	(404)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(6,393)	(6,146)	12,539	-	-
Резерв құру	7,475	7,044	9,775	(130)	24,164
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	13,748	-	934	-	14,682
Босату әсері	-	-	3,663	-	3,663
Активтерді есептен шығару	-	-	(27,468)	-	(27,468)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	4,006	-	4,006
Бағам айырмасы	569	118	514	-	1,201
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	31,070	6,425	27,223	-	64,718

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв өзгерістерінің талдауы, жалғасы

Күтілетін кредиттік залалға құрылған резервті бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар, жалғасы

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл			СҚКҚА	Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал		
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер					
Жылдың басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,364	9,812	59,660	49	72,885
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	(475)	479	(4)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(3,778)	(103)	3,881	-	-
Резерв құру	1,574	3,778	9,036	-	14,388
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	7,540	76	731	-	8,347
Босату әсері	-	-	3,825	-	3,825
Активтерді есептен шығару	-	-	(29,093)	(49)	(29,142)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	1,304	-	1,304
Бағам айырмасы	48	90	206	-	344
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	8,273	14,132	49,546	-	71,951
Жеке тұлғаларға берілген несиелер					
Жылдың басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	10,548	2,914	25,254	380	39,096
12 айлық күтілетін кредиттік залалға өту	162	(130)	(32)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	(2,610)	2,716	(106)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(4,259)	(2,754)	7,013	-	-
Резерв құру	6,956	334	5,811	(250)	12,851
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	6,463	167	318	-	6,948
Босату әсері	-	-	2,671	-	2,671
Активтерді есептен шығару	-	-	(20,128)	-	(20,128)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	2,833	-	2,833
Бағам айырмасы	73	15	111	-	199
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	17,333	3,262	23,745	130	44,470

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(в) Жалпы баланстық құнының өзгерістерінің талдауы

Бұдан әрі жыл ішінде клиенттерге берілген несиелердің жалпы баланстық құнының айтарлықтай өзгеруі залалға бөлінген бағалау резервінің өзгеруіне қалай әсер еткені жөнінде түсіндіріледі:

Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер

- 2024 жылғы 12 ай ішінде клиенттерге берілген несиелердің көлемі корпоративтік клиенттердің және шағын және орта бизнес клиенттерінің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 707,152 млн теңгеге өсуін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 6,365 млн теңгеге артты.
- 2024 жылғы 12 ай ішінде өтелген несиелердің көлемі корпоративтік клиенттердің және шағын және орта бизнес клиенттерінің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 405,181 млн теңгеге төмендегенін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 4,460 млн теңгеге төмендеді.
- Жалпы баланстық құны 4,886 млн теңгені құрайтын кредиттерді есептен шығару дәл сол сомада 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша залалға бөлінген бағалау резервінің азаюына әкеп соқты.

Жеке тұлғаларға берілген несиелер

- 2024 жылғы 12 ай ішінде клиенттерге берілген несиелердің көлемі бөлшекті сегменттің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 1,178,449 млн теңгеге өсуін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 12,276 млн теңгеге артты.
- 2024 жылғы 12 ай ішінде өтелген несиелердің көлемі бөлшекті сегменттің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 410,044 млн теңгеге төмендегенін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 3,176 млн теңгеге төмендеді.
- Жалпы баланстық құны 27,468 млн теңгені құрайтын кредиттерді есептен шығару дәл сол сомада 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша залалға бөлінген бағалау резервінің азаюына әкеп соқты.

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау

(і) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер

Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер мәміленің түріне байланысты әртүрлі кепіл түрлерімен қамтамасыз етілген. Корпоративтік клиенттің, сонымен қатар шағын және орта бизнес клиентінің жалпы кредитті өтеу қабілеттілігі әдетте оған берілген несие сапасының аса маңызды көрсеткіші болып табылады. Оның үстіне, қамсыздандыру қосымша кепілдік болып табылады және Топ әдетте корпоративтік қарыз алушылар мен шағын және орта бизнестің қарыз алушыларынан оны ұсынуын талап етеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(і) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

Кестеде қамсыздандыру туралы және корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген (залалға бөлінген резервті қоспағанда) несиелер бойынша кредиттің сапасын арттырудың басқа құралдары туралы ақпарат көрсетілген.

	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамсыздандырудың әділ құны: есепті күнгі жай- күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Қамсыздандырудың әділ құны: несие берілетін күндегі жай-күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Әділ құны белгіленбеген
2024 жылғы 31 желтоқсан				
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер				
Ақша қаражаты және депозиттер	26,480	26,480	-	-
Жылжымайтын мүлік	312,381	312,381	-	-
Көлік құралы	1,763	1,763	-	-
Жабдықтар	82,582	82,582	-	-
Кепілдіктер және кепілгерліктер	90,204	-	-	90,204
Айналымдағы тауарлар	10,097	-	10,097	-
Бағалы қағаздар	6,366	6,366	-	-
Жер қойнауын пайдалану құқығы	68,875	68,875	-	-
Болашақтағы шарттар бойынша кіріс	12,674	-	-	12,674
Басқа қамсыздандыру	5,322	5,322	-	-
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	15,499	-	-	15,499
Корпоративтік клиенттерге берілген барлық несие	632,243	503,769	10,097	118,377
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген несиелер				
Ақша қаражаты және депозиттер	23,477	23,477	-	-
Жылжымайтын мүлік	253,212	253,212	-	-
Көлік құралы	30,745	30,745	-	-
Жабдықтар	8,628	8,628	-	-
Кепілдіктер және кепілгерліктер	35,656	-	-	35,656
Болашақтағы шарттар бойынша кіріс	3,733	-	-	3,733
Айналымдағы тауарлар	13,232	-	13,232	-
Басқа қамсыздандыру	5,631	-	5,631	-
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	70,203	-	-	70,203
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несие	444,517	316,062	18,863	109,592
Корпоративтік клиенттерге, шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несие	1,076,760	819,831	28,960	227,969

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(і) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамсыздандырудың әділ құны: есепті күнгі жай-күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Қамсыздандырудың әділ құны: несиелер берілетін күндегі жай-күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Әділ құны белгіленбеген
2023 жылғы 31 желтоқсан				
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер				
Ақша қаражаты және депозиттер	25,707	25,707	-	-
Жылжымайтын мүлік	244,606	244,606	-	-
Көлік құралы	2,959	2,959	-	-
Жабдықтар	65,759	65,759	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	69,342	-	-	69,342
Сауда-саттық жасалатын бағалы қағаздар	5,528	5,528	-	-
Айналымдағы тауарлар	15,748	-	15,748	-
Жер қойнауын пайдалану құқығы	7,196	7,196	-	-
Басқа қамсыздандыру	5,164	887	4,277	-
Болашақтағы шарттар бойынша кіріс	30,199	-	-	30,199
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	4,080	-	-	4,080
Корпоративтік клиенттерге берілген барлық несиелер	476,288	352,642	20,025	103,621
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген несиелер				
Ақша қаражаты және депозиттер	25,911	25,911	-	-
Жылжымайтын мүлік	181,539	181,539	-	-
Көлік құралы	2,613	2,613	-	-
Жабдықтар	3,613	3,613	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	31,282	-	-	31,282
Айналымдағы тауарлар	9,278	-	9,278	-
Басқа қамсыздандыру	28	-	18	10
Келісімшарт ағындары	3,387	-	-	3,387
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	66,524	-	-	66,524
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	324,175	213,676	9,296	101,203
Корпоративтік клиенттерге, шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	800,463	566,318	29,321	204,824

Бұрын келтірілген кестеде артық қамсыздандырудың құны көрсетілмеген. ҚРҰБ ұсынымдарына сәйкес болашақта жасалатын шарттар бойынша кірістер түріндегі қамсыздандыру жеткілікті болып табылмайды және резервтерді есептеген кезде пайдаланылмайды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша корпоративтік клиенттерге берілген, таза баланстық құны 16,407 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 30,199 млн теңге) құрайтын несиелер болашақтағы шарттар бойынша кіріспен қамтамасыз етілген.

Кестенің «Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттырудың өзге құралдарынсыз» атты бабында көрсетілген сомаға қамтамасыз етілмеген несиелер және толық көлемде қамтамасыз етілмеген несиелердің бір бөлігі қосылады.

Несиелердің көп бөлігі үшін қамсыздандырудың әділ құны есепті күнгі жай-күйі бойынша белгіленген. Сондай-ақ Топтың ол бойынша қамсыздандырудың әділ құны несиелер берілген күні бағаланған және бұдан кейін қамсыздандырудың құнын бағалау жүргізілмеген, ол бойынша қамсыздандырудың әділ құны анықталмаған және анықталуға жатпайтын несиелері бар. Егер мұндай бағалау жүргізілген болса, қамсыздандырудың құны туралы ақпарат қай күні бағалау жүргізілгеніне байланысты ұсынылған.

Қамсыздандырудың бірнеше түрі бар несиелер бойынша ақпарат қамсыздандыруды бағалау үшін едәуір маңызды

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

болып табылатын қамсыздандырудың түрі бойынша ашылады. Жеке тұлғалардан, мысалы, кәсіпорын қарыз алушыларының акционерлерінен алынған кепілдеме құнсыздануды бағалау кезінде ескерілмейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(і) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған несиелер

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша корпоративтік клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттердің баланстық құны 8,805 млн теңгені (2023 жылғы: 19,834 млн теңге) құрады, ал осы несиелерге қатысты қолда бар қамсыздандырудың (негізінен коммерциялық жылжымайтын мүлік) құны артық қамсыздандырудың құнын қоспағанда, 8,805 млн теңгені (2023 жылғы: 19,834 млн теңге) құрады. Әрбір несие бойынша кепілдік қамсыздандырудың құны несиенің баланстық құнымен шектелген.

Топ 2024 жыл ішінде кепілдік қамсыздандыруға қатысты қолданылатын саясатқа өзгерістер енгізген жоқ.

(ii) Жеке клиенттерге берілген несиелер

Ипотекалық несиелер тиісті жылжымайтын тұрғын үймен қамтамасыз етілген. Бизнесі дамытуға берілген несиелер жылжымайтын мүлік кепілімен қамтамасыз етілген. Автомобиль сатып алуға берілген несиелер тиісті автомобильдердің кепілімен қамтамасыз етілген. Тұтыну несиелері әдетте тиісті мүлік кепілімен, ал кейбір жағдайларда активтер, оған қоса жылжымайтын мүлік, ақша қаражаты және көлік құралдары кепілімен қамтамасыз етілген.

Ипотекалық кредиттер

Ипотекалық несиелер портфелінің құрамына таза баланстық құны 15,483 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 7,758 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 6,339 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 600 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Басшылық таза баланстық құны 1,155,600 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 900,310 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Автокредит беру

Автокредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 14,977 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 8,705 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 13,917 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 8,436 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Басшылық таза баланстық құны 528,553 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 382,231 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Тұтынушылық кредиттер

Тұтыну кредиттері портфелінің құрамына таза баланстық құны 231,541 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 182,826 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 164 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 44 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Басшылық таза баланстық құны 351,806 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 250,643 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Бизнесі дамыту

Бизнесі дамыту портфелінің құрамына таза баланстық құны 55,309 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 34,849 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 1,756 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 1,965 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Басшылық таза баланстық құны 344,582 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 209,840 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(ii) Жеке клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

Жеке клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер

Келесі кестеде кредит сомасы мен кепілдік қамсыздандыру құнының ара қатынасы есепке алынып («LTV коэффициенті»), жеке клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер туралы ақпарат көрсетілген. LTV коэффициенті кредиттің жалпы баланстық құнының қамсыздандыру құнына ара қатынасы ретінде есептеледі. Кепілдік қамсыздандыру құнын бағалау осы қамсыздандыруды алуға және сатуға байланысты кез келген шығындарды қоспайды. Кредиттік-құнсызданған кредиттер үшін кепіл құны ең соңғы жүргізілген бағалаулардың негізінде белгіленеді.

	2024 жыл	2023 жыл
Кредиттік-құнсызданған кредиттер		
Кредит сомасының кепілдік қамсыздандыру құнына ара қатынасы (LTV коэффициенті)		
50%-дан төмен	11,961	10,536
51%-70%	5,407	2,570
70%-150%	11,337	3,087
150%-дан жоғары	4,081	5,493
Барлығы	32,786	21,686

Алынып қойылған қамсыздандыру

2024 жыл ішінде Банк клиенттерге берілген кредиттердің қамсыздандыруын бақылауға рұқсат алу арқылы таза баланстық құны 13,254 млн теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 2,247 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша алынған қамсыздандырудың мөлшері 58,646 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 49,160 млн теңгені) құрайды (20-ескертіпте).

(iii) Банктерге берілген несиелер

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
- «BB-» бастап «BB+» дейін рейтингі бар	25,421	21,060
- «B-» бастап «B+» дейін рейтингі бар	3,587	-
- берілген кредиттік рейтингсіз (Қазақстан Республикасының және Тәжікстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері)	260	2,008
	29,268	23,068
Залалға бөлінген бағамдық резервті шегергенде	(785)	(648)
	28,483	22,420

Банктерге берілген несиелер кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

(д) Кредиттік портфельді талдау

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредит бойынша қалдықтары Топтың капиталының 10%-ын құрайтын 1 қарыз алушысы немесе өзара байланысты қарыз алушылар тобы (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 1 қарыз алушы) болды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша көрсетілген контрагенттердің несиелерінің жиынтық мөлшері 73,593 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 45,497 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(д) Кредиттік портфельді талдау, жалғасы

Кредиттерді экономика салалары және географиялық өңірлер бойынша талдау

Несиелер көбінесе Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет ететін клиенттерге берілді:

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Жеке тұлғалар	2,762,569	2,021,632
Сауда	243,961	168,952
Жылжымайтын мүлікті жалдау	109,295	91,383
Энергетика	102,638	81,132
Қаржылық қызметтер	95,977	29,219
Металлургия	70,766	39,613
Мұнай және газ өнеркәсібі	67,736	48,169
Көлік және телекоммуникация	66,037	58,082
Өндіріс	58,422	51,216
Білім беру	47,683	37,793
Өнеркәсіп құрылысы	46,008	43,902
Жабдықты тасымалдау және оған қызмет көрсету бойынша қызметтер	45,883	37,535
Тамақ өнеркәсібі	41,436	32,284
Тұрғын үй құрылысы	39,499	32,220
Бағалы металдарды қазу және өндіру	36,180	39,474
Ауыл шаруашылығы	24,388	21,743
Машина жасау	7,098	5,738
Басқа	66,492	53,959
Барлығы	3,932,068	2,894,046
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(157,457)	(116,421)
	3,774,611	2,777,625

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қамсыздандыру ретінде алынған активтердің әділ құны мен кері РЕПО келісімдерінің баланстық құны төмендегіні құрады:

	2024 жылғы 31 желтоқсан		2023 жылғы 31 желтоқсан	
	Несиелердің баланстық құны	Қамсыздандыр удың әділ құны	Несиелердің баланстық құны	Қамсыздандыр удың әділ құны
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	43,599	41,780	88,392	83,417
Корпоративтік облигациялар	13,845	13,626	40,412	38,649
	57,444	55,406	128,804	122,066

(е) Несиелерді өтеу мерзімі

Есепті күнгі жай-күйі бойынша кредиттік портфельді құрайтын несиелерді өтеу мерзімі 28-ескертіпте берілген және есепті күннен бастап кредиттік шарттар бойынша өтеу күніне дейінгі уақыт кезеңін білдіреді. Топ беретін несиелердің қысқа мерзімді сипаттамасын ескерсек, көрсетілген несиелердің бір бөлігінің мерзімі ұзартылуы мүмкін. Сәйкесінше несиелерді өтеудің нақты мерзімі кредиттік шарттарда көрсетілген өтеу мерзімдерінен айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін.

(ж) Активке қатысуды жалғастыру

Қазақстан Республикасы Президентінің «Президенттің бес әлеуметтік бастамасы» атты халыққа үндеуінде көрсетілген «Әрбір отбасына баспана алудың жаңа мүмкіндіктерін беру» атты бірінші бастаманың міндеттерін іске асыру мақсатында, ҚРҰБ 2018 жылғы 31 мамырдағы Қаулысына сәйкес «7-20-25». Әрбір отбасына баспана алудың жаңа мүмкіндіктерін беру» бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) бекітілді. Аталған бағдарламаның операторы болып «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ (бұдан әрі – «Оператор») танылады.

Осы Бағдарлама қазақстандықтарға екінші деңгейдегі банктер (ЕДБ) арасындағы ипотекалық қарыздар бойынша қолданыстағы талаптармен салыстырғанда едәуір бейілді талаптармен бірінші нарықта меншігіне жылжымайтын мүлік сатып алуға мүмкіндік берді.

Топ Бағдарламаның талаптарына сәйкес келетін қарыз береді: банктік қарыз шарттарына Қарыз алушының кредитті өтеу міндеттері мен жауапкершілігін қосады; өтем жасау кестесін белгілейді және әр қарыз бойынша ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес ақпарат пен құжаттарды қамтитын кредиттік досье жүргізуді қамтамасыз етеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(ж) Активке қатысуды жалғастыру, жалғасы

Қарыз бергеннен кейін Банк келісімге сәйкес Операторға құжаттарды тапсыру арқылы 10 жұмыс күні ішінде 1 рет қарыздар бойынша талап ету құқығын тапсыруы тиіс.

Бағдарламаға және Оператормен жасалған Сенімгерлікпен басқару шартына сәйкес Топ берілген қарыздар бойынша сенімгерлікпен басқаруды жүзеге асырады және кредиттік досьені тиісті дәрежеде сақтауды қамтамасыз етеді. Сенімгерлікпен басқару үшін төленетін сыйақы Сенімгерлікпен басқару шартында белгіленген мөлшерде және мерзімде төленеді және әр айдың соңындағы активтердің баланстық құнының 4% құрайды. Қарыз алушылар пайыздық сыйақыны ішінара төлеген жағдайда сенімгерлікпен басқару үшін төленетін сыйақы төленген пайыздарға пропорционалды түрде есептеледі.

Банк кредиттер бойынша негізгі борыш пен сыйақы 90 күнтізбелік күннен астам мерзімге кешіктірілген кезде берілген ипотекалық кредиттер бойынша талап ету құқығын кері сатып алуға міндетті.

Бағдарлама бойынша кредит беру талаптары:

- Сыйақының жылдық номиналды мөлшерлемесі: 7% құрады.
- Кредиттеу мерзімі: 25 жылға дейін; бастапқы жарна: кепілге берілетін тұрғын үй құнының 20%-нан төмен не жоғары болмауы қажет.
- Сатып алынатын тұрғын үйдің ең жоғарғы құны: Астана, Алматы, Атырау, Ақтау, Шымкент қалалары үшін – 25 млн теңге және ҚР басқа қалалары үшін – 15 млн теңге.
- Кепілдік қамсыздандыру: бірінші нарықта сатып алынатын жылжымайтын мүлік.
- Қарыз беру және оған қызмет көрсету үшін алынатын комиссия: алынбайды.
- Бағдарлама бойынша қарыз алу үшін жеке тұлға келесі талаптарға сәйкес келуі тиіс:
 - Қазақстан Республикасының азаматы болуы тиіс;
 - расталған кірісі болуы тиіс;
 - ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша өтелмеген берешегі болмауы тиіс;
 - төмендегілерді қоспағанда, Қазақстан Республикасының аумағында жеке меншік құқығымен тиесілі тұрғын үйдің болмауы: отбасының әрбір мүшесі үшін пайдалы ауданы 15 шаршы метрден төмен болатын жатақханаларда бөлменің болуы; құлауға (бұзылуға) жақын апатты жағдайдағы тұрғын үйлердің болуы, бұл аталған тұрғын үй орналасқан жердің жергілікті атқарушы органының анықтамасына сәйкес расталуы қажет.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша «7-20-25» бағдарламасы бойынша берілген несиелердің баланстық құны 325,186 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 320,682 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Қазақстандықтардың тұрғын үй сатып алу мүмкіндіктерінің ауқымын кеңейту мақсатында 2018 жылғы 28 желтоқсанда Топ «Баспана Хит» тұрғын үй алуға ипотекалық кредит беру бағдарламасын іске қосты. Аталған бағдарлама бойынша бірінші, сонымен қатар екінші тұрғын үй нарығында жылжымайтын мүлік сатып алу үшін қарыз беру көзделген.

«Баспана Хит» бағдарламасы бойынша кредит беру талаптары:

- Сыйақы мөлшерлемесі келесі формула бойынша есептеледі: ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесі +175 базистік тармақ;
- Кредиттеу мерзімі: 15 жылға дейін; бастапқы жарна: сатып алынатын тұрғын үй құнының кемінде 20%;
- Сатып алынатын тұрғын үйдің ең жоғарғы құны: Астана, Алматы, Атырау, Ақтау қалалары үшін – 25 млн теңге, ҚР басқа өңірлері үшін – 15 млн теңге;
- Бағдарлама бойынша қарыз алу үшін жеке тұлға келесі талаптарға сәйкес келуі тиіс:
 - Қазақстан Республикасының азаматы болуы тиіс;
 - расталған кірісі болуы тиіс;
 - ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша өтелмеген берешегі болмауы тиіс.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(ж) Активке қатысуды жалғастыру, жалғасы

«Баспана Хит» бағдарламасы бойынша кредит беру талаптары, жалғасы:

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша «Баспана Хит» бағдарламасы бойынша берілген несиелердің баланстық құны 93,887 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 110,171 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

2021 жылы Екінші деңгейдегі банктердің берілген лимиттерді толық игеруіне байланысты «Баспана Хит» бағдарламасы аяқталды.

(з) Қаржылық активтерді беру

2024 жылы Топ ипотекалық кредиттер портфелін олардың баланстық құны бойынша сатуды жүзеге асырды, олар бойынша қалдық жыл соңында 409,889 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 424,544 млн теңге) құрады, және сатып алушыға кредиттер 90 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген жағдайда, оларды кері сатып алу немесе жекелеген кредиттерді айырбастау бойынша кепілдік берді. Кері сатып алу немесе ауыстыру сомасы шектелмейді. Кері сатып алу қарыздың сатып алынған күнгі номиналдық құны (негізгі борыш пен есептелген сыйақының төленбеген сомасы) бойынша жүзеге асырылады.

Топ берілген активтерге меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы бермегенін және өзінде сақтамағанын, әсіресе кредиттік тәуекелді бермегенін, бірақ берілген активтерге бақылау жасау құқығын сақтағанын белгіледі және активтерге қатысуды жалғастыру көлемінде кредиттерді тануды жалғастырады. Топтың активтерге қатысуын жалғастыруы берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтындықтан, Топтың активтерге қатысуын жалғастыру көлемі Топ кері қайтаруға міндетті болуы мүмкін алынған өтемнің ең жоғарғы сомасы мөлшерінде белгіленеді. Топ кепілдіктің құнын айтарлықтай жоғары деп есептейді және бұл кепілдік Оператордың өзіне берілген активті сатуына жол бермейді, өйткені бұл сатудың мақсаттылығы болмайды.

Топтың аталған берілген портфельге қатысуын жалғастыруы 409,889 млн теңге мөлшерінде клиенттерге ұсынылған несиелер құрамында қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген-ескертпе), бұл өзге міндеттемелер құрамына қосылған қатысуды жалғастырудан болатын сәйкес міндеттемеге тең (25-ескертпе).

Топ ипотекалық кредиттердің берілген портфельдерінің баланстық құны оның әділ құнын көрсететінін белгіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

19. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

	Ғимараттар мен құрылыстар, жер	Жиһаз және жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Тұтыну құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Барлығы
Қайта бағаланған/бастапқы құны						
2023 жылғы 1 қаңтар	26,939	33,544	532	3,757	25,579	90,351
Сатып алу	490	8,500	750	-	4,403	14,143
Бизнесстерді біріктіру кезінде сатып алынды (4-ескертілме)	-	38	-	-	33	71
Істен шығу	(108)	(1,876)	(328)	-	(235)	(2,547)
2023 жылғы 31 желтоқсан	27,321	40,206	954	3,757	29,780	102,018
Сатып алу	-	12,382	5,414	942	8,695	27,433
Қозғалыстар	-	6	(6)	-	-	-
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке жасалған ақша аударымы	(2,355)	-	-	-	-	(2,355)
Істен шығу	(167)	(1,852)	(991)	(25)	(1,019)	(4,054)
2024 жылғы 31 желтоқсан	24,799	50,742	5,371	4,674	37,456	123,042
Жинақталған тозу, амортизация						
2023 жылғы 1 қаңтар	(375)	(13,926)	-	(411)	(9,886)	(24,598)
Бір жыл ішіндегі есептеулер	(170)	(5,259)	-	(659)	(3,812)	(9,900)
Істен шығу	3	1,651	-	-	167	1,821
2023 жылғы 31 желтоқсан	(542)	(17,534)	-	(1,070)	(13,531)	(32,677)
Бір жыл ішіндегі есептеулер	(279)	(6,232)	-	(802)	(4,574)	(11,887)
Істен шығу	48	1,852	-	19	686	2,605
2024 жылғы 31 желтоқсан	(773)	(21,914)	-	(1,853)	(17,419)	(41,959)
Таза баланстық құны						
2024 жылғы 31 желтоқсан	24,026	28,828	5,371	2,821	20,037	81,083
2023 жылғы 31 желтоқсан	26,779	22,672	954	2,687	16,249	69,341

Материалдық емес активтер бағдарламалық қамсыздандыруды, патенттерді және лицензияларды қамтиды.

2022 жыл ішінде Топ өзінің ғимараттары мен құрылыстарын қайта бағалады. Бағалауды тәуелсіз бағалаушылар жүргізді. Тәуелсіз бағалаушылар негізгі құралдардың әділ құнын анықтаған кезде, екі тәсілді пайдаланды – нарықтың болуы талаптарымен ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау үшін нарықтық ақпаратты қолдану арқылы салыстыру тәсілі және қайта бағаланатын объектілер үшін нарықтық аналогтар болмаған кезде шығындық тәсіл. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы 24,301 млн теңгені және сәйкесінше 27,054 млн теңгені құрады. Егер Топтың ғимараттары мен құрылыстары бастапқы бағасы бойынша бағаланатын болса, олардың баланстық құны 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 20,345 млн теңгені және сәйкесінше 23,098 млн теңгені құрайтын еді.

Ғимараттар мен құрылыстардың әділ құны әділ құн сатысының 2-ші және 3-деңгейіне жатады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

20. ӨЗГЕ АКТИВТЕР

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржылық активтер		
Басқа дебиторлық берешек	16,453	12,645
Халықаралық төлем жүйесімен (VISA International, Mastercard) есеп айырысу	12,092	7,289
Есептелген комиссия	6,291	5,478
Меншікті активтерді сатуға байланысты туындаған дебиторлық берешек	3,485	6,412
Вестерн Юнион және басқа электрондық ақша аударымдары	2,490	896
	40,811	32,720
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(5,697)	(2,894)
	35,114	29,826
Өзге қаржылық емес қысқамерзімді активтер		
Алынып қойылған қамсыздандыру	59,818	49,160
Төленген аванстар	22,063	18,063
Ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешек	12,838	20,049
Табыс салығынан басқа өтелетін салық	3,017	2,040
Тауарлық-материалдық қорлар	349	474
Басқа активтер	1,034	7
	99,119	89,793
Ұзақмерзімді өзге қаржылық активтер		
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	18,408	15,253
Ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешек	8,372	8,155
Басқа активтер	-	230
	125,899	113,431
Залалға бөлінген резерв	(12,220)	(4,598)
	113,679	108,833
	148,793	138,659

Басқа дебиторлық берешек

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша басқа дебиторлық берешек банк қызметі бойынша контрагенттерден 16,453 млн теңге мөлшеріндегі берешекті қамтиды (2023 жылғы 31 желтоқсан: басқа дебиторлық берешек Банк жасаған қаржылық кепілдік шартына сәйкес 4,213 млн теңге мөлшерінде пайдаланылуы шектелген ақшалай қаражатты (25-ескерту) және банк қызметі бойынша контрагенттерден 8,432 млн теңге мөлшеріндегі берешекті қамтиды).

Ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешек

2020 жылғы мамырда Топ жалпы сомасы 20,006 млн теңгені құрайтын көпфункционалды тұрғын үй кешенін салу үшін жер телімдерін сату бойынша «РАМС Қазақстан» ЖШС құрылыс компаниясымен ортақ ынтымақтастық туралы шарт жасасты. Шарттың талаптарына сәйкес жер телімдерінің төлемі ақшалай емес нысанда, тұрғын үй кешенінің тұрғын және тұрғын емес жайларының бір бөлігін Топтың меншігіне беру арқылы жүргізіледі. Ақшалай емес өтем сатылатын күнгі әділ құны бойынша бағаланды. 2023 жылғы 13 желтоқсанда «РАМС-Қазақстан» ЖШС нысанды пайдалануға қабылдау актіге қол қойылды. 2024 жылда Топ қоғамның балансында ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешектің жалпы сомасынан 7,211 млн теңге сомасына мүлікті мойындады.

2023 жыл ішінде Топ құрылыс компанияларымен жалпы құны 3,025 млн теңге, 3,130 млн теңге және тиісінше 2,000 млн теңге болатын жапсарлас үй-жайлары мен паркінгі бар көппәтерлі тұрғын үй кешенін салу үшін жер учаскелерін сатуға бірлескен ынтымақтастық туралы шарт жасасты. Шарттың талаптарына сәйкес жер телімдерінің төлемі ақшалай емес нысанда, көппәтерлі тұрғын үй кешенінің тұрғын және тұрғын емес жайларының бір бөлігін Топтың меншігіне беру арқылы жүргізіледі. Ақшалай емес өтем сатылатын күнгі әділ құны бойынша бағаланды.

	2024 жыл	2023 жыл
Өзге кіріс/(шығыс)		
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен түсетін кіріс	4,007	3,271
Сақтандыру қызметінен түсетін кіріс, нетто	3,545	1,633
Қайырымдылық шығындары*	(6,660)	-
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығыстар	(3,510)	(2,128)
Алынған қамсыздандыруды іске асырудан болған шығыстар	(163)	(112)
Басқа	(3,063)	(268)
	(5,844)	2,396

*2024 жылы Топ Басқармасы Орал қаласында су тасқынынан зардап шеккендерге жалпы сомасы 5,490 млн теңгеге қайырымдылық көмек көрсету туралы шешім қабылдады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

20. ӨЗГЕ АКТИВТЕР, ЖАЛҒАСЫ

Ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешек, жалғасы

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 36,744 млн теңге мөлшеріндегі басқа қаржылық активтер кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылған (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 26,860 теңге), 1,499 млн теңге мөлшеріндегі қаржылық активтер кредиттік тәуекелдің 2-сатысына жатқызылған (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 777 млн теңге) және 2,568 млн теңге кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жатқызылған (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 5,083 млн теңге).

Басқа қаржылық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті өзгерту келесі тәсілмен көрсетілген:

2024 жыл	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	-	(242)	(2,652)	(2,894)
Залалға бөлінген бағалау резервін таза өзгерту	(3)	(342)	(7,434)	(7,779)
Есептен шығару	-	533	4,443	4,976
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	(3)	(51)	(5,643)	(5,697)
2023 жыл	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	-	-	(2,169)	(2,169)
Залалға бөлінген бағалау резервін таза өзгерту	-	(242)	(2,191)	(2,433)
Есептен шығару	-	-	1,708	1,708
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	-	(242)	(2,652)	(2,894)

Басқа қаржылық активтер бойынша залалға бөлінген резервті өзгерту келесі тәсілмен көрсетілген:

	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	(4,598)	(4,502)
Залалға бөлінген бағалау резервінің таза өзгерістері	(9,132)	(756)
Есептен шығару	1,510	660
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	(12,220)	(4,598)

Алынып қойылған қамсыздандыру

Алынып қойылған қамсыздандырудың құрамына Топ құнсызданған несиелер бойынша өзінің міндеттемелерінің орнына қабылдаған жылжымайтын мүлік түріндегі қамсыздандыру кіреді. Осы активтер бастапқыда әділ құны бойынша есепке алынады және кейін сатуға арналған шығысты есептен шығарғандағы әділ құны мен баланстық құнының қайсысы аз болса, сол бойынша есепке алынады. Топтың саясаты аталған активтерді барынша қысқа мерзімде сатуды көздейді.

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнды анықтаған кезде салыстыру тәсілі пайдаланылды, ол ұқсас жылжымайтын мүлік бойынша соңғы мәмілелердің бағасын көрсетеді.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық мүліктің әділ құны осындай мүлік бойынша соңғы транзакциялардың бағаларын көрсететін нарықтық салыстыру тәсілі негізінде айқындалған және 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша сәйкесінше 19,095 млн теңгені және 16,911 млн теңгені құрады. Инвестициялық меншіктің әділ құны әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатады.

Жалға беруден алынған кіріс құрамына қосылған инвестициялық жылжымайтын мүліктен алынған кіріс 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша сәйкесінше 4,007 млн теңгені және 3,271 млн теңгені құрады. Топ 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша жалға беруден кіріс алған инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығыс сәйкесінше 3,510 млн теңгені және 2,128 млн теңгені құрады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

21. БАНКТЕРДІҢ ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ МЕН НЕСИЕЛЕРІ

	Номиналды пайыздық мөлшерлеме, %	2024 жылғы 31 желтоқсан	Номиналды пайыздық мөлшерлеме, %	2023 жылғы 31 желтоқсан
Банктердің корреспонденттік шоттары		120,710		47,678
Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақ мерзімді несиелер	1.00-12.50	100,820	1.00-12.00	82,138
Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар	12.15-14.70	54,574	13.45-17.66	39,782
Басқа қарыздар		10		10
Жинақталған пайыздық шығыс		1,799		1,907
		277,913		171,515
Кері РЕПО келісімдері бойынша алынған несиелер	3.34-15.01	18,270	14.75-15.75	10,376
		296,183		181,891

Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақ мерзімді несиелер

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақмерзімді несиелер «ДАМУ» ҚДҚ» АҚ-тан, «ҚДБ» АҚ-тан, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-тан (бұдан әрі – «ӨДҚ» АҚ), «Аграрлық кредиттік корпорациясы» АҚ-тан (бұдан әрі – «АКК» АҚ) сәйкесінше 2025-2035 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-12.5%-бен 54,681 млн теңге мөлшерінде және 2034-2037 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-2.0%-бен 19,997 млн теңге мөлшерінде, 2030 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-бен 17,958 млн теңге және 2024 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.5%-бен 8,184 млн теңге мөлшерінде алынған ұзақмерзімді несиелер ретінде көрсетілген (2023 жылғы 31 желтоқсанда: сәйкесінше 41,306 млн теңге, 10,901 млн теңге, 27,500 млн теңге және 2,431 млн теңге).

2024 және 2023 жылдар ішінде Банк белгіленген өтеу кестесіне сәйкес негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүргізді.

2024 жыл ішінде Топ «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан 2025-2035 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 2.0%-12.5%-бен 14,767 млн теңге сомасында ұзақмерзімді несие алды (2023 жыл: 15,249 млн теңге, 2029-2030 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 2.5%–12.0%-бен). Несиелер түпкілікті қарыз алушыларды бұдан әрі қаржыландыру үшін алынған.

2024 жыл ішінде Топ «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан жылдық 1.0%-8.5%-бен 1,170 млн теңге (2023 жылы: жылдық 1.0-8.5%-бен 1,663 млн теңге) сомасында алынған ұзақмерзімді несиені төледі.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан алынған ұзақмерзімді несиелер 5,994 млн теңге сомасына борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген (16-ескертілме).

2024 жыл ішінде Топ «ҚДҚ» АҚ-тан 2034-2035 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-2.0%-бен 9,230 млн теңге сомасында ұзақмерзімді несие алды (2023 жыл: Топ «ҚДҚ» АҚ-тан ұзақмерзімді несиелердің қосымша транштарын алмады).

«ҚДҚ» АҚ-тан алынған, өңдеуші өнеркәсіп секторында операция жүргізетін ірі кәсіпкерлік субъектілерін (бұдан әрі – «ІКС») қаржыландыруға және кейін жеке тұлғалар – Қазақстанда өндірілген жеңіл автокөлікті сатып алушыларға кредит беруге арналған несиелер.

2024 жылы Топ «ҚДБ» АҚ-тан жылдық 1.0% - бен 134 млн теңге сомасына алынған ұзақмерзімді несиелерді төледі (2023 жыл: «ҚДБ» АҚ-пен жасалған шарттар бойынша өтеу кестелеріне сәйкес несиелер төленбеді).

2024 жылы Топ «ҚДҚ» АҚ-тан жылдық 1.0% - бен 9,542 млн теңге сомасына алынған ұзақмерзімді несиелерді төледі (2023 жыл: «ҚДҚ» АҚ-пен жасалған шарттар бойынша өтеу кестелеріне сәйкес несиелер төленбеді).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша «ҚДҚ» АҚ-тан алынған несиелер 14,121 млн теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 20,500 млн теңге) сомасына борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген (16-ескертілме).

2024 жыл ішінде Топ «ҚДҚ» АҚ-тан 2025-2026 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 1.5%-бен 12,184 млн теңге сомасында несие алды (2023 жыл: 4,861 млн теңге, 2024 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 1.5%-бен).

2024 жыл ішінде Топ «АКК» АҚ-тан жылдық 1,5%-бен 6,431 млн теңге (2023 жыл: жылдық 1.5%-бен 3,427 млн теңге) мөлшерінде алған несиені төледі.

Топ банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақмерзімді несиелердің талаптарын орындау бойынша белгілі талаптарды (ковенанттарды) сақтауға тиіс. Бұл ковенанттар ҚРҰБ пруденциалды нормативтерін орындауды, Банктің халықаралық кредиттік рейтингін сақтауды, өтімділік коэффициентінің белгілі бір деңгейін және капиталдың тиісті деңгейін сақтауды және өзге талаптарын қамтиды. 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ бұл талаптарды бұзуға жол берген жоқ.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

21. БАНКТЕРДІҢ ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ МЕН НЕСИЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақмерзімді несиелер, жалғасы

Кәсіпкерлік субъектілерін жеңілдікпен кредиттеу бағдарламасы (бұдан әрі – «Бағдарлама») аясында алынған қаражат

«ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан алынған несиелер Үкімет бекіткен белгілі бір салалардың шағын және орта кәсіпкерлік (бұдан әрі – «ШОК») субъектілерін қаржыландыру бағдарламасына сәйкес алынды. «ДАМУ ҚДҚ» АҚ пен Топ арасында жасалған кредиттік келісімге сәйкес Топ Бағдарламаға қатысуға құқығы бар ШОК субъектілеріне маржасы 4% мөлшерлемен және 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен қарыз береді. Топтың «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-қа несиені төлеу міндеттемелері ШОК субъектілеріне берілген несиелердің қайтарылуына байланысты емес. Топ «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан ақша қаражатын алғаннан кейін 3-9 ай ішінде қарыздың игерілмеген сомасының 15%-ы мөлшерінде айыппұл төлеуге міндетті.

Топ басшылығы жылдық 1.0%-12.5% мөлшерлемен «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан, «ҚДБ» АҚ-тан, «КДҚ» АҚ-тан және «АКК» АҚ-тан алынған қаржы құралдарын, осы тәріздес несиелерді болмайды және автокредит беру аясында қарыз алушылардың – ИКС және ШОК субъектілерінің қызметінің ерекшеліктеріне байланысты аталған өнім жеке нарық ретінде қарастырылады деп есептейді. Осылайша, «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан, «ҚДБ» АҚ-тан, «КДҚ» АҚ-тан және «АКК» АҚ-тан жылдық 1.0%-12.5% мөлшерлемен алынған несиелер жеке нарықта жүзеге асырылған операциялар болып табылады және сәйкесінше танылған күнгі әділ құнымен есепке алынған.

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар «Еуропалық қайта құру және даму банкі» АҚ-тан (бұдан кейін – «ЕҚДБ») 2025-2027 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 12.15%-14.70%-бен алынған қарыздар ретінде көрсетілген.

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ «ЕБРР» АҚ-тан 2027 жылы өтеу мерзімімен жылдық 13.75%-бен 28,044 млн теңге сомасында қарыз алды. 2024 жыл ішінде Топ белгіленген өтеу кестесіне сәйкес – 12.15%–14.70%-бен жалпы сомасы 19,632 млн теңге мөлшерінде негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүргізді.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ «ЕБРР» АҚ-тан 2026 жылы өтеу мерзімімен жылдық 14.7%-бен 28,037 млн теңге сомасында қарыз алды. 2023 жыл ішінде Топ белгіленген өтеу кестесіне сәйкес 21.25%-бен жалпы сомасы 8,654 млн теңге мөлшерінде негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүргізді, сондай-ақ 17.80%-21.45%-бен жалпы сомасы 25,444 млн теңге мөлшерінде негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін мерзімінен бұрын өтеді.

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар 69,494 млн теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 54,019 млн теңге) сомасына борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген (*16-ескерту*).

Топ халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздардың талаптарын орындау бойынша белгілі қаржы коэффициенттерін сақтауы тиіс. Бұл ковенанттарға келісілген коэффициенттер, міндеттемелердің капиталға арақатынасы сияқты және қаржы нәтижелері үшін пайдаланылатын басқа да коэффициенттер кіреді. 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ бұл ковенанттарды бұзуға жол берген жоқ.

Кері РЕПО келісімдері бойынша алынған несиелер.

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері 18,270 млн теңге және 10,376 млн теңге сомасында РЕПО келісімдері бойынша алынған несиелерді қамтиды, олар сәйкесінше 2025 жылғы және 2024 жылғы қаңтарда өтелді.

РЕПО келісімдері бойынша қамсыздандыру ретінде берілген активтердің әділ құны 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 18,525 млн теңгені және сәйкесінше 10,426 млн теңгені құрады (*15-ескерту*).

Банктердің корреспонденттік шоттары

2024 жылғы 31 желтоқсанда басқа банктерден алынған салымдар шетелдік банктерден 110,186 млн теңге сомасында және қазақстандық екінші деңгейдегі банктерден 10,524 млн теңге сомасында алынған корреспонденттік шоттарды қамтиды (2023 жылғы 31 желтоқсанда: басқа банктерден алынған салымдар шетелдік банктерден 45,776 млн теңге сомасында және қазақстандық екінші деңгейдегі банктерден 1,902 млн теңге сомасында алынған корреспонденттік шоттарды қамтиды).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

22. КЛИЕНТТЕРДІҢ ҚАРАЖАТЫ

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Клиенттердің қаражаты		
Жеке клиенттер	2,838,383	2,234,525
Корпоративтік клиенттер	2,552,185	1,787,543
	5,390,568	4,022,068
	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Мерзімді депозиттер	3,690,064	2,772,328
Талап еткенге дейінгі депозиттер	1,674,253	1,228,812
	5,364,317	4,001,140
Есептелген сыйақы	26,251	20,928
	5,390,568	4,022,068

2024 жылғы 31 желтоқсанда Топ клиенттерінің жалпы сомасы 115,693 млн теңге мөлшеріндегі депозиттері Топ берген кредиттер және танылмаған кредиттік құралдар, берілген кепілдіктер бойынша міндеттемелердің орындалуын қамсыздандыру болып табылады (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 116,540 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің 1 клиенті бар (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 2 клиент), оның шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтар капиталдың 10 %-нан асады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша осы клиенттің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтардың жиынтық мөлшері 120,904 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 111,451 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

23. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

	Валютасы	Шығару күні	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлемесі, %	2024 жылғы 31 желтоқсан	Пайыздық мөлшерлемесі, %	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстанда шығарылған облигациялар	Теңге	5/02/2018- 13/11/2024	27/12/2025- 13/11/2034	8.00-12.00	142,850	10.75-12.00	69,827
	АҚШ доллары	09/08/2024	09/02/2025	-	16,665	-	-
					159,515		69,827
Есептелген сыйақы					1,749		705
					161,264		70,532

Банк Басқармасының 2024 жылғы қарашадағы шешіміне сәйкес Топ айналым мерзімі 10 жыл және купон мөлшерлемесі жылдық 8.0% болатын жалпы номиналды құны 100,000 млн теңге болатын облигацияларды орналастырды. Бұл облигациялар бастапқы таңу күніндегі жай-күйі бойынша 72,114 млн теңге мөлшеріндегі әділ құны бойынша танылды. Әділ құны жылдық 13,5% нарықтық мөлшерлемені пайдалана отырып, шарттық болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бағаланды. Бастапқы мойындалған кезде облигациялардың номиналды және әділ құны арасындағы 27,886 млн теңге жалпы сомасына айырма пайда мен залал туралы шоғырландырылған есепте «Қаржылық міндеттемелерді бастапқы мойындаудан түскен кіріс» құрамында мойындалды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша осы облигациялардың баланстық құны 73,351 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда:

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша купондар әрбір жарты жыл сайын төленуі, негізгі борыш мерзімнің соңында өтелуі тиіс.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

24. РЕТТЕЛГЕН ОБЛИГАЦИЯЛАР

	Валютасы	Шығарылған күні	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлемесі, %	2024 жылғы 31 желтоқсан	Пайыздық мөлшерлемесі, %	2023 жылғы 31 желтоқсан
Бекітілген мөлшерлеме	Теңге	29/09/2015-03/11/2017	29/09/2025-03/11/2032	4.00-10.00	42,233	4.00-11.00	57,574
Есептелген сыйақы					813		1,013
					43,046		58,587

Реттелген облигациялар бойынша купондар әрбір жарты жыл сайын төленуі, негізгі борыш мерзімнің аяғында өтелуі тиіс.

Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасына қатысу

ҚРҰБ 2017 жылғы 10 қазандағы №191 қаулысына сәйкес Банктің «Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасына» (бұдан әрі – «Бағдарлама») қатысуы мақұлданды.

Бағдарламаның талаптарына сәйкес Банк Шығарылым проспектісінде көзделген талаптарға сәйкес Банктің жай акцияларына айырбасталатын Банктің атаулы купондық реттелген облигацияларын (бұдан әрі – «Облигациялар») шығару арқылы ҚРҰБ еншілес ұйымы «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ-тан ақша қаражатын алды.

Банк өз қызметінде келесі шектеулерді (ковенанттарды) қабылдайды және олар Облигациялар орналастырылған күннен бастап 5 жыл бойы қолданыста болады, олардың кез келгенін бұзу Облигация ұстаушылардың Облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастау құқығын іске асыруына әкеп соғады:

- Банк ҚР екінші деңгейдегі банктері үшін уәкілетті органдар белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициентін орындауға міндеттенеді.
- Банк Банктің активтерін шығару бойынша іс-әрекеттерді жасамауға міндеттенеді; бұл ретте активтерді шығару ретінде қарастырылатын жағдайлардың тізімі Облигациялар шығарылымының проспектісінде көрсетілген.

Аталған Бағдарламаға қатысу аясында 2017 жылғы 3 қарашада Банк «Қазақстан қор биржасы» АҚ-та 15 жыл айналыста болу мерзімімен, жылдық 4,00% купондық мөлшерлеменен 60,000 млн теңге сомасында Облигациялар орналастырды. Облигацияларды бастапқы тану сәтінде пайда мен залал туралы шоғырландырылған есепте кіріс түрінде танылған 15% нарықтық мөлшерлемені пайдалану кезінде Облигацияларды дисконттау нәтижесі 34,993 млн теңгені құрады.

Банк Басқармасының Шешіміне, сондай-ақ Облигацияларды шығару талаптары бойынша мерзімінен бұрын өтеу рұқсатына сәйкес Топ 2024 жылғы желтоқсанда Облигациялар бойынша 20,000 млн теңге мөлшерінде негізгі қарызды мерзімінен бұрын өтеуді жүзеге асырды. Мерзімінен бұрын өтеу нәтижесінде Топ реттелген облигацияларды мерзімінен бұрын өтеуден болған 9,842 млн теңге сомасындағы шығынды пайда мен залал туралы шоғырландырылған есепте «Пайыздық шығыс» құрамында мойындады (б-ескерте).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Облигациялардың баланстық құны 20,569 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 28,944 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Қаржылық қызметке байланысты міндеттемелердің және ақша ағындарының өзгерістерін салыстырып тексеру

	Міндеттемелер		
	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Реттелген облигациялар	Барлығы
2023 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	96,183	60,405	156,588
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(21,854)	(3,499)	(25,353)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(4,145)	-	(4,145)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістердің жиынтығы	(25,999)	(3,499)	(29,498)
Пайыздық шығыс	9,383	7,522	16,905
Төленген пайыздар	(9,035)	(5,841)	(14,876)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	70,532	58,587	129,119

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

24. РЕТТЕЛГЕН ОБЛИГАЦИЯЛАР, ЖАЛҒАСЫ

Қаржылық қызметке байланысты міндеттемелердің және ақша ағындарының өзгерістерін салыстырып тексеру, жалғасы

	Міндеттемелер		Барлығы
	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Реттелген облигациялар	
2024 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	70,532	58,587	129,119
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар мен реттелген облигацияларды өтеу	(3,291)	(7,337)	(10,628)
Реттелген облигацияларды сатып алу	-	(20,000)	(20,000)
Борыштық бағалы қағаздарды шығару	119,027	-	119,027
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістердің жиынтығы	115,736	(27,337)	88,399
Басқа өзгерістер	2,405	-	2,405
Қаржылық міндеттемелерді бастапқы мойындаудан түскен кіріс (23-ескертпе)	(27,886)	-	(27,886)
Пайыздық шығыс	13,372	17,214	30,586
Төленген пайыздар	(12,895)	(5,418)	(18,313)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	161,264	43,046	204,310

25. БАСҚА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Басқа қаржылық емес міндеттемелер:		
Қатысуды жалғастырудан болған міндеттеме (18(з)-ескертпе)	409,889	424,544
Басқа операциялар бойынша есеп айырысу	37,145	31,658
Сақтандыру шарттары бойынша резерв	36,984	19,255
Әкімшілік-шаруашылық қызмет бойынша есептер	14,725	1,755
Шығарылған кепілдіктер бойынша міндеттемелер**	5,763	35,679
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резерв	3,826	3,854
Жалдау бойынша міндеттеме	2,733	2,892
Есептелген комиссиялық шығыс	2,488	2,033
	513,553	521,670
Өзге қаржылық емес қысқамерзімді міндеттемелер:		
Табыс салығынан басқа төленетін салық	8,135	4,738
Басқа қаржылық емес міндеттемелер:	4,508	788
Барлық басқа міндеттеме	526,196	527,196

**2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша шығарылған кепілдіктер бойынша міндеттемелер кепілдік оқиғасының басталуына байланысты бір контрагентке кепілдік бойынша 31,204 млн. теңге міндеттемелерді қамтиды.

26. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төмендегідей көрсетілген:

	Шығаруға рұқсат берілген жарғылық капитал	Шығарылмаған жарғылық капитал	Акционерлерден сатып алынған акциялар	Барлық жарғылық капитал
Жай акциялар, данасы	1,211,140,611	(1,023,111,576)	(1,715,930)	186,313,105
Артықшылықты акциялар, данасы	39,249,255	-	(39,021,936)	227,319

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

26. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ, ЖАЛҒАСЫ

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төменде көрсетілгендерді құрады:

	Жарияланған және шығарылған жарғылық капитал	Жарияланған жай акцияларды орналастыру	Шығарылған/ (сатып алынған) акциялар	Барлығы
Жай акциялар	64,497	-	(514)	63,983
Артықшылықты акциялар	1	-	129	130
	64,498	-	(385)	64,113

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төмендегідей көрсетілген:

	Шығаруға рұқсат берілген жарғылық капитал	Шығарылмаған жарғылық капитал	Акционерлерден сатып алынған акциялар	Барлық жарғылық капитал
Жай акциялар, данасы	1,211,140,611	(1,023,111,576)	(2,651,975)	185,377,060
Артықшылықты акциялар, данасы	39,249,255	-	(39,085,016)	164,239

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төменде көрсетілгендерді құрады:

	Жарияланған және шығарылған жарғылық капитал	Жарияланған жай акцияларды орналастыру	Шығарылған акциялар	Барлығы
Жай акциялар	63,519	-	978	64,497
Артықшылықты акциялар	35	-	(34)	1
	63,554	-	944	64,498

Барлық жай акциялар бір санатқа жатады, бір дауысқа ие және олардың номиналдық құны жоқ.

Артықшылықты акциялар кумулятивті болады және Директорлар кеңесінің шешімі бойынша оларды жай акцияларға айырбастауға болады, бір артықшылықты акция бір жай акцияға айырбасталады. Заңнамаға және Банктің жарғылық құжаттарына сәйкес дивиденд төлеу туралы шешім Банк акционерлерінің жалпы жиналысында қабылданған жағдайда, жай акциялар бойынша дивидендті ақшамен немесе Банктің бағалы қағаздарымен төлеуге болады. Банктің Жарғысына сәйкес жай акциялар бойынша дивиденд төлеуді жыл қорытындысы бойынша жүзеге асыруға болады. Бөлуге арналған қолжетімді резервтер Қазақстан Республикасының ережелері мен нормативтік-құқықтық актілері арқылы реттеледі.

Артықшылықты акциялардың талаптары Топтан бір артықшылықты акция үшін келесі формула бойынша дивиденд төлеуді талап етеді: $R = (b + 3.5\%) \times 300$, бұл жерде:

R – жай акцияға айырбасталатын бір артықшылықты акция үшін төленетін дивидендтің кепілдік берілген мөлшерлемесі, теңгемен есептеледі.

b – ҚРҰБ-ның базалық мөлшерлемесі. Базалық мөлшерлеменің мөлшері артықшылықты акциялар бойынша дивиденд төленген жылдан кейінгі жылдың бірінші күні белгіленеді. Осы ретте бір артықшылықты акция үшін төленетін дивидендтің кепілдік берілген мөлшері жылдық 12%-дан төмен емес және 14%-дан аспайтын деңгейде белгіленеді.

Артықшылықты акциялар үшін дивиденд төлеу қазақстандық заңнаманы сақтау мақсатында жүзеге асырылады. Осы заңнама акционерлік қоғамдардан артықшылықты акциялар үшін дивидендтің белгілі бір кепілдік берілген сомасын төлеуді талап етеді. Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес жай акциялар үшін төленген дивиденд сомасы артықшылықты акциялар бойынша жасалған төлемнен аспауы тиіс. Осыған қоса артықшылықты акциялар үшін дивиденд толық төленгенге дейін жай акциялар үшін дивиденд төленбейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

26. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ, ЖАЛҒАСЫ

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша
	Саны, мың	Саны, мың
Жыл басындағы артықшылықты акциялар	164	146
Артықшылықты акцияларды сату	127	18
Меншікті акцияларды сатып алу	(64)	-
Жыл соңындағы артықшылықты акциялар	227	164
Жыл басындағы жай акциялар	185,377	184,723
Артықшылықты акцияларды сату	1,729	1,379
Меншікті акцияларды сатып алу	(793)	(725)
Жыл соңындағы жай акциялар	186,313	185,377

Резервтік капитал

2013 жылға дейін «Екінші деңгейлі банктердің резервтік капиталының ең аз мөлшерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі агенттігінің 2011 жылғы 31 қаңтардағы № 196 қаулысына (2013 жылы күші жойылған) енгізілген өзгерістерге сәйкес Банк болашақта күтілетін залалды өтеу үшін бөлінбеген кіріс сомасын резервтің құрамына аудару арқылы резервтік капиталды құруға міндетті болды.

Топтың қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі бөлінбеген кіріске енгізілген 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жалпы банктік тәуекелдерді өтеуге арналған резервтер сомасы 4,981 млн теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 4,981 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

27. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ

Сегменттер туралы ақпарат қызметті бағалау үшін берілген, оны Топтың 8-ХҚЕС-ке (IFRS) және 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген операциялық сегменттер туралы ақпаратқа сәйкес шешім қабылдайтын басты тұлғасы қолданады. Топтың есептік сегменттері 8-ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес келесі түрде ұсынылған:

- Корпоративтік клиенттерге қызмет көрсету – есеп айырысу шоттарын жүргізу, депозиттерді тарту, овердрафт, несие беру және кредиттеу бойынша басқа да қызметтер көрсету.
- Жеке клиенттермен жұмыс жүргізу – жеке клиенттерге банк қызметтерін көрсету, жеке клиенттердің ағымдағы дербес шоттарын жүргізу, жинақ салымдары мен депозиттерді қабылдау, инвестициялық жинақ өнімдерін беру, жауапты сақтау қызметтері, кредиттік және дебеттік карталарға қызмет көрсету, тұтынушылық несиелер және ипотека беру.
- Инвестициялық қызмет – қаржы құралдарын сату, капитал нарықтарындағы операциялар, РЕПО, шетел валютасымен және туынды қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялар, құрылымдалған қаржыландыру, корпоративтік жалгерлік, қосылған және қосып алған кездегі консультациялар, борыштық бағалы қағаздарды шығару және қарыздарды тарту арқылы Топты қор жинаумен қамтамасыз ету. Осы сегмент ақша қаражатын өзге сегменттер арасында қайта бөлу үшін жауап береді.
- Сақтандыру қызметі – бөлшекті және корпоративтік клиенттерге әртүрлі тәуекелдерден сақтандыру арқылы қорғауды ұсыну. Ол клиенттерге олардың мүлкін, денсаулығын қорғауға мүмкіндік беретін, үшінші тұлғалардың алдындағы жауапкершіліктен және ықтимал қаржы шығындарынан ерікті және міндетті сақтандыруды қамтиды.

Операциялық сегменттер бойынша есеп саясатының принциптері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте сипатталған есеп саясатының негізгі принциптеріне сәйкес келеді. Директорлар кеңесі әрбір сегмент бойынша қаржылық ақпаратты, соған қоса операциялық нәтижелерді, активтер мен міндеттемелерді бағалауды қарастырады. Сегменттер осы нәтижелердің негізінде басқарылады, оларда топ ішіндегі элиминация әсері қамтылмайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ, ЖАЛҒАСЫ

Сегменттердің активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің басым бөлігін құрайтын активтер мен міндеттемелер болып табылады, бірақ оған салық салу сияқты бап қосылмайды. Әрбір компанияның қызметінің нәтижесінде ішкі төлемдер мен трансферттік баға құруды түзету көрсетілген. Барлық кіріс және шығыс тек сыртқы клиенттерден алынған, операциялық сегменттер арасында өзге операциялар жүргізілмейді.

Осыған орай Топ өз қызметін негізгі төрт операциялық сегментте ұсынады.

Операциялық сегменттер туралы ақпарат төменде көрсетілген.

	Жеке тұлғаларға қызмет көрсету	Корпоративтік тұлғаларға қызмет көрсету	Инвестиция- лық қызмет	Сақтандыру қызметі	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кіріс	430,917	143,533	154,603	3,696	732,749
Басқа пайыздық кіріс	-	-	6,095	-	6,095
Пайыздық шығыс	(196,651)	(129,540)	(54,271)	-	(380,462)
Пайыздық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті құру	(38,846)	(17,746)	-	-	(56,592)
Таза пайыздық емес кіріс	22,262	109,932	-	4,046	136,240
Операциялық шығыс	(91,057)	(44,415)	(44,519)	(3,239)	(183,230)
Салық салғанға дейінгі пайда	126,625	61,764	61,908	4,503	254,800
Сегменттер бойынша активтер*	2,712,016	2,989,371	1,306,845	52,652	7,060,884
Сегменттер бойынша міндеттемелер*	2,839,877	3,037,633	500,493	40,667	6,418,670
Сегменттер бойынша өзге баптар					
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы бойынша шығыс	(5,907)	(2,881)	(2,888)	(211)	(11,887)
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,697,851	1,162,687	-	-	3,860,538
Клиенттердің қаражаты	2,838,383	2,552,185	-	-	5,390,568
Қарыз беру бойынша қаржылық кепілдіктер мен қаржылық міндеттемелер	98,487	224,519	-	-	323,006

*пайдаға салынатын ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты есептемегенде. Табыс салығы бойынша шығыс бөлінбеген.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ, ЖАЛҒАСЫ

	Жеке тұлғаларға қызмет көрсету	Корпоративтік тұлғаларға қызмет көрсету	Инвестиция- лық қызмет	Сақтандыру қызметі	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кіріс	270,961	117,177	139,010	1,596	528,744
Басқа пайыздық кіріс	-	-	3,660	-	3,660
Пайыздық шығыс	(145,049)	(100,357)	(29,447)	-	(274,853)
Пайыздық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті құру	(19,799)	(23,276)	-	-	(43,075)
Таза пайыздық емес кіріс	14,608	48,553	4,077	1,634	68,872
Операциялық шығыс	(52,989)	(24,652)	(44,232)	(1,218)	(123,091)
Салық салғанға дейінгі пайда	67,732	17,445	73,068	2,012	160,257
Сегменттер бойынша активтер*	1,977,384	2,483,602	785,249	29,197	5,275,432
Сегменттер бойынша міндеттемелер*	2,250,889	2,277,278	311,010	21,097	4,860,274
Сегменттер бойынша өзге баптар					
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы бойынша шығыс	(4,262)	(1,983)	(3,557)	(98)	(9,900)
Клиенттерге және банктерге берілген несиесі	1,977,162	951,687	-	-	2,928,849
Клиенттердің қаражаты	2,234,525	1,787,543	-	-	4,022,068
Қарыз беру бойынша қаржылық кепілдіктер мен қаржылық міндеттемелер	92,921	210,576	-	-	303,497

*пайдаға салынатын ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты есептемегенде. Табыс салығы бойынша шығыс бөлінбеген.

Топтың активтері Қазақстан Республикасында шоғырланған және Топ Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырылатын операциялардан кіріс алады.

Ірі клиенттер туралы ақпарат

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша есепті сегменттер бойынша әрқайсысымен жасалған операциялар бойынша кіріс Топ кірісінің жалпы сомасының 10%-нан асатын корпоративтік және жеке клиенттер болмады.

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ

(а) Корпоративтік басқару құрылымы

Банк Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ашық акционерлік қоғам нысанында құрылды. Жыл сайынғы және кезектен тыс жиналыстарды өткізу үшін шақырылатын Акционерлердің жалпы жиналысы Банктің жоғарғы басқару органы болып табылады. Акционерлердің жалпы жиналысы Банктің қызметіне қатысты стратегиялық шешімдер қабылдайды.

Акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің құрамын белгілейді. Директорлар кеңесі Банктің қызметін жалпы басқару үшін жауап береді.

Қазақстан Республикасының заңнамасында және Банктің жарғысында тек Акционерлердің жалпы жиналысы қабылдайтын шешімдердің және Директорлар кеңесі қабылдайтын шешімдердің тізбелері белгіленген.

Директорлар кеңесінің мәжілісі Басқарма Төрағасын тағайындайды, Басқарманың құрамын белгілейді. Банктің атқарушы органдары Акционерлерінің жалпы жиналысы және Банктің Директорлар кеңесі қабылдаған шешімдердің орындалуы үшін жауап береді. Банктің атқарушы органдары Банктің Директорлар кеңесіне және Акционерлердің жалпы жиналысына есеп береді.

(б) Тәуекелдерді басқару саясаты және процедуралары

Тәуекелдерді басқару банктік қызметтің негізін құрайды және Топтың операциялық қызметінің елеулі элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел, өтімділік тәуекелі, сондай-ақ операциялық, құқықтық тәуекел және іскерлік беделді жоғалту тәуекелі Топ өз қызметін іске асыру барысында кезіктіретін негізгі (маңызды) тәуекел болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Тәуекелдерді басқару саясаты және процедуралары, жалғасы

Топтың Тәуекелдерді басқару саясаты Топқа тап болатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты түрде бақылауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты және процедуралары нарықтағы жағдайдың, ұсынылатын банктік өнімдер мен қызметтердің өзгерістерін және пайда болатын үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты түрде қайта қарастырылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ үшін маңызды тәуекелдерді анықтау және басқару, аталған тәуекелдер бойынша стресс-тестілеуді жүргізу әдістемелерін белгілейтін Топтың ішкі құжаттарын Банктің уәкілетті басқару органдары ҚРҰБ-ның талаптары мен ұсыныстарына сәйкес бекіткен.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару бойынша бақылау жүйесінің тиісті жұмыс істеуі, негізгі тәуекелдерді басқару және тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын мақұлдау, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдау үшін жауап береді.

Басқарма мониторинг жүргізу және тәуекелдерді төмендетуге қатысты шаралар енгізу үшін жауап береді, сондай-ақ Топ қызметін тәуекелдің белгіленген шектерінде жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекел менеджменті бөлімшелерінің (Тәуекелдерді басқару тобы) міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнаманың талаптарын сақтау бойынша бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және олар жөнінде есептер құру бойынша жалпы принциптер мен әдістердің қолданылуын бақылау жатады. Тәуекел менеджменті бөлімшелері Басқарма Төрағасына тікелей және Директорлар кеңесіне жанама түрде есеп береді.

Кредиттік және нарықтық тәуекелдер, сондай-ақ өтімділік тәуекелін Кредит комитеттерінің жүйесі, Қаржыны және тәуекелдерді басқару комитеті («ҚТБК») және Тәуекелдерді басқару комитеті («ТБК») жалпы алғанда портфель деңгейінде, сондай-ақ жеке мәмілелер деңгейінде басқарады және бақылайды. Шешім қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін Топ тәуекелдің түріне және тәуекелге ұшырау ауқымына қарай комитеттердің иерархиялық құрылымын құрды.

Тәуекелдің сыртқы, сондай-ақ ішкі факторлары ұйымның аясында анықталады және басқарылады. Тәуекелдердің барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету жөніндегі ағымдағы процедуралардың жеткіліктілік деңгейін белгілеуге ерекше көңіл бөлінеді.

(в) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтағы бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе келешектегі ақша қаражатының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістердің, сондай-ақ нарықтағы бағалар мен валюталардың айырбастау бағамдарының құбылмалылық деңгейі өзгерістерінің ықпалына ұшырайтын пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті – қабылданған тәуекел бойынша алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, басқару және нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлер аясынан шықпауын бақылау.

ҚТБК, ТБК Топ үшін жағымды пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелдерді басқарады. Жоспарлау және қаржы департаменті Топтың ағымдағы қаржылық жай-күйіне мониторинг жүргізеді, Топтың пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістерге сезімталдығын және олардың Топтың рентабельдігіне беретін әсерін бағалайды.

Топ жекелеген қаржы құралдары бойынша портфельдің көлеміне, пайыздық мөлшерлемелерді, валюталық позицияны өзгерту мерзімдеріне, валюталық позицияға қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, жоғалту лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына жүйелі түрде мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады, мониторинг нәтижелерін Басқарма қарастырады және бекітеді.

(і) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе келешектегі ақша қаражатының өзгеру тәуекелі. Топ басым болатын нарықтық пайыздық мөлшерлемелер құбылыстарының өзінің қаржылық жай-күйіне және ақша қаражатының ағындарына беретін ықпалына сезімтал. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін ұлғайтуы мүмкін, алайда оны төмендетуі де мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелер кенеттен өзгерген жағдайда, залал туындауына әкелуі мүмкін.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(i) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі, жалғасы

Пайыздық мөлшерлемелер өзгерісіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржылық активтер мен міндеттемелердің сезімталдығына жүргізілетін мониторингпен толықтырылады. Кірістілік қисығының пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе кему жағына қарай 100 базистік тармаққа қатар жылжуының жеңілдетілген сценарийіне және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қолданыста болған пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша қайта қарастырылған позициялар негізінде құрылған пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру тәуекелі) капиталдың таза пайдасының немесе залалының сезімталдығын талдау (салықтарды шегеріп тастағанда) төмендегідей көрсетуге болады.

	2024 жыл		2023 жыл	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлемелердің кему жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжуы	(3,732)	(3,732)	(2,605)	(2,605)
Мөлшерлемелердің өсу жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжуы	3,732	3,732	2,605	2,605

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру салдарынан таза пайданың немесе залалдың және капиталдың өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын және пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтердің әділ құнының өзгеруіне сезімталдығына (2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қолданыстағы позициялар негізінде құрылған) және сыйақы мөлшерлемелерінің өсу немесе кему жағына қарай кірістілік қисығының 150 базистік тармаққа қатар жылжуының жеңілдетілген сценарийіне жасалған талдау төмендегідей көрсетуге болады.

	2024 жыл		2023 жыл	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлемелердің өсу жағына қарай 150 базистік тармаққа параллельді жылжуы	(5,282)	(36,240)	(1,465)	(17,442)
Мөлшерлемелердің кему жағына қарай 150 базистік тармаққа параллельді жылжуы	3,042	15,747	1,403	16,542

(ii) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел – валюталардың айырбастау бағамдарының өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнының немесе келешектегі ақша қаражаты ағынының өзгеру тәуекелі.

Қазынашылық департаменті ашық валюталық позицияны басқару арқылы валюталық тәуекелді басқарады, бұл Топқа ұлттық валютаны және шетел валютасын айырбастау бағамдарының айтарлықтай ауытқуынан болатын залалды барынша төмендетуге мүмкіндік береді. Тәуекелдерді басқару тобы ашық валюталық позицияларға және stop-loss-қа белгіленетін лимиттерді есептейді. Барлық лимиттер мен шектеулерді Басқарма мен Директорлар кеңесі бекітеді. Қазынашылық департаменті оның ҚРҰБ талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында Топтың ашық валюталық позициясына бақылау жүргізеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Валюталық тәуекел, жалғасы

Валюталар бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымын 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша төмендегідей көрсетуге болады.

	Теңге	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 525.11 теңге	Еуро 1 Еуро = 546.74 теңге	Басқа валюта	2024 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық активтер:					
Ақша қаражаты және оның баламалары	647,235	616,497	239,902	159,991	1,663,625
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	65,324	32,702	-	-	98,026
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	586,493	246,188	55,772	-	888,453
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	16,776	189,761	10,432	-	216,969
Банктердегі қаражат	5,385	98,012	-	-	103,397
Клиенттерге және банктерге берілген несие	3,465,250	378,614	16,420	254	3,860,538
Өзге қаржылық активтер	27,623	4,192	1,559	1,740	35,114
Барлық қаржылық активтер	4,814,086	1,565,966	324,085	161,985	6,866,122
Қаржылық міндеттемелер:					
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	174,449	108,522	4,074	9,138	296,183
Клиенттердің қаражаты	3,515,637	1,422,093	303,230	149,608	5,390,568
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	144,599	16,665	-	-	161,264
Реттелген облигациялар	43,046	-	-	-	43,046
Басқа қаржылық міндеттемелер:	494,557	11,427	767	6,802	513,553
Барлық қаржылық міндеттеме	4,372,288	1,558,707	308,071	165,548	6,404,614
Ашық позиция	441,798	7,259	16,014	(3,563)	
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарын есепке алу	31,541	(31,507)	(1,886)	216	
Таза позиция	473,339	(24,248)	14,128	(3,347)	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Валюталық тәуекел, жалғасы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топтың шетел валютасын айырбастау бағамдарының ауытқуы тәуекеліне ұшырауы туралы ақпарат төмендегі кестеде ұсынылған:

	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 454.56 теңге	Еуро 1 Еуро = 502.24 теңге	Басқа валюта	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Теңге				
Қаржылық активтер:				
Ақша қаражаты және оның баламалары	456,898	635,212	173,751	87,473
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	41,494	13,858	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	420,043	134,099	29,551	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	6,188	91,076	9,395	-
Банктердегі қаражат	10,099	29,372	-	12
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,698,830	213,446	15,991	582
Өзге қаржылық активтер	25,032	4,047	747	-
Барлық қаржылық активтер	3,658,584	1,121,110	229,435	88,067
Қаржылық міндеттемелер:				
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	136,932	37,538	4,244	3,177
Клиенттердің қаражаты	2,650,504	1,063,077	223,784	84,703
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	70,532	-	-	-
Реттелген облигациялар	58,587	-	-	-
Басқа қаржылық міндеттемелер:	489,304	29,552	1,151	1,663
Барлық қаржылық міндеттеме	3,405,859	1,130,167	229,179	89,543
Ашық позиция	252,725	(9,057)	256	(1,476)
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарын есепке алу	(4,541)	4,546	-	-
Таза позиция	248,184	(4,511)	256	(1,476)

Төмендегі кестеде көрсетілгендей, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша келесі валюталарға қатысты теңге бағамының әлсіреуі капиталдың және пайданың не залалдың төменде сипатталған өсуіне (кемуіне) әкеп соғуы мүмкін. Осы талдау салықтарды шегере отырып жүргізілді және Топтың пайымдауы тұрғысынан есепті кезеңнің соңындағы жай-күйі бойынша дәлелді ықтимал болып табылатын валюта бағамдарының өзгерістеріне негізделді. Талдауда барлық қалған ауыспалы, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады деп түсініледі.

	2024 жыл	2023 жыл
АҚШ долларының теңгеге шаққандағы бағамының 20%-ға өсуі (2018:	(3,880)	(722)
Еуronың теңгеге шаққандағы бағамының 20%-ға өсуі	2,260	41
Басқа валюталардың теңгеге шаққандағы бағамының 20%-ға өсуі	(536)	(236)

(iii) Өзге баға тәуекелдері

Өзге баға тәуекелдері – бұл әділ құнның немесе нарық бағаларының өзгерістері (пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі немесе валюталық тәуекел салдарынан туындаған өзгерістерді қоспағанда) нәтижесінде осындай өзгерістер осы нақты құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан немесе нарықта айналыста болатын барлық ұқсас қаржы құралдарына ықпал ететін факторлардан туындағанына не туындамағанына тәуелсіз туындаған қаржы құралы бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарының ауытқу тәуекелдері. Топтың үлестес қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позициясы болған кезде басқа баға тәуекелдері туындайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(iii) Өзге баға тәуекелдері, жалғасы

Тәуекелдегі құнды бағалау әдістемесі белгілі бір тапсырылған сенім интервалындағы белгілі уақыт кезеңі ішінде нарықтық мөлшерлемелер мен бағалардың өзгеруі салдарынан тәуекелдер позициялары бойынша орын алуы мүмкін ықтимал жоғалтуды бағалау әдісі болып табылады. Топ қолданатын тәуекелдегі құнды бағалау үлгісі 95%-ды құрайтын сенім интервалына негізделеді, сонымен қатар позицияның түріне байланысты қаржы құралын ұстау ұзақтығы 60 күн болатын кезеңді болжайды. Тәуекелдегі құнды бағалау үлгісі көбінесе тарихи деректерге негізделген жорамалдау болып табылады. Бұл үлгі нарықтық мөлшерлемелердің тарихи уақыт қатарларына негізделіп және әртүрлі нарықтар мен мөлшерлемелер арасындағы өзара тәуелділікті ескере отырып, болашақ дамудың ықтимал сценарийлерін құрастырады. Нарықтық бағалардың ықтимал өзгерістері кем дегенде соңғы 12 айдағы нарықтық деректер негізінде белгіленеді.

Тәуекелдегі құнды бағалау әдістемесі нарықтық тәуекелдің ықтимал шамасын бағалау үшін маңызды құрал болып табылатынына қарамастан, оның кейбір шектеулері бар, ол әсіресе өтімділігі төмен нарықтарға қатысты, олар төмендегідей ұсыныла алады:

- Болашақ оқиғаларды анықтау негізі ретінде тарихи деректерді пайдалану барлық ықтимал сценарийлерді (әсіресе бұл стандарттан тыс сценарийлерге қатысты) көрсетпеуі мүмкін.
- Қаржы құралын ұстаудың ұзақтығы 60 күн болатын кезеңді қолдану барлық позициялар 60 күнді құрайтын кезең ішінде сатылады немесе хеджирленеді деп болжайды. Барлық жағдайларда мұның орын алуы мүмкін, бірақ нарықтың өтімсіздігі ұзақ уақыт кезеңге созылатын жағдайлар да болады.
- 95%-ды құрайтын сенім интервалын пайдалану осы интервалдан тыс пайда болатын жоғалтуды ескермейді. Жоғалту тәуекелдегі құннан асатын көлемді құрайды деген 5% ықтималдық бар.
- Тәуекелдегі құнның шамасын есептеу сауда сессияларын жабу деректері негізінде жүргізілетіндіктен, ол бір күн ішінде болған құбылыстарды кейде көрсетпейді
- Тәуекелдегі құнды бағалау әдістемесі бойынша есептелген тәуекелдің көлемі нарық бағаларының позициясы мен құбылмалылығына байланысты. Құбылмалылық азайған кезде, бекітілген позиция үшін тәуекелдегі құн төмендейді, және керісінше.

Нарықтық тәуекелге бағалау жүргізген кезде, Топ тәуекелдегі құнды есептеуге ғана негізделмейді, өйткені бұл әдістеменің жоғарыда айтылған шектеулері бар. Тәуекелдегі құнды есептеу әдісінің шектеулері ашық позицияларға қосымша лимиттерді және сезімталдық лимиттерін, соған қоса әр сауда портфелі бойынша тәуекелдердің ықтимал шоғырлануын шектеуді, сондай-ақ позициялар арасындағы сәйкессіздіктерге жасалған құрылымдық талдауды енгізу арқылы ескеріледі.

(г) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – бұл қарыз алушының немесе Топтың контрагентінің міндеттемелерін орындамау салдарынан туындайтын қаржылық зиян тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер мен танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелдің шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау бойынша талаптар кіретін бекітілген саясатты және процедураларды қолдану арқылы, сондай-ақ қызметіне кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін Кредит комитетін құру арқылы басқарады. Кредит саясатын Басқарма мақұлдағаннан кейін Директорлар кеңесі қарастырады және бекітеді.

Кредит саясаты:

- кредиттік өтінімдерді қарастыру және мақұлдау процедураларын;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және бөлшекті клиенттердің) кредит төлеуге қабілеттілігін бағалау әдістемесін;
- контрагенттердің, эмитенттердің және сақтандыру компанияларының кредит төлеуге қабілеттілігін бағалау әдістемесін;
- ұсынылатын қамсыздандыруды бағалау әдістемесін;
- кредиттік құжаттамаға қойылатын талаптарды;
- кредиттерге және кредиттік тәуекелі бар басқа өнімдерге тұрақты мониторинг жүргізу процедураларын белгілейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Корпоративтік клиенттердің кредит алуға берген өтінімдерін сәйкесінше клиенттермен жұмыс жүргізу бойынша менеджерлер құрастырады. Бұл ретте клиенттің орналасқан жеріне бару және қаржылық талдау жасау қарыз алушы өкілеттігінің саралануы мен рейтингіне байланысты, кредиттік тәуекел бөлімше қызметкерлерінің қатысуымен, сондай-ақ оларды қатыстырмай өтуі мүмкін. Реттеушінің кредиттік досьені құру және тәуекелді ішкі бақылауды қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік процедураларын сақтау үшін қатарлас бөлімшелер (заң бөлімшесі, экономикалық қауіпсіздік бөлімшесі және кредиттік талдау бөлімшесі) жоба бойынша өздерінің қорытындыларын дайындайды Қаржыландыру туралы шешім өкілетті Кредит комитеттерінде қабылданады: олар филиал, өңірлік деңгейлерде және Бас офистің комитеттері арқылы ұсынылады. Филиалдардың өкілеттігі мен лимиттерінен асатын қаржыландыруға берілген өтінімдерді Бас офистің комитеттерінде қарастырған кезде, Тәуекелдерді басқару тобы қосымша қорытынды әзірлейді.

Топпен жұмыс істейтін кейбір контрагенттердің халықаралық рейтингілік агенттіктер ұсынатын рейтингі болмағандықтан, Топ контрагенттердің рейтингілерін анықтауға мүмкіндік беретін халықаралық рейтингілік агенттіктердің рейтингілеріне сәйкес келетін өз құралдарын әзірледі. Корпоративтік клиенттерге арналған рейтингілік үлгі және бөлшекті клиенттер мен шағын бизнес клиенттеріне арналған скорингтік үлгі осындай құралдар болып табылады. Топ бұл құралдарды кредиттік тәуекелді және бастапқы бағалау және берілетін несиелерге баға белгілеу үшін қолданады.

Скоринг

Скоринг – әртүрлі сатылымдар арналарынан алынған өтінімдерді өңдейтін, аталған өтінімдерді толықтыратын және кредит беру туралы нақты шешім қабылдау үшін стратегияны қолданатын клиенттерді бағалаудың автоматтандырылған жүйесі. Жүйе нақты уақыт режимінде шешім ұсынады, бұл кредит беру бойынша шешім қабылдау процесін стандарттауға және автоматтандыруға, сонымен қатар операциялық шығыстар мен операциялық тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

Жүйеде клиенттің бастапқы параметрлері мен өнімдік параметрлерді қолданатын кредиттік ережелерден, скоринг модельдері мен антифродтан тұратын кредиттік стратегиялар күйге келтіріледі. Клиенттер бойынша әлеуметтік-демографиялық, қаржылық көрсеткіштер, сондай-ақ кредиттік бюро, телекоммуникациялық және транзакциялық деректер және т.с.с. сыртқы ақпарат көздерінен алынған деректер шешім қабылдау үшін шығыс параметрлер болып танылады.

Кредиттік ережелер кредит саясатына сәйкес өтініш берушілерді автоматты түрде тексеру құралы болып табылады. Бұл талаптар жиынтығы, одан өткен кезде субъект оң шешім алады немесе теріс белгілер болған кезде клиент бойынша теріс шешім қабылданады. Кредиттік ережелер статистикалық талдау жасау және клиенттердің нарықтағы жүріс-тұрысы негізінде әзірленіп, жаңартылады.

Скоринг моделі жаңа, сонымен қатар қазіргі клиенттерге берілетін қарыздарға қатысты болашақтағы төлем жасау қабілеттілігін сандық бағалау үшін пайдаланылатын статистикалық модельді білдіреді. Шығыс параметрлерге белгіленген скорингті пайдаланған кезде белгіленген цифрлық мәндер ұсынылады, олардың сомасы қарыз алушының ішкі кредиттік скорингтік балы болып табылады. Берілген скорингтік балл қарыз алушының кредит бойынша дефолт ықтималдығын көрсетеді. Скоринг модельдерінің сапасы олардың тиімділігі мен шынайылығын бағалау арқылы халықаралық стандарттарға сәйкес келуіне қатысты тұрақты түрде тексеріледі.

Антифрод стратегиясы өтініш беруші тарапынан алаяқтыққа жол бермеу үшін бірқатар тексерулерді қамтиды.

Кредит стратегиясы белгіленген өнімдер мен сегменттер үшін бейімделген және қарыз беру туралы шешім қабылдау кезінде.

Кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық активтердің құнында көрсетіледі, олар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетілген. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігінің келешектегі кредиттік тәуекелді төмендету үшін айтарлықтай мәні жоқ.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Скоринг, жалғасы

Есепті күндегі жай-күйі бойынша қаржылық активтерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейі төмендегідей ұсыныла алады.

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,501,401	1,142,172
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	85,540	46,620
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – борыштық қаржы құралдары	886,093	582,523
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	216,969	106,659
Банктердегі қаражат	103,397	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	3,860,538	2,928,849
Өзге қаржылық активтер	35,114	29,826
Кредиттік тәуекелге ұшыраудың барлық ең жоғарғы деңгейі	6,689,052	4,876,132

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша қамсыздандыруға және кредиттік тәуекелдің шоғырлануына жасалған талдау 18-ескертілмеде берілген.

Есепті күндегі жай-күйі бойынша танылған шарттық міндеттемелерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейі 30-ескертілмеде берілген.

Банк тұрақты түрде бір қарыз алушыға немесе өзара байланысқан қарыз алушылар тобына қатысты тәуекелдің ең жоғарғы мөлшерінің міндетті нормативін есептейді және оған мониторинг жүргізеді, ол бір қарыз алушыға немесе өзара байланысты қарыз алушылар тобына қатысты Банктің тәуекелін реттейді және қарыз алушының (өзара байланысқан қарыз алушылар тобына кіретін қарыз алушы) Банк алдындағы міндеттемелерінің жиынтық сомасының Банктің меншікті қаражатына (капиталына) ең жоғарғы қатынасын анықтайды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ҚРҰБ белгілеген к3 нормативінің ең жоғарғы рұқсат етілген мәні 25%-ды құрады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банк есептеген к3 нормативінің мәні заңнамада белгіленген деңгейге сәйкес келді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топтың кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейінің 10%-нан асатын борышкерлері немесе өзара байланысты борышкерлер тобы жоқ.

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан әрі кестеде берілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы ақпаратты қамтиды, онда келесі көрсетілгендер ескеріледі:

- топтың қаржылық жағдайы туралы жеке есепте өзара есепке алынады немесе;
- күші бар өзара есепке алу туралы бас келісімнің немесе қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынатынына не алынбайтынына байланысты олар ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын осындай келісімдердің мәні болып табылады.

Ұқсас қаржы құралдарына туынды құралдар, «РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер кіреді.

Топ биржада жүзеге асырылмайтын туынды құралдармен операцияларды орталық контрагент арқылы жасайды. Басшылық ұқсас келісімдерді өз мәні бойынша өзара есепке алуға теңестіруге болады және Топ өзара есепке алуды жүргізу талаптарына сәйкес келеді деп есептейді, өйткені толық сомаларда есеп айырысу механизмі кредиттік тәуекелдің және өтімділік тәуекелінің алдын алатын немесе барынша төмен деңгейге келтіретін сипатқа ие, осы арқылы Топ бірыңғай есеп айырысу процесінің немесе циклының аясында дебиторлық және кредиторлық берешекті реттей алады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу, жалғасы

Топ төмендегі мәмілелерге қатысты ақша қаражаты және нарықта айналыста болатын бағалы қағаздар түріндегі қамсыздандыруды алады және қабылдайды:

- туынды құралдар;
- «РЕПО» мәмілелері; «кері РЕПО» мәмілелері; және
- бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер.

Осыған ұқсас келісімдер своптар мен туынды құралдар бойынша халықаралық дилерлер қауымдастығының (ISDA) Қарызға алуды қамсыздандыру туралы толықтырудың стандарт талаптарының мәні болып табылады. Бұл қамсыздандыру ретінде алынған/кепілге берілген көрсетілген бағалы қағаздарды мәміленің қолданыс мерзімі ішінде кепілге беруге немесе сатуға болады, бірақ мәміленің аяқталу мерзіміне дейін қайтарылуы тиіс дегенді білдіреді. Сонымен қатар мәміленің талаптары әр контрагентке контрагенттің қамсыздандыруды беруге қабілетсіз болуының салдарынан сәйкес мәмілелерді тоқтатуға құқық береді.

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша өзара есепке алу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылады:

Қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің түрлері	Танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепке алынған танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте есепке алынбаған сома		Таза сома
		Қаржы құралдары	Алынған ақшалай қамсыздандыру			
Клиенттерге және банктерге берілген несиелер	49,957	-	49,957	-	(49,957)	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер	57,444	-	57,444	(55,407)	-	2,037
Барлық қаржылық актив	107,401	-	107,401	(55,407)	(49,957)	2,037
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	49,957	-	49,957	(49,957)	-	-
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері (РЕПО келісімдері бойынша несиелер)	18,270	-	18,270	(18,270)	-	-
Басқа қаржылық міндеттеме	68,227	-	68,227	(68,227)	-	-

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу, жалғасы

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша өзара есепке алу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылады:

Қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің түрлері	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепке алынған танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы		Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің таза сомасы		Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте есепке алынбаған сома	
	Танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепке алынған танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржы кұралдары	Алынған ақшалай қамсыздандыру	Таза сома
Клиенттерге және банктарға берілген несиелер	58,352	-	58,352	-	(58,352)	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер	128,804	-	128,804	(122,159)	-	6,645
Барлық қаржылық актив	187,156	-	187,156	(122,159)	(58,352)	6,645
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	58,352	-	58,352	(58,352)	-	-
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері (РЕПО келісімдері бойынша несиелер)	10,376	-	10,376	(10,376)	-	-
Басқа қаржылық міндеттеме	68,728	-	68,728	(68,728)	-	-

Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылып көрсетілген қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер және олардың таза сомалары қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте келесі негіз бойынша бағаланады:

«РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелер – амортизацияланған құны

«РЕПО» келісімдері бойынша кепілге берілген бағалы қағаздар жалпы танылуы тоқтатылмаған табысталған қаржылық активтер болып табылады (15-ескертпе). Қарызға берілген немесе қайта сатып алу міндеттемесімен сату туралы келісімдер аясында сатылған бағалы қағаздар үшінші тарапқа табысталады, бұл ретте Топ ақша қаражатын алады. Топ өз міндеттемелерін орындамаған жағдайларды қоса алғанда, бұл қаржылық активтерді контрагенттер қайта кепілге салуға немесе сатуға құқылы, алайда контрагент шарттың қолданыс мерзімі аяқталған кезде бағалы қағаздарды қайтаруға міндеттенеді. Топ осы бағалы қағаздарға берілетін құқықтардан пайда болатын барлық тәуекелдер мен пайданы өзіне қалдыра отырып, оларды тануды тоқтатпайды деп белгіледі. Топ бағалы қағаздар бойынша ақша қаражатының ағындарын алуға шарттық құқықтарды сататындықтан, Топтың табысталған активтерді келісімнің қолданыс мерзімі ішінде пайдалану мүмкіндігі жоқ.

Географиялық шоғырлануы

Қаржыны және тәуекелді басқару комитеті («ҚТБК») заңнамадағы өзгерістерге байланысты тәуекелді бақылайды және оның Топ қызметіне келтіретін әсерін бағалайды. Бұл тәсіл Топқа Қазақстан Республикасындағы инвестициялық климаттың өзгерістерінен келтірілуі ықтимал залалды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР (Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Географиялық шоғырлануы, жалғасы

Активтер мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы туралы ақпарат төмендегі кестелерде көрсетілген:

	Қазақстан	ЭЫДҰ емес елдер	ЭЫДҰ елдері	2024 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық активтер:				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,234,191	57,759	371,675	1,663,625
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары	89,757	-	8,269	98,026
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	814,617	64,718	9,118	888,453
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	181,515	-	35,454	216,969
Банктердегі қаражат	70,375	1,255	31,767	103,397
Клиенттерге және банктерге берілген несие	3,837,790	22,747	1	3,860,538
Өзге қаржылық активтер	32,391	1,572	1,151	35,114
Барлық қаржылық активтер	6,260,636	148,051	457,435	6,866,122
Қаржылық міндеттемелер:				
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	136,517	159,588	78	296,183
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы міндеттемелері	111	-	1,302	1,413
Клиенттердің қаражаты	4,661,919	695,838	32,811	5,390,568
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	161,264	-	-	161,264
Реттелген облигациялар	43,046	-	-	43,046
Басқа қаржылық міндеттемелер:	512,788	500	265	513,553
Барлық қаржылық міндеттеме	5,515,645	855,926	34,456	6,406,027
Ашық позиция	744,991	(707,875)	422,979	
	Қазақстан	ЭЫДҰ емес елдер	ЭЫДҰ елдері	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық активтер:				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,182,023	35,525	135,786	1,353,334
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары	50,418	-	4,996	55,414
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	517,892	6,282	59,519	583,693
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	50,593	-	56,066	106,659
Банктердегі қаражат	14,645	11	24,827	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,916,138	12,711	-	2,928,849
Өзге қаржылық активтер	29,385	137	304	29,826
Барлық қаржылық активтер	4,761,094	54,666	281,498	5,097,258
Қаржылық міндеттемелер:				
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	106,523	34,086	41,282	181,891
Клиенттердің қаражаты	3,518,403	443,717	59,948	4,022,068
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	70,532	-	-	70,532
Реттелген облигациялар	58,587	-	-	58,587
Басқа қаржылық міндеттемелер:	520,896	451	323	521,670
Барлық қаржылық міндеттеме	4,274,941	478,254	101,553	4,854,748
Ашық позиция	486,153	(423,588)	179,945	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Топ өз міндеттемелерін орындау үшін ақша қаражатын тартуда қиындықтарға ұшырауы мүмкін тәуекел. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері және пайыздық мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкессіздік өтімділік тәуекелін басқаруда негізге алатын сәт болып табылады. Жүргізілген операциялардың әр түрлі болуы және соларға байланысты тұрлаусыздық салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімі бойынша толық сәйкес келу қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды, бұл операциялардан түсетін пайданы ұлғайту мүмкіндігін береді, алайда залалдың пайда болу тәуекелін арттырады.

Топ міндеттемелерді өтеудің мерзімдерін олардың келіп түсуіне қарай барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті ақша қаражатының тұрақты түрде болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін ұстап тұрады. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді.

Топ шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақмерзімді және қысқамерзімді кредиттерінен, негізгі корпоративтік клиенттердің және жеке тұлғалардың депозиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ жоғары өтімді активтердің әртараптандырылған портфелін Топ өтімділікке қатысты көзделмеген талаптарға жедел және ауытқуларсыз ықпал етуге қабілетті болуы үшін белсенді қолдауға тырысады.

Қазынашылық департаменті аталған тәуекелді басқаруды активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін талдау және ағымдағы өтімділікті сақтау және ақша ағындарын оңтайландыру үшін ақшалай нарықтың операцияларды жүргізу арқылы жүзеге асырады. Жоспарлау және қаржы департаменті баланстың оңтайлы құрылымын өтімділік көрсеткіштеріне белгіленетін лимиттерді есептейді. Гэп-позицияларды ҚТБК бекітеді. Тәуекелдерді басқару тобы өтімділік көрсеткіштеріне мониторинг жүргізеді.

Өтімділікті басқару саясатына:

- өтімділік тәуекелін анықтау (сәйкестендіру) және өлшеу (бағалау);
- өтімділік тәуекеліне және өтімділік позицияларына мониторинг жүргізу, есептілік, соның ішінде пруденциалдық және басқарушылық есептілік жүйесін құру;
- өтімділік тәуекелін шектеу, лимиттер (шектеулер) және ерте ден қою көрсеткіштерінің жүйесін құру;
- стресс-тестілеуді жүргізу;
- өтімділікті жоспарлаудың балама сценарийлерін, дағдарыс жағдайларында қаржыландыру жоспарларын және күтпеген жағдайлардағы іс-әрекеттер жоспарын әзірлеу, оларды жүйелі түрде қайта қарау;
- өтімділік тәуекелін ішкі бақылауды және өтімділік тәуекелін басқаруды ұйымдастыру, ішкі аудитті жүзеге асыру;
- өтімділік тәуекелі және өтімділік позициялары туралы тиісті ақпаратты жария ету кіреді.

Төменде көрсетілген кестелерде, қажет болған жағдайда, кез келген сәтте іске асырылуы мүмкін болғандықтан, «талап еткенге дейін және 1 айға дейін» санатына жататын пайда мен залал арқылы көрсетілетін қаржылық активтерді және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтерді қоспағанда, баланс бойынша күннен бастап өтеу күніне дейінгі қалған кезең бойынша топтастырылған қаржылық активтер мен міндеттемелерге жасалған талдау ұсынылған.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Орташа тиімді %-дық мөлшерлеме	Талап еткенге дейін және 1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл- 5 жыл	5 жылдан аса	2024 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
2024 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржылық активтер							
Ақша қаражаты және оның баламалары	11.35%	798,763	33,083	-	-	-	831,846
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	10.39%	85,540	-	-	-	-	85,540
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	8.13%	886,093	-	-	-	-	886,093
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	5.25%	10,369	4,131	142,142	59,280	1,047	216,969
Банктердегі қаражат	5.08%	580	13,127	26,256	-	-	39,963
Клиенттерге және банктерге берілген несие	18.97%	264,646	232,208	623,421	1,633,806	1,106,457	3,860,538
Пайыз есептелетін барлық актив		2,045,991	282,549	791,819	1,693,086	1,107,504	5,920,949
Ақша қаражаты және оның баламалары		831,779	-	-	-	-	831,779
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары		12,486	-	-	-	-	12,486
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер		2,360	-	-	-	-	2,360
Банктердегі қаражат		38,240	3,704	-	-	21,490	63,434
Өзге қаржылық активтер		35,114	-	-	-	-	35,114
Барлық қаржылық активтер		2,965,970	286,253	791,819	1,693,086	1,128,994	6,866,122
Қаржылық міндеттемелер							
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	7.19%	18,496	5,674	10,956	69,544	70,793	175,463
Клиенттердің қаражаты	10.91%	527,086	1,003,338	1,611,563	473,730	12,261	3,627,978
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	11.63%	-	17,148	52,125	19,707	72,284	161,264
Реттелген облигациялар	13.18%	-	560	22,170	-	20,316	43,046
Басқа қаржылық міндеттемелер:	3.80%	4,077	3,070	14,280	87,724	300,738	409,889
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме		549,659	1,029,790	1,711,094	650,705	476,392	4,417,640
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері		120,710	-	-	10	-	120,720
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы міндеттемелері		1,413	-	-	-	-	1,413
Клиенттердің қаражаты		1,697,391	449	34,739	24,371	5,640	1,762,590
Басқа қаржылық міндеттемелер:		103,664	-	-	-	-	103,664
Барлық қаржылық міндеттеме		2,472,837	1,030,239	1,745,833	675,086	482,032	6,406,027
Активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		493,133	(743,986)	(954,014)	1,018,000	646,962	-
Пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,496,332	(747,241)	(919,275)	1,042,381	631,112	-
Өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,496,332	749,091	(170,184)	872,197	1,503,309	-
Активтердің жалпы сомасына пайызбен, өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		25.27%	12.65%	(2.87%)	14.73%	25.39%	-

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Орташа тиімді %-дық мөлшерлеме	Талап еткенге дейін және 1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл- 5 жыл	5 жылдан аса	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
2023 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржылық активтер							
Ақша қаражаты және оның баламалары	10.45%	695,876	-	-	-	-	695,876
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	17.04%	46,620	-	-	-	-	46,620
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	13.01%	582,523	-	-	-	-	582,523
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	4.61%	11,531	14,306	23,397	56,391	1,034	106,659
Клиенттерге және банктерге берілген несие	18.26%	540,695	138,974	376,642	1,027,131	845,407	2,928,849
Пайыз есептелетін барлық актив		1,877,245	153,280	400,039	1,083,522	846,441	4,360,527
Ақша қаражаты және оның баламалары		657,458	-	-	-	-	657,458
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары		8,732	-	-	-	-	8,732
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер		1,170	-	-	-	-	1,170
Банктердегі қаражат		32,194	7,289	-	-	-	39,483
Өзге қаржылық активтер		25,613	-	4,213	-	-	29,826
Барлық қаржылық активтер		2,602,412	160,569	404,252	1,083,522	846,441	5,097,196
Қаржылық міндеттемелер							
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	7.25%	23,214	1,671	12,378	41,636	55,314	134,213
Клиенттердің қаражаты	10.99%	788,840	459,156	1,513,911	403,117	16,530	3,181,554
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	12.40%	-	484	221	69,827	-	70,532
Реттелген облигациялар	12.82%	-	560	7,824	21,639	28,564	58,587
Басқа қаржылық міндеттемелер:	3.07%	3,101	2,996	13,966	86,833	317,648	424,544
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме		815,155	464,867	1,548,300	623,052	418,056	3,869,430
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері		47,678	-	-	-	-	47,678
Клиенттердің қаражаты		787,275	2,402	14,733	33,407	2,697	840,514
Басқа қаржылық міндеттемелер:		97,126	-	-	-	-	97,126
Барлық қаржылық міндеттеме		1,747,234	467,269	1,563,033	656,459	420,753	4,854,748
Активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		855,178	(306,700)	(1,158,781)	427,063	425,688	
Пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,062,090	(311,587)	(1,148,261)	460,470	428,385	
Өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,062,090	750,503	(397,758)	62,712	491,097	
Активтердің жалпы сомасына пайызбен, өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		23.99%	17.21%	(9.12%)	1.44%	11.26%	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес салымшылар өздерінің мерзімді депозиттерін банктен кез келген сәтте алуға құқылы, бұл ретте көптеген жағдайда олар есептелген пайыздық кірісті алу құқығынан айырылады. Бұл депозиттер шарттарда белгіленген оларды өтеу мерзімдері негізінде ұсынылған.

Дегенмен, Басшылық мерзімінен бұрын алу опциясының болуына және салымдардың айтарлықтай бөлігі талап етуге дейінгі шоттар болып табылатынына қарамастан, осы шоттар мен депозиттерді саны мен салымшылар түрлері бойынша әртараптандыру және Топтың бұрынғы тәжірибесі осы шоттар қаржыландырудың ұзақмерзімді және тұрақты болып табылатынын білдіреді деп есептейді.

Басшылық белгілі бір қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты ақша ағындарының қозғалысы шартта ескерілгеннен басқаша болуы мүмкін деп күтеді, бұл Басшылық ақша қаражаты ағындарын басқаруға өкілетті болғандықтан немесе бұрынғы тәжірибе аталған қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының қозғалыс мерзімдері шарттарда белгіленген мерзімдерден өзгеше болуы мүмкін екенін көрсететіндіктен орын алады.

Өтімділік тәуекеліне және пайыздық мөлшерлеме тәуекеліне одан әрі талдау жасау 7-ХЕҚС-ке (IFRS) сәйкес төмендегі кестеде көрсетіледі. Кестедегі сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте берілген сомаларға сәйкес келмейді, өйткені оларға қаржылық міндеттемелер бойынша төлемдерге жасалған талдау кіреді, аталған міндеттемелер қалдық сомалары болып табылады (соның ішінде пайыз төлемдері), олар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша есепке алынбайды. Егер пайыздар құбылмалы мөлшерлеме бойынша есептелсе, дисконтталмаған сома пайыздық мөлшерлемелердің есепті күндегі жай-күйі бойынша өзгеру қисығы негізінде белгіленеді.

	Талап еткенге дейін және 1 ай	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	2024 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық міндеттемелер:						
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	18,683	7,744	19,241	85,412	75,456	206,536
Клиенттердің қаражаты	529,857	1,022,915	1,715,929	533,303	15,950	3,817,954
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	17,349	67,083	57,663	140,578	282,673
Реттелген облигациялар	-	1,102	24,879	6,493	44,870	77,344
Басқа қаржылық міндеттемелер:	5,996	8,368	37,595	195,618	464,610	712,187
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме	554,536	1,057,478	1,864,727	878,489	741,464	5,096,694
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	120,710	-	-	10	-	120,720
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы міндеттемелері	1,413	-	-	-	-	1,413
Клиенттердің қаражаты	1,697,391	449	34,739	24,371	5,640	1,762,590
Басқа қаржылық міндеттемелер:	103,664	-	-	-	-	103,664
Барлық қаржылық міндеттеме	2,477,714	1,057,927	1,899,466	902,870	747,104	7,085,081
Қаржы кепілдіктері мен шартты міндеттемелер	323,006	-	-	-	-	323,006

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Талап еткенге дейін және 1 ай	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық міндеттемелер:						
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	23,591	2,730	18,252	51,538	65,052	161,163
Клиенттердің қаражаты	811,529	463,123	1,528,839	429,086	32,224	3,264,801
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	600	7,356	85,383	-	93,339
Реттелген облигациялар	-	1,108	11,651	33,969	69,600	116,328
Басқа қаржылық міндеттемелер:	5,907	8,586	38,596	201,829	495,278	750,196
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме	841,027	476,147	1,604,694	801,805	662,154	4,385,827
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	47,678	-	-	-	-	47,678
Клиенттердің қаражаты	787,275	2,402	14,733	33,407	2,697	840,514
Басқа қаржылық міндеттемелер:	97,126	-	-	-	-	97,126
Барлық қаржылық міндеттеме	1,773,106	478,549	1,619,427	835,212	664,851	5,371,145
Қаржы кепілдіктері мен шартты міндеттемелер	303,497	-	-	-	-	303,497

Міндеттемелер бойынша алдын ала төлем

Кейін өндіріп алуды қолдану үшін негіз болатынына қарамастан, қаржылық міндеттемелер бойынша алдын ала төлем жақын арада жасалатын төлем ретінде қарастырылады. Егер қаржылық міндеттеменің төлемі нарық бағасы сияқты белгілі бір критерийлерге тіркелген немесе тәуелді болса, онда осындай төлем ең жақын арада жасалатын төлем ретінде қарастырылады. Төлем талаптар орындалған және шарт бойынша талаптар бұзылмаған деген негіз бойынша енгізілген.

Қаржы кепілдіктері мен шартты міндеттемелер «талап еткенге дейін» санатына қосылған, яғни төлемдер сауал салған кезде талап етілуі мүмкін.

(е) Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекелдің анықтамасы

Операциялық тәуекел – Топ ішінде болып жатқан процестерге, қызметкерлерге, технологияларға немесе инфрақұрылымға байланысты әртүрлі себептер салдарынан, сондай-ақ заңнамалық немесе кредиттік, нарықтық тәуекелдерден немесе өтімділік тәуекелінен өзгеше болатын реттеуші талаптар мен корпоративтік мінез-құлқының жалпы қабылданған стандарттары сияқты сыртқы факторлардың әсер ету салдарынан тікелей немесе жанама залалдың пайда болу тәуекелі. Операциялық тәуекел Топтың барлық операциялары бойынша туындайды.

Топтың операциялық тәуекелді басқарудағы мақсаты – қаржы шығындарына және Топтың беделіне нұқсан келтіруге жол бермеу, сонымен қатар шығын мен инновациялар тиімділігін теңестіру. Барлық жағдайларда Топ саясаты барлық қолданылатын заңнамалық және нормативтік талаптардың сақталуын талап етеді.

Топ операциялық тәуекелді Басшылық Топ қызметінің әр саласында қажет деп есептейтін ішкі бақылауларды енгізу арқылы басқарады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

29. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

ҚРҰБ Банк капиталының жалпы деңгейіне қатысты талаптарды белгілейді және олардың орындалуын бақылайды.

Банк капитал ретінде кредиттік ұйымдардың капиталын құрайтын баптар ретіндегі заңнамаға сәйкес анықталған баптарды белгілейді:

- 1-деңгейдегі капитал негізгі капитал мен қосымша капитал сомасын білдіреді. Негізгі капитал төлем жасалған меншікті жай акцияларды, материалдық емес активтерді, соған қоса гудвилді, өткен жылдардың залалын және ағымдағы жылдың залалын, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бөлігін қоспағанда, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергенде кейінге қалдырылған салық активін, өзге де қайта бағалау бойынша резервтерді, активтерді секьюритизациялау бойынша транзакциялармен байланысты сатудан түскен кірісті, қаржылық міндеттемелер бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты осындай міндеттемелердің әділ құнының өзгеруіне болған кірістерді немесе шығындарды, қосымша капиталдан шегерілуі тиіс, бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты негізгі капиталдан шегерілетін реттеуші түзетулерді және Топтың қаржылық есептілігін құрған кезде қаржылық есептілігі кейбір шектеулермен шоғырландырылатын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларды алып тастағанда, төленген жай акциялардың, төленген қосымша капиталдың, ағымдағы жылдың және өткен жылдардың бөлінбеген таза пайдасы мен оларға қарсы құрылған резервтердің сомасы ретінде есептеледі. Қосымша капиталға мерзімсіз шарттар және банктің меншікті төленген артықшылықты акциялары енгізіледі, бұл ретте Топтың меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына жасалған инвестицияларын түзету, меншікті сатып алынған артықшылықты акциялары, Топтың қаржылық есептілігін құрған кезде қаржылық есептілігі кейбір шектеулермен шоғырландырылмайтын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына жасалған инвестициялар және екінші деңгейдегі капиталдан шегерілуі тиіс, бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты қосымша капиталдан шегерілетін реттеуші түзетулер шегеріледі.
- 2-Деңгейдегі капитал банктің шығарылған акцияларының он және одан көп пайызына ие қаржы ұйымдарының реттелген борышына банктің инвестициясын шегергенде, теңгемен көрсетілген реттелген борыш сомасы ретінде есептеледі.

Жалпы капитал 1-деңгейдегі капитал мен 2-деңгейдегі капитал сомасын білдіреді.

Жалпы капиталдың жоғарыда келтірілген элементтеріне қолданылатын әртүрлі шектеулер қатары мен жіктеу критерийлері бар.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес Банк жалпы капиталдың жеткіліктілігі коэффициентін келесі деңгейлерде ұстауы тиіс:

- кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, операциялық тәуекелдің сомасына қатынасы (k_1);
- 1-деңгейдегі капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, операциялық тәуекелдің сомасына қатынасы (k_1-2);
- жалпы капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, операциялық тәуекелдің сомасына қатынасы (k_2).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің ең төмен деңгейі төмендегідей:

- k_1 – кемінде 0.095 (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 0.075);
- k_1-2 – кемінде 0.105 (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 0.085);
- k_2 – кемінде 0.12 (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 0.1).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банк k_1 , k_1-2 және k_2 бойынша капиталдандырудың барлық пруденциалдық нормативтерін орындады, осы коэффициенттердің нақты мәні 0.166, 0.166 және 0.178 (2023 жылғы 31 желтоқсанда: k_1 –0.154, k_1-2 –0.154 және k_2 –0.181) құрады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

29. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ, ЖАЛҒАСЫ

Бұдан кейін кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банк капиталының құрамына талдау көрсетілген, ол «Пруденциалдық қалыптардың қалыптық және өзге де орындалуы міндетті нормалар мен лимиттерді маңызы мен есептеу әдістемелерін, белгілі бір күнге шекті банк капиталының мөлшерін және Ашық валюталық позицияларды есептеу қағидалары мен олардың лимиттерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық банкі Басқармасының 2018 жылғы 13 қыркүйектегі №170 қаулысына сәйкес енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды есепке ала отырып есептелген.

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
1-деңгейдегі капитал		
Негізгі капитал:	604,399	397,183
Акционерлік капитал	65,648	65,648
Нормативтік талаптарға сәйкес есептелген өткен жылдың бөлінбеген пайдасы	356,431	225,818
Ағымдағы жылдың бөлінбеген пайдасы	195,793	130,613
Өткен жылдың бөлінбеген пайдасының есебінен құрылған резерв	4,981	4,981
Ғимараттарды оң қайта бағалау	-	-
Инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан болған резерв	1,300	(13,883)
Реттеуші түзетулер:		
Материалдық емес активтер	(19,754)	(15,994)
Барлық негізгі капитал	604,399	397,183
Қосымша капитал:		
Негізгі капитал критерийлеріне сәйкес келмейтін төленген артықшылықты		
акциялар нысанындағы капитал	11,775	11,775
Банктің меншікті сатып алынған артықшылықты акциялары	(11,686)	(11,686)
1-деңгейдегі капитал	604,488	397,272
2-деңгейдегі капитал		
Реттелген борыш	43,267	67,626
Барлық 2-деңгейдегі капитал	43,267	67,626
Барлық капитал	647,755	464,898
Нормативпен белгіленген кредиттік залалға бөлінген резерв пен ХҚЕС-ке сәйкес құнсыздануға бөлінген резервтер арасындағы оң айырма	-	-
Тәуекелді есепке ала отырып өлшенген активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер және туынды қаржы құралдары және операциялық тәуекел		
Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген активтер	3,213,766	2,301,707
Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген шартты және ықтимал міндеттемелер	182,118	118,365
Нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтер, шартты және ықтимал активтер мен міндеттемелер	81,494	51,599
Операциялық тәуекел	159,035	103,165
Тәуекелді есепке ала отырып өлшенген активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер және туынды қаржы құралдары және операциялық тәуекел	3,636,413	2,574,836
k1	0.166	0.154
k1-2	0.166	0.154
k2	0.178	0.181

30. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Топтың кредит ресурстарын беру бойынша міндеттемелері бар. Осы міндеттемелер кредит ресурстарын мақұлдаған кредит, кредит карталары бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт түрінде беруді қарастырады.

Топ өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету мақсатында қаржылық кепілдіктер шығарады және аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимиттерін белгілейді және әдетте олардың қолданыс мерзімі бес жылға дейін болады.

Топ қаржылық кепілдік, баланстан тыс кредиттік міндеттемелер және аккредитивтер берген кезде клиенттерге несие бергенде қолданылатын тәуекелдерді басқару саясаты мен процедурасын қолданады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

30. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан кейін санаттарға бөлінген кесте түрінде берілген. Кестеде кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты көрсетілген сомалар контрагенттер шарттардың талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайда, есепті күнгі жай-күйі бойынша бухгалтерлік залалдың ең жоғары мөлшерін білдіреді.

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша номиналды сомалар немесе шарттарға сәйкес сомалар және тәуекел бойынша өлшенген сомалар келесілерді құраған:

	2024 жылғы 31 желтоқсан		2023 жылғы 31 желтоқсан	
	Номиналды сома	Тәуекелді есепке ала отырып алынған сома*	Номиналды сома	Тәуекелді есепке ала отырып алынған сома
Берілген кепілдіктер және басқа да ұқсас міндеттемелер	211,893	174,700	193,598	134,799
Кредит карталары бойынша міндеттемелер	98,487	19,697	92,921	18,584
Аккредитивтер және басқа операцияларға қатысты басқа шартты міндеттемелер	12,626	2,525	16,978	3,396
	323,006	196,922	303,497	156,779

*берілген кепілдіктер және басқа да ұқсас міндеттемелер 37,193 млн теңге (31 желтоқсан 2023 жылы: 58,799 млн теңге) мөлшеріндегі ақшалай қамсыздандыруды; номиналды құнының 20% мөлшеріндегі кредит карталары мен аккредитивтер бойынша міндеттемелерді шегере отырып көрсетілген.

Басшылық кредиттер және кредиттік желілер бойынша міндеттемелер өтеу кестесіне сәйкес ағымдағы кредит портфелінің өтелуінен алынған сомалардың есебінен қажетті мөлшерде қаржыландырылады деп күтеді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 209,686 млн теңге мөлшерінде берілген кепілдіктер мен 97,987 млн теңге мөлшеріндегі кредит карталары бойынша міндеттемелер кредиттік тәуекелдің 1-сатысына (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 161,298 млн теңге және 92,263 млн теңге), 155 млн теңге және 156 млн теңге кредиттік тәуекелдің 2-ші сатысына жатқызылған (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 33 млн теңге және 114 млн теңге), 2,052 млн теңге және 344 млн теңге сәйкесінше кредиттік тәуекелдің 3-сатысына (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 32,267 млн теңге және сәйкесінше 544 млн теңге). Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтің таза өзгеруі кепілдік беру оқиғасының басталуына байланысты бір контрагент бойынша резервтің қосымша есептелуіне байланысты 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы 1,725 млн теңгені (25-ескертуге) құрады (2023 жылда: кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтің оң өзгерісі 27,534 млн теңгені құрады).

Төменде көрсетілген кестеде міндеттеменің әділ құнын емес, шығарылған кепілдіктер мен әртүрлі кепіл түрлерімен қамсыздандырылған ұқсас өзге міндеттемелер көрсетілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік	54,608	50,537
Корпоративтік кепілдіктер	50,727	17,829
Ақша қаражаты	37,193	58,799
Кепілсіз	16,837	16,415
Жылжымалы мүлік	3,465	988
Айналымдағы тауарлар	1,422	554
Басқа	47,641	48,476
Барлығы	211,893	193,598

Төменде көрсетілген кестеде міндеттеменің әділ құны емес, әртүрлі кепіл түрлерімен қамсыздандырылған аккредитивтер және өзге операцияларға жататын шартты басқа міндеттемелер көрсетілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Ақша қаражаты	9,366	10,128
Жылжымайтын мүлік	2,134	-
Басқа	1,126	6,850
Барлығы	12,626	16,978

Көрсетілген міндеттемелерді ішінара немесе толық орындамай-ақ, тоқтатуға болады. Мұның салдарынан жоғарыда көрсетілген міндеттемелер ақша қаражатының күтілген қайтуын қамтымайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

31. КАСТОДИАНДЫҚ ҚЫЗМЕТ

Топ жеке тұлғаларға, трастілік компанияларға, зейнетақы қорларына және өзге ұйымдарға кастодиандық қызмет көрсетеді, атап айтқанда клиенттің тапсырмасына сәйкес активтерді есепке алады және сақтайды немесе әртүрлі қаржы құралдарымен клиенттердің мәмілелері бойынша есеп айырысуды жүргізеді. Топ осы қызметтерді ұсынғаны үшін комиссиялық сыйақы алады. Кастодиандық сақтау үшін алынған активтер Топтың активтері болып табылмайды және сәйкесінше оның қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінде көрсетілмейді. Топ аталған инвестициялар бойынша кепілдіктер бермейтіндіктен аталған қызметті жүзеге асырған кезде кредиттік тәуекелге ұшырамайды.

Фидуциарлық активтер номиналдық құны бойынша келесі санаттарға бөлінеді:

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Бағалы қағаздар	424,454	406,714
Ғимараттарға, автокөліктерге, жабдыққа, көлікке және басқа меншікке жасалған инвестиция	6,443	6,261
Банктік депозиттер	-	47
Инвестициялық қорлардың пайлары	47	25
Барлық фидуциарлық актив	430,944	413,047

Банк активтерді басқаратын инвестициялық қорлардың және өзге заңды тұлғалардың активтері мен қызмет нәтижелеріне және олардың активтерімен жүргізілетін операцияларға қатысты есеп жүргізеді және есептілік құрады, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және ҚРҰБ ережелеріне сәйкес қызмет көрсетілетін активтерге қатысты басқарушы компаниямен салыстырып тексеру жүргізеді.

32. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру нарығы әлі даму үстінде, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру тұрғысында қорғаудың көптеген нысандары Қазақстанда әзірге пайдаланылмайды. Топ ғимараттар мен жабдықтарды, қызметтің уақытша тоқтауын немесе Топтың мүлкін пайдалану нәтижесінде немесе Топтың қызметіне қатысты өзге жағдайларда келтірілген мүлктік немесе экологиялық зиянға байланысты үшінші тұлғалардың жауапкершілігіне қатысты толық көлемде сақтандыру жүргізген жоқ. Топ өз қызметін жеткілікті дәрежеде сақтандырмайынша, келтірілген залал немесе белгілі бір активтердің ысырабының Топтың қызметіне және қаржылық жағдайына теріс ықпал етуінің тәуекелі болады.

(б) Сот талқылаулары

Нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүргізу процесінде Топ әртүрлі заңдық шағымдарды кездестіреді. Басшылық сот талқылаулары нәтижесінде туындаған міндеттемелерінің соңғы мөлшері (ондайлар болған жағдайда) Топтың қаржылық жағдайына немесе кейінгі қызметіне айтарлықтай теріс ықпал етпейді деп есептейді.

(в) Қазақстандағы шартты салықтық міндеттемелер

Қазақстанның салық жүйесі, салыстырмалы түрде жаңа бола тұрып, көбінесе нақты баяндалмаған және қарама-қайшы заңнамалық нормалардың, ресми түсініктемелердің және сот шешімдерінің жиі өзгертілуімен сипатталады, бұл өз кезегінде әртүрлі салық органдарының оларды әртүрлі түсінуіне, қоса алғанда ХҚЕС-ке сәйкес кірістердің, шығыстың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есебін жүргізу тәртібіне қатысты әртүрлі пікірлерге жол береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыз алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеуші органдар жүргізеді. Есепті кезеңде салықты есептеу дұрыстығын кейінгі кезектегі бес жыл ішінде тексеруге болады, алайда белгілі бір жағдайларда, бұл мерзімді ұзартуға болады.

Осы жағдайлар Қазақстандағы салық тәуекелдерінің басқа елдермен салыстырғанда едәуір жоғары болуына әкелуі мүмкін. Топтың басшылығы қолданылатын салық заңнамасы, нормативтік талаптар мен сот шешімдері туралы өз түсінігіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық шамада көрсетілген деп есептейді. Дегенмен, бұл қағиданы сәйкес органдар басқаша түсінуі мүмкін, егер олар өз позициясының дұрыстығын дәлелдей алса, бұл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай ықпал ете алады.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн

Бұдан кейін келесі кесте 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Амортизациялан- ған құны бойынша есепке алынатын	Барлық баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	-	1,663,625	1,663,625	1,663,625
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	98,026	-	-	98,026	98,026
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	888,453	-	888,453	888,453
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	-	216,969	216,969	216,493
Банктердегі қаражат	-	-	103,397	103,397	103,397
Клиенттерге және банктерге берілген несие	-	-	3,860,538	3,860,538	3,868,975
Өзге қаржылық активтер	-	-	35,114	35,114	35,114
	98,026	888,453	5,879,643	6,866,122	6,874,083
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	-	-	296,183	296,183	296,183
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы міндеттемелері	1,413	-	-	1,413	1,413
Клиенттердің қаражаты	-	-	5,390,568	5,390,568	5,381,766
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	161,264	161,264	151,285
Реттелген облигациялар	-	-	43,046	43,046	41,890
Басқа қаржылық міндеттемелер:	-	-	513,553	513,553	513,553
	1,413	-	6,404,614	6,406,027	6,386,090

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн, жалғасы

Бұдан кейін келесі кесте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Амортизациялан- ған құны бойынша есепке алынатын	Барлық баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	-	1,353,334	1,353,334	1,353,334
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	55,414	-	-	55,414	55,414
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	583,693	-	583,693	583,693
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	-	106,659	106,659	104,760
Банктердегі қаражат	-	-	39,483	39,483	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	-	-	2,928,849	2,928,849	2,911,512
Өзге қаржылық активтер	-	-	29,826	29,826	29,826
	55,414	583,693	4,458,151	5,097,258	5,078,022
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	-	-	181,891	181,891	181,891
Клиенттердің қаражаты	-	-	4,022,068	4,022,068	4,019,165
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	70,532	70,532	65,859
Реттелген облигациялар	-	-	58,587	58,587	57,386
Басқа қаржылық міндеттемелер:	-	-	521,670	521,670	521,670
	-	-	4,854,748	4,854,748	4,845,971

Әділ құнды бағалау активті сатудан алынған немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта жүргізілетін операцияның талаптарында міндеттемелерін берген кезде төленген белгілі бір бағаға бағытталған.

Дегенмен, тұрлаусыздық факторын, сондай-ақ қолданылатын пайымдардың субъективтілігін назарға ала отырып, әділ құн активтер тез арада іске асырылатын, ал міндеттемелер реттелетін құн ретінде қарастырылмауы тиіс

Белсенді нарық айналымындағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеуге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Топтың өзге барлық қаржы құралдарының әділ құнын Топ басқа бағалау әдістерін пайдалана отырып, белгілейді.

Бағалау әдістерінің мақсаты бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында активті сату немесе міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүргізілетін операция өткізілетін бағаны көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне жету болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн, жалғасы

Бағалау әдістеріне осы сәтке келтірілген таза құнды бағалау, ақша қаражатының ағымын дисконттау және оған қатысты нарықтық баға белгілеулер мәлім болатын ұқсас құралдармен салыстыру модельдері кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдар мен деректерге тәуекелсіз және базалық сыйақы мөлшерлемесі кредиттік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемесін бағалау үшін пайдаланылатын өзге де түзетулер, акциялар мен облигацияларға баға белгілеу және валюта бағамдары жатады. Бағалау әдістері нарыққа тәуелсіз қатысушылар белгілеген есептік күнгі жай-күйі бойынша қаржы құралының бағасын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Топ тек жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді пайдаланатын және пайымдарды немесе басшылықтың бағалауын талап етпейтін пайыздық және валюталық своптар сияқты стандарт және қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін кең танылған бағалау модельдерін пайдаланады. Модельдерге арналған бақыланатын түзетулер мен шығыс деректер әдетте нарық айналымындағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржа айналымындағы туынды құралдар, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты биржадан тыс қарапайым туынды қаржы құралдары үшін нарықта қолжетімді.

Күрделірек құралдар үшін Топ өзінің жеке бағалау модельдерін пайдаланады. Осы модельдерде пайдаланылатын кейбір немесе маңызды барлық деректер жалпыға қолжетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық түзетулерден немесе мөлшерлемелерден туындайды немесе пайымдаулар негізінде құрылған баға болып табылады. Бағалау бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген құралдардың мысалы ретінде кейбір несиелер мен белсенді нарық болмаған бағалы қағаздар бола алады.

Келесі жорамалдарды басшылық қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады:

- корпоративтік клиенттерге берілген несиелер және жеке клиенттерге берілген, АҚШ долларымен және теңгемен көрсетілген кредиттер бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарын дисконттау үшін тиісінше 6.06%-21.87% және 20.91%-34.91% дисконттау мөлшерлемелері пайдаланылды (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 6.87%-21.11% және 20.55%-28.35%);
- жылына 7.0%-дан 14.64%-ға дейінгі дисконттау мөлшерлемелері «7-20-25» ипотекалық тұрғын үй кредиттеу бағдарламасы аясында берілген қарыздар бойынша ақша қаражатының болашақ ағынын дисконттау үшін пайдаланылады (2023 жылғы 31 желтоқсанда: жылына 7.0%-дан 14.64%-ға дейін). Банк осы мемлекеттік бағдарлама үшін нарықтың жеке сегментінің болу жорамалын қабылдай отырып, болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін номиналды мөлшерлемелерді қолданады;
- корпоративтік және жеке клиенттердің АҚШ долларымен және теңгемен көрсетілген ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша ақша қаражатының болжамды болашақтағы ағымын есептеу үшін 2.6%-14.0% және 0.9%-13.2% дисконттау мөлшерлемесі пайдаланылды (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 2.6%-14.6% және 0.9%-13.7%);
- баға белгілейтін нарықтық құн шығарылған қарыздық бағалы қағаздардың әділ құнын анықтау үшін пайдаланылады.

Әділ құнды бағалау құнды нақты анықтауға бағытталған, ол бойынша қаржы құралы жақсы хабарландырылған, мұндай мәмілені жасауды шын мәнінде қалайтын, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында айырбасталуы мүмкін. Дегенмен, тұрлаусыздық факторын, сондай-ақ пайдаланылатын пайымдардың субъективтілігін назарға ала отырып, әділ құн активтер тез арада іске асырылатын, ал міндеттемелер өтелетін құн ретінде қаралмауы тиіс.

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Топ қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын бағалайды, ол үшін көрсетілген бағалауларды құрған кезде пайдаланылатын нақты деректерді есепке алатын келесі әділ құнды бағалау иерархиясын пайдаланады:

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты актив нарығында белгіленетін (түзетілмеген) бағалар.
- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға белгілеу) немесе жанама (яғни баға белгілеуден туындайтын деректер) қолжетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа келесілерді пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді: ұқсас құралдарға арналған белсенді нарықта нарықтық баға белгілеу, белсенді нарық ретінде қаралмайтын нарықта бірдей немесе ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер бақыланатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін басқа да бағалау әдістері;

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

- 3-деңгей: Бақыландырылатын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыландырылатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді, бұл ретте мұндай бақыландырылатын деректер құралды бағалауға маңызды әсер етеді. Бұл санатқа құралдар арасындағы айырманы көрсету үшін маңызды бақыландырылатын баға белгілеуді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға арналған, баға белгілеуге негізделген құралдар кіреді.

Бұдан кейін кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнын көрсететін қаржы құралдарының әділ құнның иерархия деңгейлері бойынша талдауы берілген.

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Активтер				
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - борыштық бағалы қағаздар	16,380	69,160	-	85,540
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - үлестік бағалы қағаздар	6,621	5,865	-	12,486
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – борыштық қаржы құралдары	288,670	589,121	8,302	886,093
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – үлестік қаржы құралдары	1,910	450	-	2,360
	313,581	664,596	8,302	986,479

Міндеттемелер

Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы міндеттемелері – валюталық своп

-	1,413	-	1,413
---	-------	---	-------

Бұдан кейін кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнын көрсететін қаржы құралдарының әділ құнның иерархия деңгейлері бойынша талдауы берілген:

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Активтер				
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - борыштық бағалы қағаздар	4,239	42,381	-	46,620
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - үлестік бағалы қағаздар	2,049	6,683	-	8,732
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – борыштық қаржы құралдары	58,417	517,851	6,255	582,523
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – үлестік қаржы құралдары	1,170	-	-	1,170
	65,875	566,915	6,255	639,045

Келесі кестеде 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты салыстырып тексеру берілген:

	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	6,255	12,285
Таза пайыздық кіріс	272	350
Алынған пайыздар	(233)	(232)
Өтеу	-	(6,706)
Бағам айырмасы	1,421	1,896
Әділ құнның өзгеруінен болған таза кіріс	587	(1,338)
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	8,302	6,255

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

2022 жыл ішінде ресейлік эмитенттердің бағалы қағаздары әділ құнды бағалау сатысының 3-деңгейіне ауыстырылды, ол кезде аталған бағалауларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын, бұрын бақыланатын маңызды деректер бақыланбайтын болды: осы бағалы қағаздар биржада белгіленді және тәуелсіз тараптар арасында осы бағалы қағаздармен бақыланатын мәмілелер жасалды.

Келесі кестеде Банк барлық өзге де ауыспалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген жорамалды негізге ала отырып, есепті күнгі жағдай бойынша негізделген түрде мүмкін деп есептейтін, бақыланбайтын деректердегі өзгерістерге сезімталдықты талдаумен қатар, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатқызылған таза активтердің әділ құнын бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша пайдаланылған маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат көрсетілген.

	Қаржы активтерінің әділ құн мың теңге	Бағалау әдісі	Маңызды бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Әділ құнның бақыланбайтын деректерге сезімталдығын талдау
2024 жылғы 31 желтоқсан	8,302	Бағалы қағаздар деректер базасының қолма-қол баға әдісі	Сұраныс пен ұсыныс арасындағы спредтер	+/-10.0%	830

Бастапқы танылған кезде бақыланбайтын бағалау мәндері арасындағы айырма

Көп жағдайларда бағалау әдістері негізделетін барлық нақты шығыс деректер, мысалы, валюталық нарықтағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратқа сүйеніп, толығымен қолжетімді болып табылады. Барлық шығыс деректер бақыланатын болып табылмайтын жағдайда, мысалы, есепті күнгі жай-күйі бойынша тәуекелдің ұқсас сипаттамаларымен бақыланатын мәмілелер болмауына байланысты, Топ тек бақыланбайтын шығыс деректерге негізделетін бағалау әдістерін пайдаланады, мысалы, қаржы құралдарының негізінде жатқан құбылмалылықтар, мәміленің қолданыс мерзімі аяқталатын кезеңге қатысты күтулер. Егер бастапқы танылған кезде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеулерімен расталмаса немесе тек бақыланатын шығыс деректер пайдаланылатын бағалау әдістеріне сүйенбесе, бастапқы танылған кездегі әділ құн мен мәміле бағасының арасындағы кез келген айырма тез арада пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілмейді, болашақтағы кезеңдерге тасымалданады (3-ескертпені қараңыз).

Топ өзінің әділ құнды бағалауларын барабар деп есептейтініне қарамастан, әртүрлі әдістерді және пайымдарды пайдалану әділ құнды әртүрлі бағалауларға әкелуі мүмкін.

Келесі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнға қатысты бақаланбайтын қаржы құралдарының әділ құнды бағалау жатқызылатын әділ құнның иерархиясының деңгейлері бойынша талдауы берілген

Активтер	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құны	Барлық баланстық құны
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,663,625	-	1,663,625	1,663,625
Амортизацияланған құны бойынша бақаланатын инвестициялық қаржылық активтер	216,493	-	216,493	216,969
Банктердегі қаражат	103,397	-	103,397	103,397
Клиенттерге және банктерге берілген несие	3,819,155	49,820	3,868,975	3,860,538
Өзге қаржылық активтер	35,114	-	35,114	35,114
Міндеттемелер				
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	296,183	-	296,183	296,183
Клиенттердің қаражаты	5,381,766	-	5,381,766	5,390,568
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	151,285	-	151,285	161,264
Реттелген облигациялар	41,890	-	41,890	43,046
Басқа қаржылық міндеттемелер:	513,553	-	513,553	513,553

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

Бастапқы танылған кезде бақыланбайтын бағалау мәндері арасындағы айырма, жалғасы

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнға қатысты бағаланбайтын қаржы құралдарының әділ құнды бағалау жатқызылатын әділ құнның иерархиясының деңгейлері бойынша талдауы берілген

	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құны	Барлық баланстық құны
Активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,353,334	-	1,353,334	1,353,334
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	104,760	-	104,760	106,659
Банктердегі қаражат	39,483	-	39,483	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,868,885	42,627	2,911,512	2,928,849
Өзге қаржылық активтер	29,826	-	29,826	29,826
Міндеттемелер				
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	181,891	-	181,891	181,891
Клиенттердің қаражаты	4,019,165	-	4,019,165	4,022,068
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	65,859	-	65,859	70,532
Реттелген облигациялар	57,386	-	57,386	58,587
Басқа қаржылық міндеттемелер:	521,670	-	521,670	521,670

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖҮРГІЗІЛЕТІН ОПЕРАЦИЯЛАР

Байсеитов Б.Р. мырза Топқа түпкілікті бақылау жасайды.

Әрбір ықтимал байланысты тарапты қарастырған кезде, олардың заңды нысанына ғана емес, қарым-қатынастардың мәніне де ерекше көңіл бөлінеді. Банк пен Банктің байланысты тараптары болып табылатын еншілес компаниялар арасындағы операциялар шоғырландыру кезінде алынып тасталады және осы ескертпеде көрсетілмейді. Топтың байланысты тараптармен жүргізетін операциялары туралы ақпарат төменде берілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсан		2023 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар	Орташа тиімді номиналды пайыздық мөлшерлеме	Байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар	Орташа тиімді номиналды пайыздық мөлшерлеме
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер, брутто	28,873		25,353	
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері				
- теңгемен	86	16.14%	97	10.36%
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары				
- теңгемен	24	3.60%	25	3.86%
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар				
- АҚШ долларымен	27,815	5.00%	24,055	5.00%
- теңгемен	948	18.00%	1,176	19.00%
Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің құнсыздануына бөлінген резерв	(27,815)		(18,764)	
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар	(27,815)		(18,764)	
Клиенттердің қаражаты	5,598		6,684	
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері				
- теңгемен	796	13.16%	298	14.06%
- АҚШ долларымен	827	0.75%	748	0.79%
- өзге валюталарда	99	0.01%	80	0.10%
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары				
- теңгемен	1,097	13.89%	3,004	14.00%
- АҚШ долларымен	339	0.56%	368	1.50%
- өзге валюталарда	23	0.06%	14	-
- басқа				
- теңгемен	883	11.77%	298	14.37%
- АҚШ долларымен	1,524	1.75%	1,855	0.75%
- өзге валюталарда	10	-	19	0.10%

Қамсыздандырылған және қамсыздандырылмаған несиелер мен кепілдіктер басқарушы тірек қызметкерлерге және өзге байланысты тараптарға әдеттегі қызмет барысында беріледі. Бұл несиелер негізінде пайыздық мөлшерлемелерді қосқанда, осындай жағдайдағы тұлғалармен немесе, егер қолданылатын болса, басқа компаниялармен және қызметкерлермен басқа осындай мәмілелерді жасағанда қолданылатын талаптармен беріледі. Осы несиелер әдеттегіден тыс кредиттік тәуекелге ұшыраған жоқ және басқа жағымсыз жағдайлар тудырмайды.

Басқарушы тірек қызметкердің және басқа байланысты тараптардың депозиттеріне нарықта ұсынылатын мөлшерлемелер немесе Топтың ішіндегі басқа қызметкерлерге қойылатын талаптар бойынша пайыз есептеледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖҮРГІЗІЛЕТІН ОПЕРАЦИЯЛАР, ЖАЛҒАСЫ

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға жасалған пайда және залал туралы шоғырландырылған есепте байланысты тараптармен жүргізілген операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық кіріс	246	196
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері	14	7
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары	1	1
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар	231	188
Пайыздық шығыс	(180)	(582)
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері	(37)	(75)
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары	(110)	(431)
- басқа	(33)	(76)
Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің күтілетін құнсыздануына бөлінген резервті құру	(5,381)	(3,803)
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар	(5,381)	(3,803)
Операциялық шығыс	(1,671)	(1,290)
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері	(1,671)	(1,290)

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін басқарушы тірек қызметкерлерге төленген сыйақы қысқамерзімді сыйақы түрінде берілді. Банктің Директорлар кеңесі мен Басқармасы сыйақысының жалпы сомасы 2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін 1,384 млн теңгені және сәйкесінше 1,132 млн теңгені құрады.